

Årsberetning Bydel Østensjø 2013

Årsberetning for Bydel Østensjø 2013

Tove Stien
bydelsdirektør

INNHOLDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING	5
2	SITUASJONSBESKRIVELSE	7
2.1	Organisasjon/Bemanning	7
2.2	Befolkningsgrunnlag	8
2.3	Omfang av politiske organers virksomhet	8
3	MÅL OG RESULTATER 2013	10
3.1	Bydelens overordnede mål og oppnådde resultater	10
3.1.1	Bydelens totale ressursinnsats - driftsregnskapet	10
3.1.2	Bydelens investeringer	12
3.1.3	Noter i regnskapet	12
3.2	Funksjonsområde 1: HELSE, SOSIAL OG NÆRMILJØ	12
3.2.1	Ansvarsområde	12
3.2.2	Hovedmål	13
3.2.3	Situasjonsbeskrivelse	13
3.2.4	Hovedoversikt økonomi FO1 - netto driftsutgifter	21
3.2.5	Måltall for tjenesteproduksjon	23
3.3	Funksjonsområde 2 A: BARNEHAGER	25
3.3.1	Ansvarsområde	25
3.3.2	Hovedmål	26
3.3.3	Situasjonsbeskrivelse	26
3.3.4	Hovedoversikt økonomi F - 2 A - netto driftsutgifter	30
3.3.5	Måltall- og nøkkeltall for tjenesteproduksjon	31
3.4	Funksjonsområde 2 B: OPPVEKST	33
3.4.1	Ansvarsområde	33
3.4.2	Hovedmål	34
3.4.3	Situasjonsbeskrivelse	34
3.4.4	Hovedoversikt økonomi FO2B- netto driftsutgifter	42
3.4.5	Måltall for tjenesteproduksjon	43
3.5	Funksjonsområde 3: PLEIE OG OMSORG	44
3.5.1	Ansvarsområde	44
3.5.2	Hovedmål	45
3.5.3	Situasjonsbeskrivelse	45
3.5.4	Hovedoversikt økonomi FO3 – netto driftsutgifter	60
3.5.5	Måltall for tjenesteproduksjon	61
3.6	Funksjonsområde 4: ØKONOMISK SOSIALHJELP OG KVALIFISERINGSPROGRAM	62

3.6.1	Ansvarsområde.....	62
3.6.2	Hovedmål	62
3.6.3	Situasjonsbeskrivelse	62
3.6.4	Hovedoversikt økonomi FO4 – netto driftsutgifter.....	63
3.6.5	Måltall for tjenesteproduksjon	63
3.7	Gjennomførte omstillings- og effektiviseringstiltak, samt større ”prosjekter”	64
4	SÆRSKILT RAPPORTERING	67
4.1	Tiltak for å forbedre service overfor brukerne	67
4.2	Saksbehandlingstid	68
4.3	Handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse.....	69
4.4	Tiltak/aktiviteter i tråd med Oslo kommunes folkehelseplan.....	70
4.5	Likestilling og mangfold	72
4.6	Rapportering innen HR-området og helse- miljø og sikkerhet (HMS)	75
4.7	Risikostyring og internkontroll.....	78
4.8	Forvaltning av kunstverk i Oslo kommunes virksomheter.....	79
4.9	Rekruttering av lærlinger	79
4.10	Gjeldsofferassistanse.....	79
4.11	Språkstimulerende tiltak for barn i førskolealder	79
4.12	Vikarbruk i barnehager	80
4.13	Norskopplæring for ansatte i barnehagene	80
5	UTARBEIDELSE AV OSLO KOMMUNES MILJØ- OG KLIMARAPPORT 2013....	80
6	OPPFØLGING AV VERBALVEDTAK OG FLERTALLSMERKNADER	81
6.1	Utkvittering av bystyrets verbalvedtak og merknader.....	81
6.1.1	FLERTALLSMERKNADER VEDRØRENDE ÅRSBERETNING 2013.....	81
6.1.2	FLERTALLSMERKNADER VEDRØRENDE BUDSJETT 2013.....	81
6.1.3	VERBALVEDTAK FRA TIDLIGERE SOM FORTSATT GJELDER.....	85
6.2	Merknader fra kommunerevisjonen og kontrollutvalget.....	88
6.3	Andre spørsmål fra byrådet/bystyret	88

1 INNLEDNING

Årsberetning 2013 er bydelens tilbakemelding til byråd og bystyre om bydelens totale aktivitetsnivå og måloppnåelse innenfor de tjenesteområder og tilbud som bydelen forvalter. Årsberetningen er i tillegg et lokalt styringsredskap. Protokollen fra bydelsutvalgets behandling ettersendes Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester når denne foreligger. Bystyrets budsjettvedtak gir retningslinjer gjennom mål for hvordan de ulike tjenestene skal drives og videreutvikles, og bydelsutvalget vedtar bydelens budsjett innenfor rammer og føringer gitt av bystyret. Årsberetningen er direkte knyttet opp mot budsjettet og innebærer således en vektlegging av oppnådde resultater sett i forhold til bystyrets og bydelens vedtatte mål.

Bydelens oppgaver og myndighetsområder er styrt etter ulike lover, regler, retningslinjer og normer. De overordnede er:

- Kommuneloven
- Forvaltningsloven
- Offentlighetsloven
- Arbeidsmiljøloven
- Oslo kommunes avtaleverk
- Oslo kommunes personalreglement
- Oslo kommunes reglement for bydelsutvalg

I tillegg er det en rekke særlover som hjemler de ulike tjenestene. De mest sentrale er:

- lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen
- lov om barneverntjenester
- lov om kommunale helse- og omsorgstjenester
- lov om vern mot smittsomme sykdommer
- lov om vern mot tobakkskader
- lov om barnehager
- lov om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere
- andre lover som pålegger kommunen oppgaver, og hvor bydelen er delegert myndighet
- kommunale forskrifter der bystyret har delegert myndighet til bydelen
- kommunale oppgaver vedtatt av bystyret, og hvor bydelen er tillagt ansvar

Bydelens tjenesteproduksjon er delt inn i følgende funksjonsområder.

Funksjonsområde 1: Helse, sosial og nærmiljø

- bydelsutvalg og administrasjon samt andre fellestjenester
- miljø- og naturverntiltak
- miljørettet helsevern
- avtaleleger og fysioterapi
- psykisk helsearbeid
- sosialsentervirksomhet
- behandlings- og rehabiliteringsplasser
- kulturformål

Funksjonsområde 2 A: Barnehager

- Barnehager
- Ressursenhet for førskolebarn

Funksjonsområde 2B: Oppvekst

- fritidstilbud og ungdomstiltak
- helsestasjon og skolehelsetjeneste
- familiesenter
- barnevern

Funksjonsområde 3: Pleie og omsorg

- aktivisering av eldre og funksjonshemmede, herunder dagsentre og eldrecentre
- hjemmebaserte tjenester
- pleie og omsorg i institusjon, herunder sykehjem
- omsorgsboliger
- avlastningstiltak
- andre tiltak for funksjonshemmede

Funksjonsområde 4: Økonomisk sosialhjelp

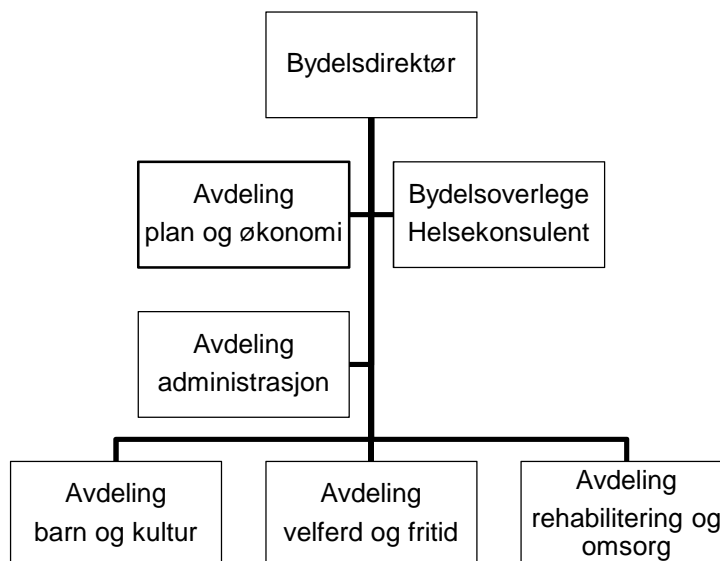
- økonomisk sosialhjelp (kun utbetalt stønad, driftskostnader ligger under Funksjonsområde 1)
- kvalifiseringstiltak

Årsberetningen gir en beskrivelse av bydelens totale virksomhet med informasjon om bydelens ansvarsområder, mål og resultater for økonomi og tjenesteproduksjon innenfor funksjonsområdene. Årsberetningen inneholder videre en situasjonsbeskrivelse av bydelen med blant annet informasjon om organisasjon og befolkningsgrunnlag.

Årsberetningen er skrevet etter fastsatt mal og er bygget opp slik det fremgår av den forutgående innholdsfortegnelsen.

2 SITUASJONSBEKRIVELSE

2.1 Organisasjon/Bemanning

Bydel Østensjø er organisert i tre stabsavdelinger og tre fagavdelinger. Fagavdelingene er i hovedsak inndelt etter en formålsbasert organisasjonsmodell, dvs. en inndeling ut fra hvilke brukergrupper tjenestene i hovedsak er rettet mot. Ansvarsområdets omfang er relativt jevnt fordelt mellom fagavdelingene. Avdelingenes ansvarsområder er som følger:

Avdeling barn og kultur (BoK): Barnehager, ressursenhet for førskolebarn, helsetjenester barn og unge (herunder helsestasjons- og skolehelsetjeneste, familiesenter med åpen barnehage og språkenhet, ergo- og fysioterapi 0-17 år), habilitering og psykisk helse og bestillerfunksjoner 0-17 år, samt kulturtiltak.

Avdeling velferd og fritid (VoF): Barnevernkontoret, barnevernets oppfølgingstjeneste (Ofot), ungdom og fritid (fritidsklubber, utekontakten og SaLTo), NAV Østensjø, sosialtjenestens tiltakssenter, psykisk helse voksne (herunder samlokaliserte boliger), aktivitetstilbud og treffsteder, bestillerfunksjonen for mennesker med psykiske lidelser, samt boligkontor.

Avdeling rehabilitering og omsorg (RO): Hjemmetjenester, ergo- og fysioterapitjenester for voksne, boliger for utviklingshemmede, dagsenter for utviklingshemmede (Kjernehuset), eldresentre/treffsentre 60+ med oppsøkende tjeneste, frivillighetssentral, bestillerkontor 18+ (inkl. støttetiltak for utviklingshemmede /funksjonshemmede og mennesker med psykiske lidelser).

	01.01.2013	31.12.2013	Endring
Ansatte	1823	1871	48
Årsverk	1266,53	1283,85	17,32

Bydelens vurderinger:

Antall ansatte omfatter både fast ansatte og vikarer. Til rapportering på antall ansatte i 2013 har bydelen benyttet nytt HR-system. Bydelen har en økning i benyttede årsverk med 17,32 i perioden mellom 01.01.2013 til 31.12.2013. Økning i årsverk er blant annet knyttet til

opprettelse av 3 årsverk ved barnevernskontoret, 4 årsverk knyttet til rus og boligoppfølging og 2 årsverk knyttet til mottak og integrering av flyktninger. I tillegg antas det å ha vært mindre strukturell ledighet i 2013 enn året før, og at dette også gir utslag i økning av antall ansatt.

2.2 Befolkningsgrunnlag

Befolknings- utvikling	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013	Andel av bef. i Oslo pr. 01.01.2012	Andel av bef. i Oslo pr. 01.01.2013
	0 år		761	673	769	6,91 %
1-2 år	2 102	1 444	1 523	1 458	8,37 %	8,13 %
3-5 år	1 919	1 947	2 047	2 111	8,82 %	8,89 %
6-12 år	2 145		3 935	4 003	9,12 %	9,09 %
13-17 år	4 072	6 351	2 520	2 553	9,03 %	9,03 %
Sum 0-17 år	10 238	10 503	10 698	10 894	8,77 %	8,80 %
18-24 år	3 240	3 294	3 408	3 475	5,96 %	5,98 %
25-66 år	25 080	25 503	26 164	26 581	7,04 %	7,03 %
67-79 år	4 188	4 030	4 000	3 948	10,01 %	9,52 %
80-89 år	2 480	2 512	2 522	2 517	14,06 %	14,34 %
90 år +	378	429	490	490	10,19 %	10,17 %
Sum 67 år +	7 046	6 971	7 012	6 955	11,25 %	10,89 %
Sum bydel	45 604	46 271	47 282	47 905	7,71 %	7,68 %
Herav innvandrere *	7 106	7 409	7 800	8 046	6,11 %	6,09 %

*) Innvandrere er definert som personer med bakgrunn fra land utenom vestlige land iht. SSB's definisjon.

Bydelens vurderinger:

Befolkningsutviklingen har vært som forventet. Det er noe større variasjon på barn fra 0-2 år. Vi registrerer at antall fødte har gått noe opp. I tillegg registrerer helsestasjonstjenesten at mange flytter til bydelen med barn født inneværende år. Utviklingen har stor betydning for behov for barnehageplasser. Antall eldre over 90 år har ikke endret seg siden 01.01.2012, men prognosen viser en fortsatt økning i denne aldersgruppen fram til 2017. Antall eldre fra 80- 89 år viser en reduksjon, mens befolkningen mellom 67 år og 79 år igjen viser en vekst.

2.3 Omfang av politiske organers virksomhet

	2012		2013	
	Møter	Saker	Møter	Saker
<u>POLITISK UTVALG</u>				
Bydelsutvalg	8	215	9	204
Arbeidsutvalg	8	38	8	37
Oppvekst/kulturkomite	8	83	8	97
Miljø/byutviklingskomite	8	71	8	72
Omsorgskomiteen	9	83	8	86
<u>BRUKERUTVALG</u>				
Eldreråd	8	73	8	73
Råd for funksjonshemmede	8	63	8	58
Ungdomsrådet	8	51	8	57
Tilsynsutvalg alders- og sykehjem	22	-	24	-

Merknader:

Tilsynsutvalg 1 (Langerud sykehjem, Kjernehuset dagsenter og Abildsø sykehjem) har hatt 8 tilsynsmøter i 2013.

Tilsynsutvalg 2 (Oppsalhjemmet, Abildsø sykehjem avdeling Østensjø og Manglerudhjemmet) har hatt 12 tilsynsmøter i 2013.

Tilsynsutvalg for hjemmebaserte tjenester og dagsentervirksomhet utenom institusjon har hatt 4 møter i 2013.

Bydelsutvikling, miljø- og kulturkomiteen (BMK) har gjennomført én befarings i 2013.

Ungdomsrådet

Ungdomsrådet er et rådgivende organ for bydelsutvalget. Ungdomsrådet består av 12 representanter. De fleste representantene er valgt fra bydelens ungdomsskoler og fritidsklubber.

Ungdomsrådet har deltatt på Ungdommens bystyremøte med to representanter, den årlige Barne- og ungdomskonferansen, arrangert av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, med fire representanter og en fast representant i Sentralt ungdomsråd Oslo (SUR). Under Ungdommens kulturmønstring delte ungdomsrådet ut kulturprisen for 2012 og deltok med to representanter i juryen.

I 2013 avsatte bystyret 1,5 mill. kroner til ungdomsrådene i bydelene. Av disse mottok ungdomsrådet i Bydel Østensjø kr 125 166. Midlene er benyttet til å støtte ulike ungdomstiltak i bydelen etter vedtatte kriterier. I 2013 behandlet ungdomsrådet 10 søknader og har gitt støtte til 8 tiltak/søkere.

I januar 2013 gjennomførte ungdomsrådet bydelens første ungdomskonferanse med 50 deltakere. På ungdomskonferansen ble følgende temaer diskutert med forslag til forbedringer: Fritidsklubb, skole, idrett, utstyr, miljøtiltak og påvirkning. I etterkant av konferansen har særlig forslaget om utstyrsbank og informasjon om fritidsklubbenes tilbud blitt fulgt opp.

Barn og unges representant i plansaker

Plan- og bygningslovens § 3-3 fastsetter at kommunen skal ha en ordning som ivaretar interessene til barn og unge under 18 år i planprosessen.

I Bydel Østensjø er barnerepresentantoppgaven tillagt spesialkonsulentstillingen i avdeling Barn og kultur. Fagkonsulent ved Ressursenhet for førskolebarn er vara for barnerepresentanten.

Barnerepresentanten (BR) gir selvstendige uttalelser i saker, uavhengig av politisk behandling, men har valgt å samarbeide/ drøfte sakene med bydelens saksbehandler i forbindelse med at sakene legges fram til politisk behandling. I noen tilfeller legges BRs vurderinger inn i saksframleggene.

I 2013 har BR gitt egne merknader/ tilbakemeldinger i forbindelse med følgende 3 større prosjekter: Olaf Helsetsv. 5 - Skullerud, John G. Mattesonsv. 4 - Ulsrud og Haakon Tvetersvei 88/98 - Oppsal senter.

BR har særlig vært opptatt av oversiktighet/ lesbarhet mht trafikale forhold og gang- og sykkelveier. Videre at det settes av arealer for barn- og unges lek/ opphold, at barn og unges arealer har gode lysforhold, at de har tilstrekkelig avstand til høyspentlinjer og at de har en tomteplassing som bidrar til mest mulig skjerming mot støy og forurensing.

3 MÅL OG RESULTATER 2013

3.1 Bydelens overordnede mål og oppnådde resultater

3.1.1 Bydelens totale ressursinnsats - driftsregnskapet

Tabell 0.1 Brutto driftsutgifter i 1000 kr.

Brutto driftsutgifter	Regnskap 2012	Oppr. Budsjett 2013	Regulert budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik reg.bud/regnskap 2013
Funksjonsområde 1	188 438	203 408	198 833	167 519	31 314
Funksjonsområde 2A	468 338	499 972	486 826	510 166	-23 340
Funksjonsområde 2B	145 223	156 272	164 801	161 721	3 080
Funksjonsområde 3	848 154	881 584	905 059	930 089	-25 030
Sum brutto utgifter, drift	1 650 153	1 741 236	1 755 519	1 769 495	-13 976
Funk.omr. 4, sosialhjelp og kvalifiseringsprogram (brutto utg.)	67 430	68 014	70 267	73 178	-2 911
Sum brutto utgift + sosialhjelp	1 717 583	1 809 250	1 825 786	1 842 673	-16 887

Tabell 0.1 B Netto driftsutgifter i 1000 kr.

Netto driftsutgifter	Regnskap 2012	Oppr. Budsjett 2013	Regulert budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik reg.bud/regnskap 2013
Funksjonsområde 1	123 877	102 926	146 123	104 421	41 702
Funksjonsområde 2A	390 166	414 644	417 161	428 272	-11 111
Funksjonsområde 2B	129 542	141 927	150 449	142 873	7 576
Funksjonsområde 3	692 972	769 401	748 115	747 585	530
Sum netto utgifter, drift	1 336 557	1 428 898	1 461 848	1 423 151	38 697
Funk.omr. 4, sosialhjelp og kvalifiseringsprogram (netto utg.)	63 475	64 219	66 472	69 965	-3 493
Sum netto utgift + sosialhjelp	1 400 032	1 493 117	1 528 320	1 493 116	35 204

Bydelens vurderinger:

Bydelen har et netto regnskapsresultat for 2013 på 35,2 mill. kroner i mindreforbruk før korrigering for øremerkede midler.

I bydelens samlede resultat er det avsatt øremerkede midler tilsvarende 7,5 mill. kroner hvorav 2,4 mill. kroner er knyttet til FO1, 0,3 mill. kroner til FO2a, 1,1 mill. kroner til FO2b og 3,7 mill. kroner til FO3. Midlene er knyttet til prosjekter som videreføres i 2014.

Korrigert for ubrukte øremerkede midler tilsvarende 7,5 mill. kroner som overføres til 2014, blir bydelens mindreforbruk ca. 27,7 mill. kroner, inklusiv økonomisk sosialhjelp.

Det positive resultatet er i all hovedsak knyttet til mindreforbruk i 2012 samt økt refusjon for ressurskrevende brukere for utgifter påløpt i 2012. I forbindelse med behandling av

årsregnskapet for 2012 ble det fordelt 1,2 mill. kroner av mindreforbruket til styrking av driftsbudsjettet. Samlet utgjør disse avsetningene 21,1 mill. kroner.

I forbindelse med fremleggelse av regjeringens tilleggsproposisjon til budsjett, vedtok bystyret å kompensere bydelen for reduksjon i refusjon til ressurskrevende brukere samt mindreårige flyktninger i 2013. Endringene for ressurskrevende ble ikke vedtatt i forbindelse med stortingets behandling, og gir derfor bydelen en økning av de frie midlene for 2013.

Mindreforbruk fra 2012	10 600 000
Styrking av driftsbudsjettet	- 1 200 000
Avsetning for ressurskrevende brukere	11 700 000
Sentral tilleggsbevilgning	3 400 000
Samlet reserveavsetning	24 500 000

Samlet er hele 24,5 mill. kroner av bydelens mindreforbruk i 2013 knyttet til avsetninger, mens 3,2 mill. kroner er relatert til bydelens ordinære drift, inkludert økonomisk sosialhjelp.

Øvrige forhold

Det er foretatt ompostering av kostra 120 i forbindelse med årsavslutningen. Oslo kommune har hatt avvikende føring av regnskap på kostra 120 administrasjonsutgifter sammenlignet med landets øvrige kommuner. Dette har gitt store avvik ved sammenligning av SSB-data. Det er derfor besluttet at bydelene kun skal føre utgifter knyttet til bydelsdirektørens administrative og politiske arbeid på kostra 120. Øvrige utgifter omposteres forholdsmessig til de øvrige kostra-funksjoner. Det er ikke stilt krav til at budsjettet skal ha en tilsvarende omfordeling. Det vil derfor fremkomme store avvik mellom regnskap og budsjett i økonomitabellene i årsmeldingen.

For FO1 er det positive resultatet i hovedsak knyttet til kostraompostering av funksjon 120/130 som utgjør 28,01 mill. kroner. Det er ompostert 28,01 mill. kroner fra FO1, hvorav ca. 12,5 millioner er ompostert til FO2a, ca. 2,4 mill. kroner er fordelt til FO2b og ca. 13,1 mill. kroner er ompostert til FO3. Bydelens mindreforbruk fra 2012 på 10,6 mill. kroner er avsatt på kostra 120.

FO2a har samlet sett ca. 1,4 mill. kroner i mindreforbruk dersom vi ser bort ifra kostraomposteringen. Kostra 211 har et mindreforbruk på ca. 0,3 mill. kroner. Videre har kostra 211 et mindreforbruk på 1,3 mill. kroner som er knyttet til lavere strømutfgifter enn budsjettet. Kostra 201 har et merforbruk på 0,2 mill. kroner

De vesentligste avvik på FO3 er knyttet til hjemmetjenesten, som har et samlet negativt avvik på 10,3 mill. kroner inklusiv brukervalg. I tillegg er det bokført en ekstra inntekt som følge av ekstra refusjons for kostnads-krevende fra 2012 på 11,7 mill. og 2013 med 1,7 mill. Dette bidrar til at området fremstår samlet med et positivt avvik i årsregnskapet.

FO4 har ca. 4,7 mill. kroner i merforbruk innenfor økonomisk sosialhjelp. Tildelt ramme til økonomisk sosialhjelp ble i 2013 redusert med 4,3 mill. kroner sammenlignet med 2012 budsjettet. Merforbruket skyldes således en redusert sosialhjelpsramme for 2013 og ikke vekst i sosialhjelpsutgiftene. Kvalifiseringsprogrammet har et mindreforbruk på ca. 1,2 mill. kroner. Mindreforbruket er knyttet til et lavere antall deltakere i programmet enn budsjettet. Samlet sett er det et merforbruk på ca. 3,5 mill. kroner på FO4.

3.1.2 Bydelens investeringer

Prosjektnavn	Prosjekt-nummer	Arts-gruppe	Bystyre-vedtatt ferdig (kv/år)	Faktisk/forventet ferdig (kv/år)	Dok 3 2013	Regulert budsjett 2013 (inkl. y.disp-fra 2012)	Regnskap 2013	Avvik (VII-VIII)	Kommentarer/årsak til avvik
Kjøp av El-biler	11307000					3 458	3 458		

* Budsjett- og regnskapstall skal kun være sum finansieringsbehov, dvs. sum artsgruppene 000-599

Bydelen ble innvilget internt lån for innkjøp av 22 elektriske biler i 2013. Nedbetaling av lån skjer over 6 år, som årlig trekk i bydelens driftsramme fra og med budsjettåret 2014.

3.1.3 Noter i regnskapet

Det er foretatt ompostering av kostra 120 i forbindelse med årsavslutningen. Oslo kommune har hatt avvikende føring av regnskap på kostra 120 administrasjonsutgifter sammenlignet med landets øvrige kommuner. Dette har gitt store avvik ved sammenligning av SSB-data. Det er derfor besluttet at bydelene kun skal føre utgifter knyttet til bydelensdirektørens administrative og politiske arbeid på kostra 120. Øvrige utgifter omposteres forholdsmessig til de øvrige kostra-funksjoner. Det er ikke stilt krav til at budsjettet skal ha en tilsvarende omfordeling. Det vil derfor fremkomme store avvik mellom regnskap og budsjett i økonomitabellene i årsmeldingen.

Bydelene får dekket utgifter til ekstra ressurskrevende brukere etter fradrag for egenandel. Søknad sendes etterskuddsvis året etter at utgiften er påløpt. Det er avsatt 43 mill. kroner i regnskapet for 2013 i forventet refusjon.

3.2 Funksjonsområde 1: HELSE, SOSIAL OG NÆRMILJØ

3.2.1 Ansvarsområde

- Helse(bydelsoverlege, fastleger, miljørettet helsevern og smittevern)
- Sosialtjenestens ansvarsområde er råd og veiledning, økonomisk sosialhjelp, sosialt forebyggende arbeid, rehabilitering av rusmisbrukere, kvalifiserings- og sysselsettingstiltak, booppfølging, gjeldsrådgivning m.m. Tjenesten er hjemlet i Lov om helse- og omsorgstjenester, samt i Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.
- Psykisk helse voksne er organisatorisk lagt under sosialtjenestens tiltakssenter, men omtales under funksjonsområde 3.
- Introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere er organisatorisk lagt inn under NAV Østensjø. Tjenesten er hjemlet i Lov om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere.
- Boligkontoret har ansvar for boligvirkemidlene, tildeling av kommunale boliger, lån og kommunale og statlige bostøtteordninger.
- Ergo- /fysioterapitjenesten 18+ har ansvar for fysikalsk behandling og opptrening for innbyggere over 18 år. Tjenesten har ansvar for å bistå brukere med å søke om tekniske hjelpemidler og boligendringer grunnet funksjonshemming. Driftstilskudd til privatpraktiserende fysioterapeuter administreres av tjenestestedet.

- Ergo- og fysioterapitjenester 0-17 år har et særlig ansvar for å følge opp barn og unge med nedsatt funksjonsevne.
- Kulturområdet omfatter vedtatte kulturoppgaver, samt samarbeidet med frivillige lag og organisasjoner.

3.2.2 Hovedmål

- Bydelen skal sikre gode pasientforløp og en god behandlingsskjede « hjemmefra og hjem igjen».
- Bydelen skal medvirke til at Aker er utviklet til en god samhandlingsarena.
- Befolkningens helse er bedret ved at bydelens strategier og tiltak retter seg mot utsatte grupper.
- Konsekvenser for folkehelsen skal vurderes i alt planarbeid.
- Sosialhjelpssøkere får hjelp til å bli mest mulig selvhjulpne gjennom råd, veiledning, kvalifiserings- og arbeidstiltak
- Unge kommer raskt ut i utdanning, arbeid eller aktivitet
- Det skal være gode bomiljøer i kommunale boliger
- Det skal gis nødvendig boligbistand til de som trenger det mest
- Ergo- og fysioterapitjenesten 0-17 år skal medvirke til at barn og unge med særskilte behov får koordinerte tjenester, som ivaretar den enkeltes behov for habilitering/ rehabilitering.
- Ergo- og fysioterapitjenesten 18+ skal være en viktig bidragsyter på flere trinn i omsorgstrappen og bidra til effektive pasientforløp
- Ergo- og fysioterapitjenestene er pådrivere for utvikling og etablering av modell for «hjelp til selvhjelp» i tett samarbeid med hjemmetjenestene
- Avtalefysioterapeutene integreres i den øvrige bydelshelsetjenesten og har fokus på aktivitet
- Mål for kulturområdet i Bydel Østensjø er i samarbeid med lag, organisasjoner og institusjoner å fremme gode betingelser for kulturell aktivitet, samarbeide om utvalgte fellesarrangementer og bidra til videreutvikling av kulturarrangementer i bydelen.

3.2.3 Situasjonsbeskrivelse

Helse(bydelsoverlege, fastleger, miljørettet helsevern og smittevern)

Bydelen har uendret antall fastleger fra året før, 34 leger.

Det er imidlertid nå færre fastleger med åpne lister slik at det er behov for å inngå flere fastlegeavtaler i bydelen. Administrasjonen opplever også økt behov for samhandling med fastlegene, både internt i bydelen og med spesialisthelsetjenesten. Bydelen har søkt og fått opprettet 2 nye fastlegehjemler som skal tilknyttes Manglerud legekontor, hvor lokalene skal utvides. Utvidelsen er imidlertid blitt forsinket og er nå planlagt ferdigstilt høsten 2014.

Fastlegene er sentrale aktører i samhandlingsreformen og bydelen har regelmessige møter med fastlegene i samarbeidsutvalget (SU) og allmennlegeutvalget.

En av bydelens fastleger, hjemmesykepleien, leder søknadskontoret og bydelsoverlegen er aktivt deltagende i prosjektet ”akutt og subakutt funksjonssvikt” som er et samhandlingsprosjekt mellom Oslo universitetssykehus (OUS) og tre bydeler.

I tillegg er bydelsoverlegen og en av fastlegene representert i «prosjekt livsstilssykdommer», samhandlingsarena Aker, i henholdsvis styringsgruppe og prosjektgruppe. Her er to pasientgrupper plukket ut; KOLS og diabetespasienter.

Bydelen har tett dialog og samarbeid med OUS Ullevål for å sikre gode rutiner og tjenester for å medvirke til å nå målene i samhandlingsreformen.

Bystyret vedtok 30.01.2013 ny Folkehelseplan for Oslo og bydelsutvalget behandlet 17.06.2013, sak 92/13, strategier for helsefremmende og forebyggende folkehelsearbeid i Bydel Østensjø.

I likhet med Oslo kommunes folkehelseplan har Bydel Østensjø barn og unge som særskilt satsingsområde i planperioden.

Viktige hovedstrategier for bydelen vil være å medvirke til nødvendig tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid for å påse at folkehelseperspektivet blir prioritert på de ulike arenaer, samt å nå barn og unge som er mest utsatt for å utvikle sykdom og sosial nød.

Innen miljørettet helsevern har det vært arbeidet med støysaker, klager på dårlig inneluft, diverse regulerings saker, salgs- og skjenkebevillingssaker, samt meldinger om forekomst av skadedyr (rotter) og flere klager på forsøpling.

Innen støysakene er det primært klager på bygge- og anleggsvirksomhet, men også på støy fra tekniske installasjoner. Det har vært mange søknader om dispensasjoner fra støyforskriftene i forbindelse med bygge- og anleggsarbeider.

Med henvisning til reglement for Oslo kommunes beredskapsarbeid skal den enkelte bydel ha beredskapsplan som er oppdatert og kjent i virksomheten.

Bydel Østensjø har fortløpende oppdatering av planen med navn- og adresseendringer, samt fast årlig revisjon. Varslingsrutiner er beskrevet i planen og kjent på tjenestestedene.

Ressursplan, samt oversikt over ulike lokaler i bydelen med ressurspersoner, adresse og telefon nr. er vedlagt planen.

Bydelsoverlegen har deltatt på diverse møter med beredskapsetaten vedrørende ny overordnet ROS - analyse og ny felles mal for beredskapsplaner i Oslo kommune.

Det er i 2013 nedsatt en arbeidsgruppe som skal koordinere og følge opp tiltakene i bydelens vedtatte strategiske plan for universell utforming, 2011-2014. Bydelsoverlegen har ansvar for å påse at tiltakene gjennomføres.

Sosialtjenesten, aktive tiltak og kvalifiseringsprogram

Det ble registrert totalt 1031 sosialhjelpsmottakere i 2013 og 384 sosialhjelpsmottakere i gjennomsnitt per måned. Dette er 8 færre personer med økonomisk sosialhjelp i snitt per mnd. enn i 2012. Antall personer med vedtak, men som ikke har mottatt økonomisk sosialhjelp, er 375. I tillegg har 398 personer kun fått råd og veiledning.

Publikumsmottaket (PM) mottar alle brukere som møter opp ved NAV-kontoret. I tillegg er vi også første møtet med brukere som tilhører Boligkontoret og Tiltakssenteret i bydelen.

Brukere som tilhører PM er nye sosialhjelpssøkere, ordinære arbeidssøkere, sykmeldte uten arbeidsforhold med behov for sykeoppfølging, samt alle som har generelle spørsmål om ulike typer tiltak og stønader, eller er i behov av råd og veiledning.

PM har også dette året fått en del nye medarbeidere. Vi har derfor som tidligere år forsøkt å få på plass kompetansen de trenger for å kunne yte best mulig service og kvalitet til brukerne. Et internt kompetansetiltak gjennom hele året har vært fag-bolker på avdelingsmøte. Avdelingen er delt inn i faggrupper, der hver enkelt gruppe har ansvar for å oppdatere sine kollegaer faglig på utvalgte emner. I tillegg spiller fagkonsulenter, fagansvarlige og fagforum en viktig rolle i å oppdatere alle medarbeidere på fag.

Vedrørende oppfølging av ungdom, så hadde vi siste halvdel av 2013 en midlertidig ansatt på statlig side som hadde spesielt ansvar for å kalle inn arbeidsledig ungdom som var uten aktivitet. Hun fulgte opp med arbeidsrettede samtaler for å få ungdommene ut i jobb, og bistod i å melde på kurs. Vi har også fra tidlig sommer vært nøye med å følge opp de ungdommene som er førstegangssøkere på sosialhjelp. Vi har for denne gruppen avtalt at de skal komme til publikumsmottaket på dagtid for å få bistand til å søke jobber. Vår «svevevert» på selvbetjeningsløsningene har bistått med tips til jobbsøking og til å finne ledige stillinger. Den enkelte ungdomsoppfølger har vært tilgjengelig gjennom dagen for spørsmål. Denne ordningen videreføres i 2014.

Sikkerhet for ansatte har også vært ett av satsingsområdene dette året. Det er utarbeidet en egen ressursgruppe for sikkerhet på kontoret, og denne gruppen har blitt kurset av Beredskapsetaten. Beredskapsetaten har også gått gjennom den fysiske sikkerheten på kontoret og spesielt for samtalerommene. Ressursgruppen har avholdt sikkerhetsøvelse for alle ansatte. Fokuset på øvelsene har vært hvordan vi sammen skal håndtere truende situasjoner og forebygge vold/trusler. Det vil bli gjennomført tilsvarende øvelser hvert halvår for alle ansatte.

Sosialtjenestens arbeid med økonomisk rådgivning/gjeldsrådgivning

Kontoret har to økonomikonsulenter. I løpet av 2013 har de jobbet med 310 saker, hvorav 223 var nye i 2013. 241 saker ble avsluttet, hvorav 151 saker fikk varig løsning, 30 saker endte med søknad om offentlig gjeldsordning. 45 saker ble avsluttet på grunn av at brukeren ikke fulgte opp. I tillegg er det gitt muntlig råd og veiledning til personer og veiledere som har henvendt seg til økonomikonsulentene.

Økonomikonsulentene deltar i et samarbeidsprosjekt med Fylkesmannen i Oslo, Namsfogdembete i Oslo og tre andre bydeler, for å redusere opphevelse av inngåtte offentlige gjeldsordninger. Målet er å utvikle et arbeidsverktøy for alle Oslos bydeler. Etter 2 år i prosjektet har Bydel Østensjø ingen offentlige gjeldsordninger i prosjektet som er blitt opphevet. Prosjektet vil videreføres for å samle nødvendig statistikk for å utarbeide arbeidsverktøyet.

Boligtiltak

Bydelen mottok i 2013 marginalt færre søknader om startlån i 2013 enn i 2012 (232 mot 236). Per 31.12.2013 har 55 personer fått innvilget finansiering til kjøp av bolig. I tillegg har 15 personer fått lån/tilskudd til refinansiering. Dette er en nedgang på 19 % i forhold til 2012 (68 startlån, 9 refinansiering). Til tross for noe færre innvilgede lån, brukte bydelen 7 % mer i startlånmidler enn i 2012.

Årsaken til dette er hovedsakelig at bydelen, i tråd med føringer fra Husbanken og Velferdsetaten, har prioritert å gi lån til husstander med lav inntekt og sosiale/medisinske/økonomiske problemer, fremfor husstander med høyere inntekter, og som kun mangler toppfinansiering for å kunne kjøpe egen bolig. Dette har medført høyere lån til færre husstander. Etter innføring av nye regler for bruk av startlån i Oslo kommune (Felleskriv 10/2011) ble det også åpnet for å gi startlån til søkere med midlertidige inntekter/vikariater i større grad enn tidligere. En annen årsak er en fortsatt prisstigning i boligmarkedet.

Søknadsmengden for kommunal bolig er noe lavere i 2013 enn i 2012. 248 personer (349 inkl. søknad om fornyelser) søkte denne ordningen i 2013 (mot 258 personer, 319 inkl. søknad om fornyelser i 2012). 51 personer er bosatt (21 % færre enn i 2012), i tillegg står 14 på venteliste.

Antall søkere til bydelens omsorgsboliger er stabilt, 79 personer søkte ordningen i 2013 (79 i 2012). 41 er bosatt, og 8 står på venteliste. Bydelen har i 2013 hatt et godt tilbud til brukere som trenger omsorgsbolig med tjenester, og 31 (av 41) personer er bosatt i denne type bolig.

Et satsingsområde i 2013 har vært å redusere bruk av døgnovernattingsplasser. Situasjonen på boligmarkedet er i 2013 blitt mer presset enn tidligere, og arbeidet er derfor krevende. Boligkontoret har i 2013 fått henvist 77 personer med behov for bolig, fra NAV. Av disse bodde 30 personer på døgnovernattingssteder (gjennom året). Per 31.12.2012 er 23 personer bosatt i permanent bolig (Boligkontoret har fremskaffet 9 boliger på det private leiemarkedet, 9 personer har funnet bolig selv, og 5 personer har fått kommunal bolig). Det var 10 personer i privat døgnovernatting (hospits, hotell og pensjonat) per 31.12.2013. Ingen av disse var barnefamilier. Det var 5 personer med opphold på 3 mnd. eller mer.

Bydelens boligsosiale handlingsplan ble rullert for perioden 2013-2016. Planen ble ferdigstilt våren 2013, og den tar utgangspunkt i overordnede boligbehov kartlagt i forbindelse med Oslo kommunes boligbehovsplan samt særskilte boligbehov gjeldende for Bydel Østensjø.

Bydel Østensjø har en andel vanskeligstilte personer som har behov for kommunal bolig, men som av ulike årsaker ikke kan bo i bydelens ordinære kommunale boligmasse. Med utgangspunkt i ovennevnte planer har bydelen påbegynt et samarbeid med Boligbygg Oslo KF om utarbeidelse av konseptvalgutredning for varige boligløsninger til denne gruppen. Konseptvalgutredningen antas å kunne ferdigstilles i februar 2014.

I 2013 har Bydel Østensjø, Bydel Nordstrand og Bydel Søndre Nordstrand inngått et samarbeidsprosjekt omkring boliger til personer med sammensatte behov. Intensjonen er å systematisk samordne innsats på tvers for å oppnå kostnadseffektiv og varig boligløsning for felles brukere. Det skal utarbeides konseptvalgutredning som antas ferdigstilt i løpet av 2014. Prosjektet har fått innvilget kr 1 500 000 i samhandlingsmidler, og det er også innvilget kr 300 000 i kompetansetilskudd gjennom Boligsosialt utviklingsprogram fra Husbanken til gjennomføring av konseptvalgutredningen.

Sosialtjenestens arbeid med boligbistand

Bydelen har 450 kommunale boliger til vanskeligstilte. De som prioriteres for kommunal bolig er nyankomne flyktninger, personer som har gjennomført rusbehandling/ kommet fra fengsel, samt enslige forsørgere. Boligkontoret fatter vedtak om tildeling etter innstilling fra tverrfaglig boligteam med representanter fra Tiltakssenteret og NAV.

Det kan stilles vilkår om booppfølging ved tildeling av kommunal bolig. I løpet av 2013 hadde 38 personer booppfølging fra Tiltakssenteret, hvorav 6 personer med vilkår. Mange har problemer med å beholde boligen på grunn av bråk eller økonomisk mislighold, og sosialtjenesten har satset mye på å forebygge utkastelser. Satsingen har ført til at antall namnsfogsaker og antall reelle utflytninger er redusert de siste årene. Kommunerevisjonen kartla i 2013 arbeidet rundt forebygging av utkastelsessaker og oppfølging av namnsfogsaker i bydelene Grünerløkka og Østensjø. Rapporten vil foreligge i løpet av mars 2014.

Bydel Østensjø søkte om statlige midler i 2013 til styrking og utvikling av det boligsosiale arbeidet. Bydelen ble innvilget kr 1 100 000 fra statsbudsjettets kapittel 0621 post 63. Bydelen ble også innvilget kr 1 100 000 fra statsbudsjettets kapittel 763 post 61 for individuell oppfølging av personer med rusavhengighet. Det er opprettet et prosjekt – «Bosatt

Østensjø» - med en prosjektleder og tre prosjektmedarbeidere. Prosjektet integreres i det øvrige boligbistandsarbeidet med individuell booppfølging og områderettet bomiljøarbeid, og det skal etterhvert knyttes mot etablering av nye boliger i samarbeid med Boligbygg.

Bydel Østensjø har 108 kommunale leiligheter i Johan Scharffenbergsvei 105. Bydelen har over flere år hatt stedlig representant der hver onsdag – og andre dager ved behov. Det er folkeregistrert 220 personer på denne adressen, hvorav 82 barn. Prosjektet har foretatt brukerundersøkelse med tanke på bedring av bomiljøet og er i gang med å etablere egne kontakter i hver oppgang og et beboerstyre. I løpet av 2013 har bydelen prioritert oppgradering av basen med maling og nye møbler slik at den kan brukes til møter, kurs og samtaler. I samarbeid med Boligbygg er det elektrisk anlegget skiftet ut og det er lagt inn nye rør og nytt kjøkken. Boligbygg er ansvarlig for oppgradering av blokkene i 105, og de har i 2013 også satt inn nye lekeapparat og nye boder i kjelleren. De har hatt befaring av bygget og vil i løpet av 2014 skifte fasader, tak og uteplass. I tillegg vil alle beboerne få nye bad og delvis nye kjøkken.

Sosialtjenestens arbeid med rusmiddelmissbruk

Sosialtjenesten bidrar med råd og veiledning til rusavhengige og til pårørende til rusavhengige. Oppfølging av rusavhengige som trenger hjelp for sin rusavhengighet er i Bydel Østensjø lagt til rus- og boligsosialt team ved Tiltakssenteret. Teamet har ansvar for oppfølging av personer med sammensatte problemer som har utfordringer med å fungere i dagliglivet, og oppfølgingen gjelder også booppfølging og hjelp til forvaltning av inntekt. Teamet har oppfølging av 241 personer.

129 personer hadde per 31.12.2013 avtale om forvaltning av sin økonomi. Dette er en reduksjon på 9,8 % fra fjoråret. Kommunerevisjonen hadde våren 2012 en gjennomgang av sosialtjenestens forvaltning av klientmidler i 8 bydeler. Revisjonen avdekket avvik i alle bydelene, og Bydel Østensjø har i løpet av 2013 jobbet med forbedring og implementering av nye rutiner.

Per 31.12.2013 hadde Bydel Østensjø ansvar for og oppfølging av 55 brukere med legemiddelassistert rehabilitering (LAR). Noen LAR-brukere har kun kontakt med sin fastlege og ønsker ikke oppfølging fra bydelen.

I løpet av 2013 har sosialtjenesten hatt to saker om tilbakeholdelse i institusjon for personer som ikke samtykker til behandling. Begge sakene endte med frivillig oppfølging.

I løpet av 2013 har 71 personer bodd i Oslo kommunes rehabiliterings- og omsorgsinstitusjoner, dette er samme antall som i 2012. I tillegg har bydelen hatt oppfølging av 17 personer som har vært til tverrfaglig spesialisert rusbehandling, TSB, noe som er en reduksjon fra fjoråret med 10 personer – tilsvarende 37 % reduksjon. Fastleger kan søke om behandlingsplass for sine pasienter uten av bydelen og sosialtjenesten er involvert. Det har i mange år vært lang ventetid på behandlingsplasser.

Bydelen har de siste årene hatt en markant økning av personer med rusproblemer som trenger et omfattende omsorgstilbud. Mange av disse har enten en somatisk eller psykisk sykdom i tillegg til sin rusavhengighet. I slike tilfeller har ikke Velferdsetatens rehabiliterings- og omsorgstilbud vært tilstrekkelig. Bydel Østensjø hadde per 31.12.2013 plassert tre rusmiddelavhengige på spesialavdeling på Stovnerskogen sykehjem. I tillegg har bydelen i løpet av 2013 laget avtale om kjøp av seks individuelt tilpassende løsninger fra private aktører.

Bydel Østensjø har egen ruspolitisk handlingsplan som er vedtatt for perioden 2010 – 2013. En tverrfaglig arbeidsgruppe har arbeidet med evaluering av planen og utarbeidelse av ny plan for 2014 – 2017. Ny plan vil bli lagt opp for bydelsutvalget i mars 2014.

Introduksjonsordning for nyankomne flyktninger og innvandrere.

Introduksjonsordningen skal styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnsliv og deres mulighet for økonomisk selvstendighet.

Per 31.12.2013 var det 50 deltakere i introduksjonsprogram samt 7 deltakere i permisjon.

Totalt avsluttet 16 personer introduksjonsprogrammet i 2013, hvorav 7 gikk rett i jobb og 2 til høyere utdanning, 3 gikk over på økonomisk sosialhjelp mens 3 personer ble avsluttet mens de var i andre arbeidsmarkedstiltak. 1 droppet ut av programmet.

Bydelen hadde i 2013 en bosettingskvote på 35. I tillegg kommer selvboettere og familiegjenforeninger. I løpet av året har vi tatt i mot 44 flyktninger/asylsøkere. Flere av de bosatte i 2013 har til dels store helseutfordringer, og behov for mye assistanse. Det har vært arbeidet med samordning av tjenester i bydelen rundt disse familiene gjennom året, og det søkes løpende om ekstraordinære tilskudd fra Integrerings- og mangfolddirektoratet (IMDI) for merkostnader knyttet til dette arbeidet. I 2013 er det opprettet to årsverk flyktning-konsulenter som er finansiert av de forannevnte tilskuddsmidlene. Stillingene ble besatt i november 2013. Kontaktforum / integreringsforum jobber fortsatt med en frivilliggruppe med flyktningevenner. Det er nå en gruppe som varierer mellom 10 og 15 frivillige flyktningevenner som jobber opp mot de nyankomne til en hver tid.

Ergo- og fysioterapitjeneste til barn 0-17 år

Bydelen har registrert om lag 150 -200 barn og unge med nedsatt funksjonsevne av varierende grad. Det meste av arbeidet i ergo- og fysioterapitjenesten er oppfølging og behandling av barn i denne gruppen. Per 31.12.2013 hadde ergo- og fysioterapeutene koordinatoransvar for 27 habiliteringsbarn. En del av tjenestene har vært gitt i spesialklasser ved skolene Bøler, Abildsø og Vetland. Flere av elevene, 7 barn i alt, har bosted i andre bydeler. Det er solgt fysioterapitjenester til andre bydeler, til sammen 160 konsultasjoner. I tillegg gis det veiledning og oppfølging av ansatte på skolene. Ergo- og fysioterapitjenesten deltar i tverrfaglig samarbeid i form av ansvarsgruppemøter, tilpasning av hjelpemidler med mer.

Samlet sett har det i 2013 blitt utført 1 556 konsultasjoner, hvorav 927 til habiliteringsbarn og barn med akutte tilstander og 473 har vært utredning av barn 0 - 18 måneder. De øvrige 156 konsultasjonene er gitt til barn under utredning og oppfølging i alder over 18 mnd, skolebarn uten diagnose med muskel- og skjelettplager og barn med overvekts problematikk. Ergo- og fysioterapitjenesten arbeider etter fastlagt prioriteringsnøkkel.

Tjenesten fikk 250 nye henvisninger i 2013. Alle henvisningene gjaldt nye barn.

Ergoterapeuten, der stillingen ble økt fra 0,9 til 1 årsverk i 2013, har fulgt opp 43 barn i 2013. Ofte er dette barn med omfattende og langvarige hjelpebehov. Det kom i 2013 23 nye henvisninger til ergoterapeut, og det ble arbeidet med 77 hjelpemiddelsaker. I perioder har store deler av ergoterapeutens ressurser gått til få komplekse brukersaker, noe som har medført at andre brukere med behov for ergoterapitjenester har måttet vente på hjelp.

Av forebyggende fysioterapiarbeid er det gitt tilbud om 2-måneders grupper til alle foreldre med nyfødte barn, med hovedvekt på trivsel, motorisk utvikling og det å forebygge asymmetri hos babyene. Det har vært høy oppslutning om gruppene, 113 grupper med til sammen 506 barn, noe som utgjør ca. 77 % av alle nyfødte i 2013. Fysioterapeutene har også bidratt med ressurser i tiltaket "Åpen dør", der foreldre med nyfødte barn kan komme ukentlig, uten

timeavtale. Fysioterapeutenes bidrag er å veilede og gi råd til foreldre knyttet til bevegelse og motorisk utvikling og uro. Tall kan tyde på at denne deltakelsen har medført færre henvisninger gjeldende asymmetrier fra helsestasjonen til fysioterapitjenesten.

Fysioterapitjenesten har deltatt i tverrfaglig samarbeidsprosjekt med helsestasjons- og skolehelsetjenesten og Høgskolen i Oslo og Akershus, rettet mot barn i alderen 4 til 9 år med overvekt og fedme. Med bakgrunn i vektmålinger og samtaler ved 4-årskonsultasjonen og 1. klasseundersøkelsen, er familier tilbudt deltakelse i samtale- og aktivitetsgrupper. Det er utarbeidet egen prosjektrapport. Oppfølgingen av barn og unge med overvekt og fedme videreføres som drift.

Organiseringen av ergo- og fysioterapitjenesten oppleves som å støtte opp om målsetting om lav terskel for henvisning, fokus på forebyggende arbeid og tverrfaglig samarbeid rundt barna.

Ergo-/fysioterapitjenesten 18+

Tjenesten organiserer ergo- og fysioterapitjenester for hjemmeboende over 18 år, og er en viktig del av tiltakskjeden for at eldre og funksjonshemmede kan bo og klare seg i eget hjem. Terapeutene forebygger ulykker, isolasjon og aktivitetstap, og de bidrar til at mennesker kan oppnå optimalt funksjonsnivå ut fra den enkeltes egne forutsetninger. Tjenesten bidrar til at brukere utvikler, opprettholder og gjenvinner optimal bevegelses- og funksjonsevne, som igjen kan bidra til økt livskvalitet og livsglede.

Ergo- og fysioterapitjenesten ble i 2013 organisert sammen med hjemmetjenesten (hjemmesykepleie og praktisk bistand/hjemmehjelp) under felles seksjonsleder. Det arbeides for et tettere samarbeid mellom tjenestene og den enkelte bruker.

Det er ingen endringer i ressursene ved tjenestene fra 2012, og tjenesten har 6,55 årsverk for ergoterapeut, og 3,9 årsverk for fysioterapeut. I tillegg er 1 turnusfysioterapeut knyttet til tjenesten til enhver tid. I 2013 har tjenestestedet hatt to 3-års ergoterapistudenter i praksis over 10 uker.

Henvendelsene til ergo- og fysioterapitjenesten kommer fra brukere, fastleger, sykehus og fra andre tjenester i bydelen, og prioriteres etter bydelens vedtatte prioriteringsnøkkel. Begge tjenester har ventetid for iverksettelse, men ventetiden har blitt vesentlig redusert i løpet av 2013. Dette skyldes først og fremst intern effektivisering og ikke nedgang i verken antall henvisninger eller kompleksiteten rundt hver enkelt henvisning.

Antall henvendelser 2013 sammenlignet med 2012:

	Ergoterapi	Fysioterapi
Henvendelser 2013	631	617
+ overført fra 2012	91	17
Henvendelser 2012	540	509
+ overført fra 2011	98	51

Alle terapeutene har aktive brukere overført fra 2012 til 2013. Tjenestestedet erfarer at spesielt henvisninger til ergoterapeutene medfører bruk av mye tid og ressurser knyttet til enkelte kompliserte brukersaker. Dette gjelder spesielt i saker som innebærer ombygging/-endringer av boliger mm.

Individuell plan er et verktøy som benyttes der brukere har langvarige og sammensatte behov for tjenester. Ergo- og fysioterapitjenesten 18+ har per 31.12.2013 koordinatoransvar for 3 brukere, og i tillegg deltar ansatte fra tjenesten i ansvarsgrupper for flere brukere.

Tjenestestedet har også ansvaret for forvaltning av driftstilskudd til de privatpraktiserende fysioterapeuter i bydelen. Samlet sett er det 23,7 avtalehjemler fordelt på 30 privatpraktiserende fysioterapeuter ved 10 fysikalske institutter. Dette er uendret fra 2012.

I 2013 er det utlyst og tildelt to driftstilskuddshjemler i 2013. En hjemmel på 100 % ble tildelt spesialist i nevrologisk fysioterapi. En deltidshjemmel på 58,33 % ble tildelt og knyttet til en annen deltidshjemmel i samme bydel i tråd med føringer om å samle deltidshjemler. Begge var knyttet opp mot Oppsal området. Det har også vært to interne flyttinger av driftstilskuddsavtaler på henholdsvis 100 % og 20 %. Ved avtaleinngåelse med privatpraktiserende fysioterapeuter vektlegges samarbeid med bydelen og bydelens øvrige helsetjeneste. I 2013 har det vært tett oppfølging med flere av de privatpraktiserende fysioterapeutene med driftstilskuddsavtale, og det blir oppfordret til økende deltakelse i tverrfaglig arbeid rundt enkeltbrukere, og fornying og utvikling av egen praksis.

Kultur

Kulturbydel Østensjø er et politisk initiert samarbeidsprosjekt mellom Bydel Østensjø og lag og organisasjoner i bydelen. Bydelen har i dette samarbeidet blant annet tatt ansvar for planlegging og gjennomføring av fellesarrangementer, markedsføring av kulturarrangementer, felles utstyrsbank og bydelspriser.

Bydelsutvalget bevilget kr 710 000 til kulturformål i 2013. Midlene er benyttet iht føringer fra bydelsutvalget..

Det er opprettet kulturutvalg med representanter fra områdene kultur, kunst, musikk, historie, friluftsliv og idrett. Kulturadministrasjonen er sekretariat for kulturutvalget.

Lag og foreninger inviteres hvert år til å komme med innspill i forbindelse med oppnevning av representanter i Kulturutvalget, og til å komme med innspill til endringer av arbeidsoppgaver for kulturutvalget.

Bydelsutvalget har etablert og avsatt midler til to støtteordninger:

- Ordning for støtte til særskilte lag og organisasjoner, driftsstøtte
- Ordning for støtte til større prosjekter og ekstraordinære tiltak

Førstnevnte ordning disponeres av bydelsutvalget, og har i 2013 hatt kr 160 000 til fordeling. Midlene er fordelt som følger:

• Østensjøvannets venner	kr 50 000
• Østensjø janitsjar	kr 5 000
• Home-Start Familiekontakten	kr 50 000
• Østensjø barne- og ungdomsteater	kr 50 000
• Samhold pensjonistforening	kr 5 000

Kulturutvalget har fordelt midler innen ordning for støtte til større prosjekter og ekstraordinære tiltak. Nye retningslinjer fra og med 2013 hadde som mål å bidra til at flere tiltak ville omfattes av ordningen. Kulturutvalget har i 2013 hatt kr 220 000 til disposisjon og har gitt tilskudd til

- Golia filmklubb med filmfestival
- mønstringen Rock Høyehall
- Østensjøvannets venner til Østensjødagen

- Sarabråtens venner, til diverse tiltak for opprusting av og informasjon om Sarabråten
- Home-Start Familiekontakten til prosjektet Tekstilverkstedet
- Manglerud menighet til 50-årsmarkering
- Manglerud lokallag av NFU til høsttur
- Østensjø kunstforening til forestilling
- brukere av treffstedene Kafe X og Multhaug til Prosjekt treskjæring
- Oslo misjonskirke til barneforestilling

Kulturutvalget har i 2013 arbeidet med sak vedrørende lokaler til frivillige lag og organisasjoner. Kulturutvalget har gitt innspill til budsjett 2014.

Det var i 2013 avsatt kr 50 000 til utstyrsbanken. Midlene er benyttet til å supplere og vedlikeholde musikkutstyr, samt til bord og telt.

Ungdommens kulturmønstring, UKM, og Skøyenåsen Open er gjennomført i samsvar med BUs vedtak.

Bydelsdagene er gjennomført med spredte arrangementer rundt om i bydelen, samt et større åpningsarrangement der bydelen hadde rollen som koordinator og vertskap. Det er 9. gang bydelsdagene blir gjennomført etter bydelsreformen. I år var det i løpet av uka bydelsdagene varte, mer enn 60 arrangementer gjennomført i regi av mer enn 75 aktører.

Østensjø bydelspris ble i 2013 tildelt Asgeir Føyen/ Abildsø gård. Ungdomsrådet har utpekt vinner av Ungdommens kulturpris 2013. Navn blir offentliggjort og prisen blir utdelt på Ungdommens kulturmønstring 2014.

Det er lagt fram sak for bydelsutvalget i møtet 21.10.2013 om publikumsoppslutningen ved kulturarrangementer, inklusive arrangementer under bydelsdagene, der kostnader ved det enkelte tiltak er vurdert i forhold til deltakelse. Konklusjonen i saken er at bevilgede midler, slik disse er benyttet ifm bydelsdagene og ved andre kulturarrangementer og prosjekter, er utnyttet på en variert måte, som engasjerer mange, både som utøvere og som publikum.

3.2.4 Hovedoversikt økonomi FO1 - netto driftsutgifter

3.2.4 Hovedoversikt økonomi FO 1 - netto driftsutgifter

Tall i 1000 kr

Netto driftsutgifter pr. KOSTRA-funksjon	Regnskap 2012	Oppr. Budsjett 2013	Regulert budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik reg.bud/regnskap 2013
100 Politisk styring	1 283	1 468	1 479	1 246	233
110 Kontroll og revisjon	230	242	242	242	-
120 Administrasjon	29 384	36 412	45 492	4 662	40 830
130 Adm.lokaler	5 516	3 483	3 483	317	3 166
170 Årets premieavvik					
180 Div. fellesutgifter	868	6 616	-	464	-464
190 Interne serviceenh.	-	(30 683)	-	-	-
233 Annet forebyggende helsearbeid	3 024	3 630	3 804	3 384	420
241 Diagnose, behandling og rehabilitering	21 184	22 822	24 063	23 427	636
242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arb.	33 638	37 348	40 274	36 683	3 591
243 Tilbud til personer med rusproblemer	10 709	5 549	6 782	11 638	-4 856
265 Kommunalt	423	-1 531	-1 262	252	-1 514

Netto driftsutgifter pr. KOSTRA-funksjon	Regnskap 2012	Oppr. Budsjett 2013	Regulert budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik reg.bud/regnskap 2013
disponerte boliger					
273 Kommunale sysselsettingstiltak	7 514	8 812	8 971	10 617	-1 646
275 Introduksjonsordn.	6 208	3 594	7 589	7 149	440
283 Bistand til etabl. og opprettholdelse av egen bolig	2 994	4 096	4 003	3 157	846
301 Plansaksbehandling					
302 Byggesaksbehandling og seksjonering					
315 Boligbygging og fysisk bomiljøtiltak					
320 Kommunal næringsvirksomhet					
332 Kommunale veier, miljø og trafiksikkerhetstiltak og parkering					
335 Rekreasjon i tettsted	185	157	157	151	6
360 Naturforvaltning og friluftsliv					
365 Kulturminnevern					
377 Kunstformidling					
380 Idrett og tilskudd til andre idrettsaktiviteter					
385 Andre kulturakt.	742	710	1 046	1 057	-11
386 Komm. Kulturbygg (860 motpost avskr)	-25		0	-25	25
Sum netto utgifter *)	123 877	102 725	146 123	104 421	41 702

Bydelens vurderinger:

Kostra 120

Det er ompostert 28,16 mill. kroner fra kostra 120 til andre kostrafunksjoner. Regnskapet på kostra 120 er fordelt på kostrafunksjoner, men er ikke endret i budsjettet.

Det er videre et positivt avvik knyttet til bydelens avsetninger på 10,6 mill. kroner.

Avsetningen er knyttet til mindreforbruket fra 2012.

Kostra 130

Det er ompostert ca. 2,9 mill. kroner fra kostra 130 til andre kostrafunksjoner. Regnskapet på kostra 130 er fordelt på kostrafunksjoner, men ikke endret i budsjettet.

Kostra 241

Kostraompostering av 120/130 forverrer resultatet med 0,9 mill. kroner.

Dersom vi ser bort i fra kostraompostering av 120/130, har nevnte kostra 1,5 mill. kroner i mindreforbruk. Dette er i hovedsak mindre utgifter knyttet til ergo-/fysioterapitjenesten. 1,06 mill. kroner i ubrukte lønnsmidler og 0,282 mill. kroner i private driftsavtaler. Videre er det 0,3 mill. kroner i mindre utgifter knyttet til egenandel AFP og uførepensjon.

Kostra 243 og 242 ses opp mot hverandre i forhold til budsjett.

Kostraompostering av 120/130 forverrer resultatet med 1,7 mill. kroner. Dersom vi ser bort fra omposteringene går disse to kostrafunksjonene med ca.0,5 mill. kroner i mindreforbruk. På kostra 242 er det et mindreforbruk knyttet til ubrukte tolkemidler på ca. 0,2 mill. kroner og ubrukte lønnsmidler på 0,150 mill. kroner. Resterende avvik på kostra 242 er knyttet til mindre utgifter til leasing av transportmidler, 0,120 mill. kroner.

Kostra 265

Kostra 265 har et merforbruk knyttet til gjennomgangsboliger (0,9 mill. kroner) og korttidsleiligheter (0,4 mill. kroner)

Kostra 273

Kostraompostering av 120/130 forverrer resultatet med ca. 0,3 mill. kroner.

Kostra 273 har et merforbruk på kr 1,3 mill. kroner, hvorav ca. 0,6 mill. kroner er knyttet til psykisk helse og ca. 0,9 mill. kroner er knyttet til Kvalifisering Lost \$ 5A. Videre er det ca. 0,2 mill. kroner i mindreforbruk på aktive tiltak.

3.2.5 Måltall for tjenesteproduksjon

Obligatoriske måltall for funksjonsområde 1 – Sosialtjenesten	Resultat 2011	Resultat 2012	Måltall 2013	Resultat 2013	Avvik resultat - måltall
Finansiering til kjøp av boliger - andelen søknader behandlet innen 1 måned	100 %	97 %	80 %	95 %	15 %
Søknad om kommunal bolig - andelen søknader behandlet innen 3 måneder	95 %	98 %	95 %	98 %	3 %
Andel positive vedtak for kommunal bolig effektivert innen 6 måneder	90 %	92 %	80 %	89 %	9 %
Antall personer i døgnovernattningssteder uten kvalitetsavtale (pr 31.12.)	1	10	0	1	1
Antall personer i døgnovernatting pr 31.12 med opphold > 3 måneder	10	6	0	5	5
Økonomisk sosialhjelp - andel søknader behandlet innen to uker	81 %	79 %	95 %	79 %	-16 %
Minimum andel fornøyde brukere etter brukerundersøkelser i sosialtjenesten		87 %	70 %	75 %	5

Bydelens vurderinger:

- Finansiering til kjøp av boliger:
95 % av søknadene er behandlet innen én måned. Dette er et noe svakere resultat enn i 2012, men likevel betydelig over måltall. Bydelen har hatt 12 saker som har hatt en lengre saksbehandlingstid enn 1 måned. De fleste av disse er kompliserte saker som har krevd samarbeid med andre tjenestesteder; bl.a. NAV og Velferdsetaten. I tillegg til søknadene om lån til kjøp av bolig, mottok bydelen 38 søknader til refinansiering. 15 av disse var

svært kompliserte saker med lange kreditorlister. Saksbehandlingen av disse sakene har i noen grad påvirket saksbehandlingstiden for ordinære lånesaker.

- Søknad om kommunal bolig:
98 % av søknadene er behandlet innen 3 mnd. Dette er marginalt bedre enn resultat i 2012, og noe høyere enn måltall.
- Andel positive vedtak for kommunal bolig effektivert innen 6 måneder:
Bydelen har i 2013 effektivert 89 % av alle positive vedtak innen 6 måneder. Dette innebærer en marginal reduksjon i forhold til 2012, men er likevel betydelig over måltall for 2013. Det er en utfordring for bydelen å finne egnede boliger innenfor tidsperspektivet som er krevet i regelverket. Årsakene til dette er bl.a. at boligene som ledigstilles ikke alltid samsvarer med bydelens behov mht. målgruppe og størrelse
- Antall personer i døgnovernattingssteder uten kvalitetsavtale per 31.12.2013:
Bydelen har fått redusert antallet betydelig i 2013. Per 31.12.2013 var det 1 person som bodde på døgnovernatting uten kvalitetsavtale. Oslo kommune har kvalitetsavtale med tre steder, men ingen av stedene er godkjent for personer mellom 18 og 23 år. Dette var en person i denne aldersgruppen.
- Antall personer med opphold over 3 måneder i døgnovernatting:
Bydelen har i 2013 intensivert arbeidet med bistand til boligfremskaffelse og har fått redusert personer med opphold over 3 mnd. sammenlignet med 2012. Det er ansatt en boligfremskaffer som har tett kontakt med personer som bor på ulike døgnovernattingssteder for å fremskaffe egnede boliger.
- Økonomisk sosialhjelp – andel søknader behandlet innen to uker:
79 % er det samme resultatet som 2012. Dette skyldes at NAV hadde flere personer i foreldrepermisjon og mange nyansatte med behov for opplæring. Arbeidet med å nå måltallet vil fortsette i 2014.
- Andel fornøyde brukere etter brukerundersøkelser i sosialtjenesten:
75 % av brukerne på NAV Østensjø oppgir at de er fornøyd med servicen i publikumsmottaket helhetlig sett. Dette er 2 prosentpoeng lavere enn andelen samlet i Oslo. Det er en nedgang på 12 prosentpoeng fra 2012, da 87 % av brukerne ved NAV Østensjø var fornøyd med servicen i publikumsmottaket helhetlig sett. Vi antar at hovedårsaken til nedgangen kan være at det i høst var mange nyansatte i publikumsmottaket med behov for opplæring i statlige og kommunale regelverk

Vurdering av barns situasjon i sosialhjelpsvedtak:

Sosialtjenesten har i søknader om sosialhjelp vurdert barnas situasjon og behovet for ekstra ytelser. Det fylles ut kartleggingsskjema for samtlige barnefamilier som har kontakt med NAV Østensjø, og vurdering av barnas situasjon i forbindelse med behandling av søknader dokumenteres i saken. Når det gjelder barnefamilier med flere enn tre barn har 68 % fått støtte utover veiledende normer for livsopphold i 2013.

Nøkkeltall for: Funksjonsområde 1 og 4 - Helse, sosial og nærmiljø (EST)	Resultat 2010	Resultat 2011	Resultat 2012	Resultat 2013
Antall mottakere av økonomisk sosialhjelp	1 147	1 124	1 030	1 031
Antall deltakere i kvalifiseringsprogram pr 31.12.	71	73	92	72
Antall deltakere i introduksjonsordning pr 31.12.	39	47	44	50
Andel sosialhjelpsmottakere 25-66 år i forhold til innbyggere 25-66 år	3,9 %	3,7 %	3,3 %	3,5 %
Andel sosialhjelpsmottakere 18-24 år i forhold til innbyggere 18-24 år	4,6 %	4,5 %	4,4 %	3,6 %
Gjennomsnittlig brutto utbetalt stønad til sosialhjelp pr. mottaker (stønad + lån)	46 723	40 920	46 560	49 240
Gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp (måneder)	5,3 mnd	4,6 mnd	4,9 mnd	5 mnd
Gjennomsnittlig stønadslengde økonomisk sosialhjelp - mottakere 18-24 år	4,5 mnd	3,6 mnd	3,8 mnd	3,9 mnd
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	55 %	52,2 %	56,3 %	55,3 %
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	41,5 %	34,4 %	36,8 %	37,8 %

Kilde SSB/Kostra - spesialbestilling fra SSB for fjerne dobbelttelling av klienter.

Offisielle Kostra-tall har for høye brukerrater, for kort stønadsperiode og for lave enhetskostnader for Oslo - fordi klienter som flytter mellom bydeler blir telt flere ganger.

Bydelens vurderinger:

Nedgangen i antall klienter som mottar sosialhjelp startet i 2010 og har de siste to årene ligget på ca 1000 personer i året. I siste halvdel av 2013 har vi imidlertid fått en økning av antall nye personer som har behov for økonomisk sosialhjelp. Det er gledelig at antall unge sosialhjelpsmottakere 18 – 24 år går betydelig ned, og NAV kontoret vil fortsette å ha et sterkt fokus på denne målgruppen.

Gjennomsnittlig stønadslengde og antall langtidsklienter har gått noe opp de to siste årene. Dette vurderes å ha sammenheng med den generelle nedgangen i antall klienter, slik at andelen langtidsklienter derved øker og trekker opp gjennomsnittlig stønadslengde. Antall deltakere i kvalifiseringsprogrammet ble redusert i siste halvdel av 2013. Dette fordi mange deltakere avsluttet sitt program, mens inntak av nye deltakere ikke skjedde i samme tempo.

3.3 Funksjonsområde 2 A: BARNEHAGER

3.3.1 Ansvarsområde

Barnehage er et pedagogisk tilrettelagt tilbud som reguleres i Lov om barnehager med forskrifter. Tilbudet omfatter kommunale og ikke-kommunale barnehager. Barnehagene har ulike driftsformer og åpningstider, og inkluderer åpne barnehager og familiebarnehager. Oslo kommune er ett opptaksområde. Bydelen har ansvar for opptak til barnehageplasser i egen bydel. Bydelen har ansvar for utbetaling av tilskudd til ikke-kommunale barnehager.

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver er en forskrift til loven og angir barnehagens samfunnsmandat. Rammeplanen danner grunnlaget for planlegging, gjennomføring, dokumentasjon og vurdering av barnehagens innhold. Driften reguleres i tillegg av vedtekter fastsatt av eier.

Ressursenhet for førskolebarn har ansvar for å fordele ressurser til tilrettelegging for barn med funksjonsnedsettelse i bydelens kommunale og private barnehager, forankret i Lov om barnehager. Ansvarsområdet omfatter også vedtak og iverksetting av vedtak iht Opplæringslova § 5-7. Dette gjelder barn i førskolealder med særskilte behov.

3.3.2 Hovedmål

- Det skal være høy kvalitet og likeverdig tilbud i Oslos barnehager
- Alle barn skal kunne norsk før skolestart
- Alle ansatte i barnehagene skal kunne godt norsk og ha kunnskap om barns språkutvikling
- Det skal tilbys barnehageplass til flere barn enn de som omfattes av lovfestet rett til plass

3.3.3 Situasjonsbeskrivelse

Barnehager

Bydelens barnehager består i dag av 35 kommunale barnehager, 1 avdeling for barn til foresatte som deltar i Introduksjonsprogrammet til NAV, (Fargestiften), 15 ikke-kommunale barnehager, 16 familiebarnehager og 2 åpne barnehager. Antall barnehageplasser 0-5 år per 31.12.2013 er totalt 2 917, fordelt på 2 160 i kommunale barnehager og 757 i ikke-kommunale barnehager. Det er henholdsvis 1 011 barnehageplasser for barn under 3 år og 1 906 plasser for barn over 3 år. Bydelen har i tillegg 2 åpne barnehager med til sammen 106 barn.

I budsjettet for 2013 ble måltall satt til en dekningsgrad på 87 %. Resultat 2013 ble 81,7 %. Årsaken til at måltall ikke er nådd, er at en 6 avdelings barnehage i regi av Trygge barnehager i Håkon Tveters vei ikke er realisert i 2013. Det hefter usikkerhet ved tidspunkt for ferdigstillelse av prosjektet.

Nye prosjekter ferdigstilt i 2013:

Det har ikke vært nye prosjekter for utbygging på barnehageområdet i 2013.

Dekningsgrad:

Bydelen har per 31.12.2013 en dekningsgrad på 81,7 % i aldersgruppen 1-5 år.

Dekningsgraden for barn i alderen 1-2 år er 69,3 % og for barn i alderen 3-5 år 90,2 %.

Befolkningsvekst:

Per 01.01.2013 var det 3 569 barn i alderen 1-5 år bosatt i Bydel Østensjø. Antall 0-åringer var 769. Antall barn 1-2 år er 1 458 og antall barn 3-5 år er 2 111.

I følge Oslo kommunes siste befolkningsframskriving anslås det at antall barn i alderen 1-5 år vil være 3 566 per 31.12.2014, mens det vil synke til 3 387 mot 2018. Dette innebærer en nedgang i denne aldersgruppen og ikke en økning slik vi anslo i fjor. Prognostisert nedgang fra 01.01.2013 til 2 018 viser at det i 2018 anslagsvis vil være 182 færre barn i aldersgruppen

1-5 år enn det var per 01.01.2013. Det gjøres oppmerksom på at tidligere framskrivninger har avveket betydelig i forhold til reelle tall.

Finansiering av ikke-kommunale barnehager

Oslo kommune har et helhetlig finansieringsansvar for barnehagedriften, både for kommunale og ikke-kommunale barnehager.

Jf. forskrift om likeverdig behandling ved tildeling av offentlige tilskudd til ikke-kommunale barnehager, skal tilskuddet beregnes ut fra gjennomsnittlige budsjetterte driftskostnader per heltidsplass i tilsvarende kommunale barnehager.

Fram til 31.07.2013 var minimumstilskuddet til ikke-kommunale barnehager 92 %, mens det økte til 96 % fra 01.08.2013. Minimumstilskuddet økes til 98 % fra 01.08.2014.

For 2013 utgjorde tilskuddet til ikke-kommunale barnehager i Bydel Østensjø 98,8 mill. kroner.

Kvalitet i barnehagene

Byrådet har igangsatt prosjekt *Oslobarnehagen* for å få et kvalitetsløft på flere områder. Gjennom bedre kvalitetsstyring, kvalitetsstandarder og opplæring vil byrådet skape et betydelig kvalitetsløft i Oslos barnehager. Oslostandardene gjelder for alle kommunale barnehager. De fleste ikke-kommunale barnehager har valgt å ta standardene i bruk. Det er etablert og implementert Oslostandarder på flere områder for å sikre at alle barn og foreldre får et likeverdig barnehagetilbud, samtidig som mangfoldet bevares. Visjonen er *Oslobarnehagen, landets beste!*

Bydelen følger opp *Oslobarnehagen*, ved implementering av delområdene.

Følgende standarder er implementert:

- *Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole*
- *Felles årsplanmal*
- *Barnehageportal på nett*
- *Godt språkmiljø i barnehagen med årlig egenvurdering og tiltaksplan*
- *Samarbeidsavtale mellom barnehagene og barneverntjenesten*

Følgende standarder er under implementering:

- *Systematisk oppfølging av barns språkutvikling*

Overgang barnehage/skole

Oslostandarden er implementert i alle bydelens barnehager. Den inneholder et skjema for informasjonsoverføring. Samtlige av våre barnehager har benyttet skjemaet for barna som var skolestartere i 2013. Alle barnehagene har, etter samtykke fra foresatte, oversendt utfylt skjema til skolen. Unntaket er der foresatte ikke ønsker at skjema sendes skolen, eller i ikke-kommunale barnehager som ikke bruker standarden.

Felles årsplanmal

Målet er å sikre at rammeplanens krav til innhold blir oppfylt, samt bidra til bedre styring og tilsyn av barnehagene. Årsplanmalen er ferdigstilt og implementert i alle kommunale barnehager. De ikke-kommunale barnehagene oppfordres til å benytte samme mal og har fått tilsvarende opplæring som de kommunale barnehagene.

Barnehageportal på nett

Portalen skal gjøre det lettere for foreldre å finne en barnehage som passer deres behov og ønsker. Kommunale barnehagers nettsider skal inneholde samme type informasjon. Samtlige kommunale barnehager benytter portalen, dette gjelder også de fleste ikke-kommunale barnehagene.

Brukerundersøkelse

Det gjennomføres samme brukerundersøkelse i alle barnehager i Oslo kommune. Målet med brukerundersøkelsen er å øke kunnskapen om foreldrenes tilfredshet med, og forventninger til barnehagen. Den er også et redskap for kvalitetsutvikling.

Brukerundersøkelsen ble gjennomført i samtlige kommunale og de fleste ikke-kommunale barnehager i oktober. Undersøkelsen i 2013 er den samme som i 2012 og gir derfor gode mulighet til å følge utviklingen i foreldrenes tilfredshet i den enkelte barnehage og i bydelen som helhet. Brukerundersøkelsen er lagt ut på nettportalen for den enkelte barnehage. Årets undersøkelse viser en generell økning i tilfredshet og det er tydeligst fremgang på området *utvikling og læring*.

Språkmiljø og språkstimulering

I 2013 ble det iverksatt flere tiltak for å styrke barnehagen som læringsarena for språk. Oslostandard for godt språkmiljø med egenvurderingsskjema er implementert i alle kommunale barnehager. Alle barnehagene har utarbeidet tiltaksplaner som følge av egenvurderingen. De ikke-kommunale barnehagene er oppfordret til å bruke standarden med egenvurderingsskjema og tiltaksplan.

Oslostandarden *Systematisk oppfølging av barns språkutvikling* kom i desember. Denne inneholder kartleggingsverktøyet TRAS som alle barnehager skal benytte. Standarden er under implementering i alle kommunale barnehager. Ikke-kommunale barnehager oppfordres til å følge standarden.

Bydel Østensjø har i tillegg følgende tiltak:

Alle ansatte skal ha gode norskkunnskaper

Alle nytilsatte i barnehagene må dokumentere før tilsetting at de har gode norskkunnskaper. Som et minimum må de ha bestått norskprøve 3, skriftlig og muntlig.

Det ble gjennomført norskopplæring for 9 ansatte i samarbeid med Voksenopplæringen på Skullerud. Per 31.12.2013 er 35 barnehageassistenter kartlagt med hensyn til behov for norskundervisning. Med bakgrunn i kartlegging starter norskundervisning for 30 ansatte, både fra kommunale og ikke-kommunale barnehager i begynnelsen av 2014.

Kompetanseløft

Fylkesmannen i Oslo Og Akershus tildeler tilskudd til kompetanseheving i barnehagesektoren. Bydel Østensjø fikk på bakgrunn av søknad tildelt 307 500 kr som har blitt benyttet til tiltak i både kommunale og ikke-kommunale barnehager.

Gratis kjernetid

Ordningen med gratis kjernetid i barnehagene ble etablert i 2008, gjeldende for 4- og 5-åringer, jf. BU-sak 204/08. I 2013 ble det besluttet å øke antall timer per uke fra 20 til 25 timer per uke. Per 31.12.2013 benytter 8 barn gratis kjernetid. Erfaringer viser at 30 % av familiene som har et slikt tilbud ønsker å utvide oppholdstiden i barnehagen. Således bidrar gratis kjernetid til å rekruttere barn som ellers ikke ville ha startet i barnehage, til ordinær barnehageplass.

Barnehageseksjonen samarbeider med NAV og bosettingsordninger for flyktninger, slik at

barn av flyktninger som bosetter seg i bydelen raskt kan tilbys barnehageplass, slik at foresatte kan gå på aktuelle kurs, inklusive norskopplæring, i regi av NAV. Oppsal Samfunnshus barnehage har en egen avdeling, Fargestiften, som tilbyr inntil 18 barn midlertidig barnehageplass til målgruppen, i påvente av ordinært barnehagetilbud.

Språkenheten

Språkenheten organiserer språkgrupper og gir bistand i barnehagene, både i direkte arbeid med barna, observasjon, veiledning av personalet og samtaler med foresatte. Språkenheten skal jobbe for å øke språkforståelsen blant flerspråklige barn, samt bidra til å øke flerkulturell kompetanse i barnehagene. Migrasjonspedagog og språkpedagog tilbyr språkgrupper ukentlig til barn uten barnehageplass. Tiltaket fungerer som en åpen barnehage der foreldrene er til stede sammen med barna. Det har også i 2013 blitt samarbeidet med musikkterapeut om flerkulturelt arbeid og språkstimulering gjennom musikk. I gruppene for øvrig blir det lagt til rette for enkeltsamtaler og mer uformell prat med temaer som tospråklig utvikling, kosthold og det å oppdra barn i Norge. En sentral del av tiltaket er å motivere foreldrene til å søke og ta i mot barnehageplass. I 2013 har det vært gjennomført 11 ulike språkgrupper med 39 gruppesamlinger med til sammen 121 deltakere. De er rekruttert via helsestasjon og Home Start Familiekontakten (et familiestøtteprogram hvor frivillige besøker småbarnsfamilier).

KOSTRA-tall viser at antall barn fra språklige og kulturelle minoriteter som går i bydelens barnehager per 31.12.2013 er 680 barn. Dette er en økning fra i fjor på 91 barn, og utgjør 67,5 % av barn fra språklige og kulturelle minoriteter bosatt i bydelen.

Bruk av digitale verktøy

Bydelen har også i 2013 prioritert å investere i datalinjer og datautstyr. Opplæring, slik at alle ansatte har gode kunnskaper og kan benytte digitale verktøy slik rammeplanen og byrådets føringer tilsier, skjer i den enkelte barnehage.

Rekruttering i barnehagene

Bydelen har utarbeidet en plan for å rekruttere og beholde pedagogisk personale i barnehagene. Planen gjelder for perioden 2013-2015. En arbeidsgruppe bestående av seksjonsleder og styrere arbeider med å følge opp tiltak i planen. Det er i 2013 arbeidet med planer for systematisk kompetanseutvikling av alle grupper ansatte. Planene vil iverksettes fra januar 2014. Kompetanseutvikling ses på som et viktig tiltak for å rekruttere og beholde personale og for å bygge et godt omdømme.

Førskolelærerutdanning for assistenter – Abf, Ablu og andre barnehagelærerutdanninger

Bydelen har 31.12.2013 11 studenter i Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning, ABLU (tidligere kalt Abf). 9 arbeider i kommunale barnehager og 2 i ikke-kommunale. Det første kullet av Abf-studenter avla sin bacheloreksamen våren 2012. Av nåværende studenter er 3 studenter ferdige våren 2014, 3 våren 2015, 2 våren 2016, og 3 våren 2017. Bydelen har god søkning til studiet og har bedt om flest mulig plasser med oppstart høsten 2014. Bydelen har i hele perioden hatt egen koordinator og veileder for ordningen og det er full gjennomføringsgrad i bydelen.

Bydelen har i 2013 hatt 7 studenter i andre typer barnehagelærerutdanning som kan kombineres med arbeid. Studentene har permisjons- og støtteordninger iht bydelens retningslinjer for støtteordninger for utdanninger som kvalifiserer mangelpersonell.

Veiledning av nyutdannede førskolelærere/barnehagelærere

I tråd med sentrale føringer gis det veiledning til nyutdannede barnehagelærere både 1. og 2. året de er ute i jobb.

Bydelen har egne styreere og pedagogiske ledere som har gjennomført mentorutdanning for førskolelærere ved Høgskolen i Oslo. Mentor tilbys for oppfølging av nytilsatte styreere.

Lederopplæring

Bydelen har fra og med 2. halvår 2012 til juni 2013 hatt et felles lederutviklingsprogram for ledere og spesialkonsulenter i bydelen. Alle barnehagestyrerne i kommunale barnehager deltok i dette lederutviklingsprogrammet. Lederopplæringen er vurdert svært positivt og ledelse er fortsatt et prioritert område.

En av bydelens styreere går på Nasjonal lederutdanning for barnehagestyrere på BI.

Dispensasjoner fra utdanningskravet for pedagogiske ledere

Per 31.12.2013 er det gitt midlertidig dispensasjon i 34,5 årsverk i de kommunale barnehagene. Dette er en reduksjon på 13,7 årsverk fra 31.12.2012.

22,5 årsverk av de 34,5 som er innvilget dispensasjon, er ledige stillinger der det ikke har vært mulig å rekruttere barnehagelærer etter utlysning.

De øvrige 12 årsverkene dispensasjonene gjelder ansatte som vikarierer i pedagogisk lederstillinger grunnet sykefravær/ permisjoner hos de pedagogiske lederne.

I disse stillingene er det ansatt førskole-/ barnehagelærere.

Tilsyn

Kommunen skal, med hjemmel i barnehageloven § 16 første ledd, føre tilsyn med barnehagene.

I 2013 har det vært gjennomført stedlige tilsyn i 6 ordinære kommunale og ikke-kommunale barnehager, og i en familiebarnehage. Under tilsynet i de ordinære barnehagene har barnehagens årsplan og pedagogisk innhold vært særlig vektlagt.

Samlet vurderes bydelens ordinære kommunale og ikke-kommunale barnehager å være av god kvalitet. Det gis ikke mange avvik/ eller merknader og barnehagene gir tilbakemelding om at tilsynene oppleves nyttige.

Det har vært gjennomført dokumenttilsyn i alle private familiebarnehagene, til sammen 16. I dokumenttilsynene har pedagogisk veiledning vært vektlagt, med dokumentasjon av at veileder tilfredsstiller barnehagelovens krav både mht utdanning og tilstedeværelse i familiebarnehagen. Det er avdekket at flere familiebarnehager har utfordringer med å skaffe pedagogiske veiledere i tide når tidligere veiledere slutter.

Samråd for barnehagene

Samråd for barnehagene er et politisk initiert samarbeidsorgan, med representanter for foresatte, eiere og ansatte. Samrådet har gjennomført to møter i 2013.

3.3.4 Hovedoversikt økonomi F - 2 A - netto driftsutgifter

Tall i 1000 kr.

Netto driftsutgifter pr. KOSTRA-funksjon	Regnskap 2012	Oppr. Budsjett 2013	Regulert budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik reg.bud/regnskap 2013
201 Førskole	317 357	341 248	339 519	349 395	-9 876
211 Styrket tilbud til førskolebarn	22 477	20 845	25 025	25 632	-607
221 Førskolelokaler og skyss	50 332	52 550	52 617	53 245	-628
Sum netto utgifter *)	390 166	414 643	417 161	428 272	-11 111

*) Tall overføres hovedoversikten, tabell 0.1.B

Bydelens vurderinger:*Kostra 201 Førskole*

Avviket på Kostra 201 kan forklares med følgende punkter:

- Kostraompostering av funksjon 120/130 utgjør et negativt avvik på 9,6 mill. kroner. Regnskapet på kostra 120/130 er fordelt på kostrafunksjoner, men ikke i budsjettet.
- Kommunalt tilskudd til ikke-kommunale barnehager viser et mindreforbruk på 1,6 mill. kroner, som i hovedsak skyldes at det ble beregnet for høye tilskuddssatser i budsjettet.
- Driftsutgifter viser et mindreforbruk på ca. 1,1 mill. kroner, herav språkmidler ca. 0,1 mill. kroner og klesgodtgjørelse ca. 0,3 mill. kroner.
- Oppholdsbetaling barnehager viser en samlet mindreinntekt på 0,3 mill. kroner. Dette skyldes avskrivninger og avsatt til tap på fordringer på 0,7 mill. kroner, mens fakturert oppholdsbetaling, inkl. purregebyrer, er 0,4 mill. kroner høyere enn budsjettet.
- Særskilte øremerkede midler, som er søkt overført til 2014, utgjør kr 343 000.

Kostra 211 Styrket tilbud til førskolebarn

Merforbruk forklares i all vesentlighet med KOSTRA 120/130 ompostering.

Kostraompostering av funksjon 120/130 utgjør et negativt avvik på 0,9 mill. kroner.

Det er et mindreforbruk på KOSTRA 211 på 0,3 mill. kroner dersom vi ser bort fra KOSTRA ompostering. Av dette har Språkenheten et positivt avvik på 0,2 mill. kroner, grunnet ubrukte lønnsmidler og ubrukte driftsmidler.

Videre har Ressursenhet for førskolebarn et positivt avvik på 0,1 mill. kroner, grunnet ubrukte lønnsmidler og grunnet høyere inntekt enn budsjettet på blant annet refunderte fødselspenger.

Kostra 221 Førskolelokaler og skyss

Kostraompostering av funksjon 120/130 utgjør et negativt avvik på 2 mill. kroner. Regnskapet på kostra 120/130 er fordelt på kostrafunksjoner, men ikke i budsjettet.

Strømutgiftene viser et mindreforbruk på 0,8 mill. kroner. Husleie/fdv har et mindreforbruk på 0,3 mill. kroner. Daglig renhold og hovedrengjøring i den enkelte barnehage viser et mindreforbruk på 0,3 mill. kroner.

3.3.5 Måltall- og nøkkeltall for tjenesteproduksjon

Obligatoriske måltall for funksjonsområde 2A - Barnehager	Resultat 2011	Resultat 2012	Måltall 2013	Resultat 2013	Avvik resultat - måltall
Innhold Foreldreundersøkelse: Foreldres generelle tilfredshet*	-	5	5,2	5,1	- 0,1

* "Alt i alt, hvor fornøyd er du med barnehagen?" Skala fra 1-6 der 6 er best.

Nøkkeltall for: Funksjonsområde 2A – Barnehager	Resultat 2010	Resultat 2011	Resultat 2012	Resultat 2013
Innhold				
Andel skolestartere som barnehagen sendte informasjonsskjema til skolen om - kommunale barnehager			91,2 % **	98,7 %
Andel skolestartere som barnehagen sendte informasjonsskjema til skolen om -				92 %

ikke-kommunale barnehager				
Andel kommunale barnehager som bruker Oslobarnehagens mal for årsplan *			100 %	100 %
Andel ikke-kommunale barnehager som bruker Oslobarnehagens mal for årsplan *				66,7 %
Andel kommunale barnehager som har evaluert språkmiljøet i tråd med Oslostandard for Godt språkmiljø *				100 %
Andel ikke-kommunale barnehager som har evaluert språkmiljøet i tråd med Oslostandard for Godt språkmiljø *				53 %
Andel kommunale barnehager som har tilbudt to foreldresamtaler til alle foreldre i løpet av året *				100 %
Andel ikke-kommunale barnehager som har tilbudt to foreldresamtaler til alle foreldre i løpet av året *				73,3 %
Andel kommunale barnehager som har deltatt i to samarbeidsmøter med barneverntjenesten *				100 %
Andel ikke-kommunale barnehager som har deltatt i to samarbeidsmøter med barneverntjenesten *			73,3 % ****	
Utbygging				
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	82,00 %	79,60 %	81,00 %	81,7 %
Andel barn 1-2 år med barnehageplass (dekningsgrad)	74,50 %	67,10 %	68,00 %	69,3 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass (dekningsgrad)	87,60 %	88,90 %	90,60 %	90,2 %
Antall barn 1-2 år med barnehageplass	1076	1022	1036	1011
Antall barn 3-5 år med barnehageplass	1706	1820	1854	1906

* Ny rapportering for 2013 derfor fremkommer åpne felter

** Tallene gjelder både kommunale og ikke-kommunale barnehager

*** Samarbeidsavtalen barnehage – barnevern ble ferdigstilt høsten 2013 og det har vært gjennomført et møte for alle kommunale og ikke-kommunale barnehager

**** Alle ikke-kommunale barnehager invitert til møte, men alle møtte ikke

Bydelens vurderinger:

Antall barnehageplasser 0-5 år i bydelen har i 2013 økt med 27 plasser fra 2 890 til 2 917, basert på tall fra KOSTRA, mens det var forventning om en øking jf. budsjett 2013 til 3 013 barnehageplasser. Resultat lavere enn måltall skyldes i hovedsak at Trygge barnehagers prosjekt i Håkon Tveters vei ikke er påbegynt.

Ressursenhet for førskolebarn

Ressursenhet for førskolebarn inngår i Fagsenter barn og unge, sammen med bestillerkontor 0-17/ habilitering barn og unge.

Per 31.12.2013 gir Ressursenhet for førskolebarn:

- 76 barn spesialpedagogisk hjelp etter opplæringslova § 5-7
- 12 barn tilbud i Oslo kommunes byomfattende, spesielt tilrettelagte barnehager

I løpet av 2013 er det henvist 127 saker iht barnehageloven der det er søkt om hjelp i form av tilretteleggingstiltak, som styrket bemanning, pedagogisk observasjon og veiledning, logopedhjelp og PMTO-rådgivning.

Bydelen er gitt i oppdrag å se vedtak om spesialpedagogisk hjelp iht Opplæringslova i sammenheng med øvrige ressurser, som for eksempel tilretteleggingstiltak med bakgrunn i Barnehageloven.

Byrådsavdeling for kunnskap og utdanning og Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester har i dialog med bydelene og Utdanningsetaten, utarbeidet saksbehandlingsrutiner som sikrer effektiv saksgang. Vedtak og rapportering ivaretas i fagsystemet Gerica, både for bestiller og utfører.

Tertialstatistikker fra 2010 til 2013 viser et stabilt aktivitetsnivå på vedtak iht Opplæringslova § 5-7. I samme periode har det vært en økning i antall henvendelser iht barnehageloven.

Ressursenhet for førskolebarn har gjennomført brukerundersøkelse innen området. Brukerundersøkelsen gir godt grunnlag for forbedringsarbeid og gjennomføres årlig.

Ressursenhet for førskolebarn gjennomfører drøftingsteam sammen med PPT med regelmessige møter ca. hver tredje uke. Det er en økning av oppmeldte saker fra barnehagene til drøftingsteam. PMTO-veiledning benyttes aktivt som forebyggende lavterskeltilbud i veiledning av foresatte og barnehager. Siden 2011 har ressursenheten kunnet tilby både gruppeveiledning (for ansatte i barnehager) og foreldreveiledning. Begge tilbudene er godt etterspurt. Ressursenhet for førskolebarn har 4 ansatte med PMTO-kompetanse.

Ressursenhet for førskolebarn gjennomfører regelmessige samarbeidsmøter med språkenheten på Familiesenteret hvert halvår, hvor Ressursenhet for førskolebarn har ansvar for å innkalle migrasjonspedagog og språkpedagog.

I mai 2013 flyttet Ressursenhet for førskolebarn til lokaler i Olaf Helsets vei 6, noe som innebar at vi fikk et større og mer tilgjengelig Lekotek.

3.4 Funksjonsområde 2 B: OPPVEKST

3.4.1 Ansvarsområde

Ungdom og fritid

Området består av fritidsklubber, utekontakten, bydelens oppfølgingstjeneste for ungdom som har falt ut av videregående skole (OT), arbeidstreningstiltak for ungdom, SaLTo-koordinator med ansvar for å koordinere det tverrfaglige/tverretatlige samarbeidssystemet og bydelens samordning av kriminalitetsforebyggende tiltak. Disse tjenestene går under navnet Barne- og ungdomstjenesten. Sekretærfunksjonen for ungdomsrådet er tillagt Barne- og ungdomstjenesten.

Helsestasjons og skolehelsetjeneste

Helsetjenester barn og unge er delt i tre områder:

- Helsestasjons- og skolehelsetjeneste (kostra 232) er hjemlet i lov om helsetjenesten i kommunene og omfatter:
  - Helsestasjonstjeneste 0-5 år, inkludert svangerskapsomsorg
  - Skolehelsetjeneste i grunn- og videregående skoler
  - Helsestasjon for ungdom
  - Smittevern i form av blant annet tuberkulosearbeid (kostra 233)
- Familiesenteret (kostra 233), som har et særlig ansvar for å gi hjelp til utsatte barn og unge gjennom tverrfaglige tiltak, både individuelt og i grupper
- Ergo- og fysioterapitjenester 0-17 år (kostra 241) er omtalt under funksjonsområde 1.

Barneverntjenesten

Barneverntjenestens hovedoppgave er å gi barn, unge og familier hjelp og støtte i vanskelige situasjoner og ha en sentral rolle i det lokale samarbeidet om barn og unges oppvekstvilkår. Barneverntjenesten skal kjennetegnes ved faglig godt arbeid, rettssikkerhet og god ressursutnyttelse. Barneverntjenestens arbeid er hjemlet i lov om barneverntjenester med forskrifter, rundskriv etc.

3.4.2 Hovedmål

Ungdom og fritid

- Barne- og ungdomstjenesten arbeider kunnskapsbasert, systematisk og tverrfaglig, slik at barn og unge får nødvendig hjelp i en tidligst mulig fase.
- Rask og effektiv konflikthåndtering av negative hendelser i oppvekstmiljøet.
- Bidra til at bydelens ungdom gjennomfører ungdomsskole og videregående skole.

Helsestasjon og skolehelsetjeneste

- Ha en god og lett tilgjengelig helsestasjons- og skolehelsetjeneste til alle barn, unge og deres foresatte
- Bidra til at barn, unge og familier med spesielle behov får koordinerte tjenester og hjelp så tidlig som mulig
- Forebygge utbrudd av smittsomme sykdommer
- Forhindre og avdekke overgrep mot barn.

Barneverntjenesten

- Sikre at barn og unge i en vanskelig livssituasjon får hjelp som er i tråd med den enkeltes behov
- Bidra aktivt i samarbeid med andre instanser for tidlig intervensjon, samt helhetlig innsats i tråd med barn og unges behov
- Videreutvikle lokale tiltak
- Implementere en enhetlig praksis med standardiserte arbeidsmodeller

3.4.3 Situasjonsbeskrivelse

Fritidsklubber

Bydelen har fem fritidsklubber geografisk spredt i bydelen, og et idrett- og utfordringstilbud: Abildsøklubben har et barne- og ungdomstilbud en kveld i uka.

Bøler fritidsklubb har juniortilbud og ungdomstilbud, hver med to kvelder i uka.

Manglerud ungdomshus har juniortilbud en kveld og ungdomstilbud tre kvelder i uka.

Skullerud aktivitetshus har ungdomstilbud to kvelder i uka.

Skøyer'n fritidsklubb har juniortilbud en kveld i uka og ungdomstilbud tre kvelder i uka.

Fritidsklubbens basistilbud er å være et trygt lokalt treffsted med spennende aktiviteter for barn og unge. Basistilbudet bidrar til god kontakt med oppvekstmiljøet generelt og med enkeltpersoner spesielt.

Kulturarrangementer og spesifikke tiltak i 2013:

Klubbene tilbyr klatrevegg, musikkverksted, øvingsrom, radiogruppe med ukentlige sendinger, multimedieverksted, skateramp og utlån av musikkutstyr.

Kulturarrangementer: Skatekonkurranser, fotballcuper, Øya under 18, Ungdommens kulturmønstring (UKM), Seek & Find, danseshow, kostymefester og arrangement under bydelsdagene. I tillegg benytter flere frivillige organisasjoner og offentlige tjenester klubbens lokaler fast til sine aktiviteter.

Fritidsklubbene deltar i prosjektgruppa til bydelens barnefattigdomsprosjekt «Hva har du gjort i ferien». Det har vært direkte samarbeid mellom klubbene og prosjektet i planlegging og gjennomføring av flere tiltak. Prosjektet har bidratt til rekruttering til klubbens ferieklubb, dansegruppe samt «Idrett- og utfordringsgrupper». Prosjektet har også bidratt med midler til oppstart av klatregruppe og musikkstudioer på klubbene. Klubbene har rekruttert til prosjektets storsatsing - sommerjobb for ungdom.

Fritidsklubbene har i flere år drevet "Idrett - og utfordringsgrupper" i samarbeid med Oslo Idrettskrets. Deltakere rekrutteres via skolehelsetjenesten, barneverntjenesten, utekontakten og fritidsklubbene. I 2013 har bydelen hatt tre grupper, hver gruppe med tilbud en kveld i uken. Tiltakets hovedmål er å oppnå positiv vekst, mestring og utvikling hos ungdom, gjennom tverrfaglig samarbeid og fysisk aktivitet. Mestringen består blant annet i å våge å prøve noe nytt, og derfor gjennomføres det ulike idrettsrelaterte aktiviteter hver uke; fra bowling til paintball.

Det er gjennomført seks lørdagsarrangementer med høyt profilerte artister med alt fra 20 til 350 besøkende.

Ferietilbud for barn i 4.-7. klasse i form av 15 dagsturer ble arrangert under skolens sommerferie. Totalt ble det benyttet 594 plasser fordelt på 166 barn i løpet av de tre ukene.

Fritidsklubbene har i 2013 arbeidet med å styrke tjenestens tiltak ovenfor brukere som det er knyttet bekymring til, på et tidligst mulig tidspunkt, ved å bedre samarbeidsrutinene internt i Barne- og ungdomstjenesten, utvikle nye prosedyrer og implementere disse i personalgruppa.

Utekontakten, OT og Arbeidstrening for ungdom

Utekontakten har 5 årsverk som driver forebyggende arbeid ved oppsøkende virksomhet i ungdomsmiljøet og ved iverksettelse av ulike tiltak og aktiviteter. Gjennom god lokalkunnskap skal tjenesten fange opp ungdom det er knyttet bekymring til. Utekontakten følger også opp enkeltungdom etter oppdrag fra barneverntjenesten, politiet, sosialtjenesten skoler, familier og ungdommenes egne ønsker.

Utekontakten har ansvar for bydelens oppfølgingstjeneste (OT), en tjeneste som bistår ungdom som faller ut av videregående skole. I 2013 hadde utekontakten som mål å samarbeide med andre aktører om å få til en bedre oppfølging av ungdom som har falt ut av videregående skole (OT). Situasjonen for bydelens ungdom som ikke fullfører videregående skole i 2013, virker å være tilnærmet lik 2012 når det gjelder antallet elever. Men det er en endring i kjønnsfordelingen. I 2013 var det flere jenter som trengte hjelp av utekontakten og arbeidstreningen. Utdanningsetatens lister viser at det er ca. 100 elever fra Bydel Østensjø som slutter før fullført skole, i tillegg til dette kommer de elevene som har problemer, men som fortsatt er i videregående skole. Disse elevene finner utekontakten ved hjelp av elevene selv eller elevenes foresatte.

Det pågår et kontinuerlig arbeid for å styrke samarbeidet med barneverntjenesten, NAV og de videregående skolene om enkeltklienter /enkeltelever som trenger helhetlig oppfølging.

Arbeidstreningstiltaket inngår som en viktig del av det lokale OT arbeidet. Tiltaket er bemannet med 2 årsverk og i 2013 benyttet 30 ungdommer tiltaket. Det er flere jenter enn tidligere som nyttiggjør seg arbeidstreningen.

Utekontakten har i 2013 vært involvert i arbeid med krise- og konflikthåndtering lokalt, regionalt og sentralt. Også i 2013 hadde tjenesten en betydelig rolle i en alvorlig, lokal hendelse hvor det pågikk et omfattende samarbeid over lengre tid mellom privat og offentlig sektor.

Utekontakten har bidratt i prosjektet mot barnefattigdom "Hva har du gjort i ferien?», skolefraværprosjektet "Nærvær og Mestring – Østensjø", hasjavvenningsprosjektet "Ut av tåka" og tiltaket "Trygghetsprogrammet". Tjenesten har deltatt på fire turer med Hvite Busser med elever fra bydelens ungdomskoler og har hatt hovedansvar for planlegging og gjennomføring av Skøyenåsen Open sammen med Skøyen's fritidsklubb.

I 2013 har utekontakten hatt et omfattende arbeid med ungdom som har uttalte utfordringer når det gjelder misbruk av cannabis. Dette arbeidet har i stor grad vært koordinert gjennom tiltaket "Ut av tåka". 2013 har også vært et år hvor det har vært flere jenter enn tidligere som har fått bistand på grunn av egen psykisk helse.

Utekontakten har i 2013 kjøpt inn en 9-seter bil som benyttes av hele Barne- og ungdomstjenesten. Bilen er finansiert ved hjelp en pengegave fra Lions Club Oslo Bryn og midler fra bydelen.

Samordning av kriminalitetsforebyggende arbeid (SaLTo)

Satsningen på kriminalitetsforebyggende arbeid i Oslo har fått betegnelsen SaLTo, som er forkortelsen for "sammen lager vi et trygt Oslo". Denne satsingen bygger på en samarbeidsmodell mellom Oslo kommune og Oslo politidistrikt for bekjempelse av barne- og ungdomskriminaliteten, samt for å samordne og strukturere samarbeidet internt i kommunen og mellom kommunen og andre instanser (SLT-modellen).

SaLTo handlingsplan 2013 – 2016 for Bydel Østensjø inneholder 42 ulike tiltak. Tiltaket Trygghetsprogrammet og Konflikthåndteringsnettverket inngår i handlingsplanen.

Trygghetsprogrammet er et tverretattlig program for oppfølging av offer eller fornærmede under 18 år som føler seg truet. Hensikten med Trygghetsprogrammet er å gi offeret trygghetsfølelsen tilbake ved å tilby en trygghetsguide som kan gi råd og veiledning.

Konflikthåndteringsnettverket er et organisert nettverk hvor Konfliktrådet, Gatemeglingen i Røde Kors, Manglerud politistasjon, bydelene Søndre Nordstrand, Nordstrand og Østensjø deltar. Nettverket har særlig fokus på konflikter og negative hendelser i oppvekstmiljøet og bidrar til at tjenestene raskt kan iverksette koordinerte tiltak på tvers av bydelsgrensene.

Tverrfaglig/tverretattlig samarbeidssystem

Samarbeidssystemet skal ivareta en koordinert innsats overfor aldersgruppen 0-18 (23) år, spesielt rettet inn mot områdene psykisk helse, barnevern og kriminalitets- / rusforebyggende arbeid. Samarbeidende instanser er aktuelle tjenester i bydelen, representanter for skolene, politiet og psykisk helse barn og unge, region øst.

Styringsgruppen for det tverrfaglige/tverretattlige samarbeidssystemet hadde følgende innsatsområder i 2013 for områdene psykisk helse, barnevern og kriminalitetsforebyggende arbeid:

- Felles innsats for å styrke foresattes voksenrolle overfor egne barn.
- Barn og unge med høyt skolefravær i grunnskole og videregående skole.

- Styrke det tverretatlige samarbeidet i enkeltsaker.
- Identifisere barn med spesielle behov på et tidligst mulig stadium.

Helsestasjon 0-5 år, inkludert svangerskapsomsorg

Helsestasjonen gir tilbud om helseundersøkelser, veiledning, helseopplysning og vaksinerings av barn i alderen 0-5 år. Helsestasjonen har kontakt med de aller fleste barn i målgruppen.

Gravide som ønsker det, skal få time hos jordmor. Jordmortjenesten henviser i særlige tilfeller gravide til fastlege, i påvente av eller i stedet for time hos jordmor. Etter en liten nedgang av andelen gravide til jordmor i 2012 til 57 %, har andelen igjen økt i 2013 til 70 %.

Jordmortjenesten har vært i kontakt med 455 nygravide i 2013, mot 442 i 2012.

De fleste svangerskap forløper normalt uten vansker. I 2013 ble 36 gravide henvist til andre instanser på grunn av psykiske vansker/rus, mot 46 i 2012. 172 ble henvist til spesialisthelsetjenesten på grunn av medisinske problemstillinger, samme tall som i 2012.

I 2013 ble det registrert 660 nyfødte til Østensjø helsestasjon, 122 færre enn i 2012. Det er første gang på flere år at det har vært nedgang i fødselstallet. Det har vært et mål i 2013 at det tilpassede helsestasjonsprogrammet tilbys alle innenfor gitte frister, noe som er nær oppnådd i 2013. Et prioritert mål har vært å tilby hjemmebesøk til alle foreldre med nyfødte barn. I 2013 tok 54 % med nyfødte barn i mot tilbudet om hjemmebesøk, mens 46 % fikk nyfødtsamtale på helsestasjonen. Dette er omtrent samme andel som i 2012. Det vil bli jobbet med å øke andelen som får hjemmebesøk ytterligere.

Vaksinasjonsdekningen i Bydel Østensjø er høyere enn gjennomsnittet for Oslo, mellom 95 % og 98 %. I desember 2013 ble Østensjø helsestasjon ferdig sertifisert som ammekyndig helsestasjon i regi av Nasjonalt kompetansesenter på Rikshospitalet. Dette gir et kvalitetsstempel på tjenesten innenfor området amming. Bydelen har undertegnet samarbeidsavtale med OUS om oppfølging av premature ved helsestasjonen.

Fra oktober 2013 startet et samhandlingsprosjekt mellom Østensjø helsestasjon og spesialisthelsetjenesten BUP Østensjø, for å fange opp gravide og familier med utsatt psykisk helse, slik at de kan få tidlig hjelp. Ansatte fra BUP er ukentlig til stede på helsestasjonen, og det jobbes med å benytte hverandres kompetanse og med metodeutvikling.

Fra april 2013 ble tjenesten styrket med 1 helsesøsterårsverk, begrunnet i økning i barnetallene. Ytterligere styrking er vedtatt i 2014 og tjenesten vil tilby helsestasjonsprogrammet i tråd med faglige føringer fra Helsedirektoratet.

Skolehelsetjenesten

Bydelen har 6 barneskoler, 6 barne- og ungdomsskoler, 2 ungdomsskoler med til sammen om lag 6000 elever, og 2 videregående skoler med ca 1100 elever. Skolehelsetjenesten har gjennomført alle de anbefalte konsultasjonene, anbefalt i program fra Helsedirektoratet. I tillegg har en rekke elever hatt kontakt ut fra individuelle behov. Av det totale antallet av konsultasjoner i grunnskolen, er fordelingen mellom de som får samtaler på grunn av fysisk helse (67 %), psykisk helse (31 %) og seksuell helse (2 %), omtrent lik fordelingen tidligere år. I tillegg til individuelle samtaler har det vært gjennomført gruppetilbud for jentene, med fokus på respekt for hverandre og styrking av selvfølelse.

Skolefraværprosjektet «Nærvær og mestring», som har vært gjennomført ved Skøyenåsen og Skullerud ungdomsskoler, ble avsluttet september 2013. Gjennom prosjektperioden har det vært økt helsesøsterressurs ved skolene, og målrettet samarbeid mellom skole og skolehelsetjeneste har vist seg å ha positiv effekt i det å fange opp elever med skolefravær på et tidlig stadium. Planlegging av hvordan resultater fra prosjektet kan implementeres i ordinær tjeneste er i gang.

Det er i 2013 foretatt en gjennomgang av tilgjengeligheten til skolehelsetjenesten ved de ulike skolene, ut i fra elevtall per årsverk og eventuelle særlige utfordringer ved skolene. Bydelsutvalget fikk lagt fram en sak, der det blant annet var tatt utgangspunkt i møte i Ungdommens bystyre. Bydelsutvalget har vedtatt en styrking av tjenesten med tre helsesøsterårsverk fra 2014.

Skolehelsetjenesten i videregående skole, som er styrket med økt helsesøsterressurs og psykologressurs fra spesialisthelsetjenesten, gjennom samarbeidsavtalen ”Lavterskel – utviklingsfremmende samtaler”, er godt benyttet og både skole, helsesøster, psykolog/klinisk sosionom i skolehelsetjenesten og samarbeidspartnere, har opplevd at modellen er god for å nå elever med behov for helsehjelp. Det er utarbeidet egen årsrapport for lavterskeltilbudet for skoleåret 2012/2013.

Elever som deltok i russefeiringen, fikk også i 2013 tilbud om meningokkvvaksinasjon i regi av skolehelsetjenesten, og stadig flere elever benytter seg av dette tilbudet.

Helsestasjons- og skolehelsetjenesten har, sammen med fysioterapitjenesten, deltatt i tverrfaglig samarbeidsprosjekt med Høy skolen i Oslo og Akershus, rettet mot barn og unge i alderen 4-9 år med overvekt og fedme. Med bakgrunn i vektmålinger og samtaler ved 4-årskonsultasjoner og 1. klasseundersøkelsen, er familier tilbudt deltakelse i prosjektet med samtale- og aktivitetsgruppetilbud. Prosjektet er nå avsluttet.

Helsestasjon for ungdom (HFU)

Helsestasjon for ungdom er et lavterskeltilbud til ungdom mellom 13 og 23 år. HFU holder til i 2. etasje på Bogerud. HFU driftes av helsesøstre og medisinerstudent med lisens. Siden 2012 er tilbudet blitt styrket med psykolog, gjennom blant annet samarbeid med familiesenteret. Mange ungdommer har hatt nytte av samtaler med psykolog på ungdomshelsestasjonen. Gjennom en tiltaksplan har det vært satset på å få til en økning i besøkstallet, noe som har gitt gode resultater. I 2013 har det vært 554 besøk, 394 jenter og 160 gutter, 34 flere enn i 2012. Det er gjennomført 562 konsultasjoner. Besøkstallene viser økende andel konsultasjoner innen psykisk helse. I 2012 og 2013 har andelen konsultasjoner gjeldende psykisk helse vært på 29 %, mens det i 2011 kun var 7 %. 48 % av konsultasjonene gjaldt seksuell helse og 23 % fysisk helse. Det har videre vært satset på det tverrfaglige samarbeidet rundt utsatt ungdom. Prosjektet «Ut av tåka» har ukentlig vært til stede i HFUs åpningstid og dette har ført til konkret samarbeid rundt den enkelte ungdom som har blitt rustestet.

Smittevern

Bydelen har avsatt 0,4 årsverk helsesøster for å ivareta lovpålagte oppgaver knyttet til smittevern. Arbeidet består hovedsakelig av tuberkulosearbeid inkludert miljøundersøkelser, når det gjelder eventuell smitteoppsporing av tuberkulose i bydelen.

Familiesenter med åpen barnehage og språkenhet

Familiesenteret er tverrfaglig bemannet med psykolog, familieveileder, familieterapeut, personale i åpen barnehage, og personale ved språkenheten. Språkenheten med migrasjonspedagog, språkpedagog og tospråklige assistenter er organisatorisk lagt til helsetjenester barn og unge, men arbeidet foregår i hovedsak i barnehagene og omtales derfor nærmere under funksjonsområde 2A, under avsnittet om språkstimulering.

Familiesenteret er samlokalisert med øvrige deler av helsetjenester barn og unge, noe som er positivt for det tverrfaglige samarbeidet innad i tjenesten. I 2013 fikk familiesenteret totalt 154 nye henvendelser, hvorav 49 direkte fra brukerne og 50 fra øvrige tjenester innen

Helsetjenester barn og unge. De øvrige er fordelt mellom barnehage, skole, barnevern og andre. Familiesenteret har jobbet aktivt med 117 ulike saker gjennom året. Selv har familiesenteret videreformidlet 14 familier til Familievernkontoret, spesialisthelsetjenesten, BUP eller andre. Det er dokumentert tverrfaglig samarbeid med eksterne instanser rundt 47 barn og unge. Ansatte ved familiesenteret er koordinatorene for 11 barn. Det er gjennomført 468 individuelle konsultasjoner i 2013. Dette innbefatter kartleggingssamtaler, oppfølgingssamtaler knyttet til psykisk helse og atferdsproblematikk, foreldreveiledning og familierapi. I tillegg er det gjennomført foreldrestøttende samtalegruppe i form av PMTO-foreldregruppe for somaliske mødre. Såkalte link-arbeidere har deltatt som kulturoversettere mellom mødre og gruppeledere, og det har vært organisert barnepass for de som har hatt behov for det. Erfaringene med gruppetilbudet har vært gode og 9-12 mødre har deltatt hver gang.

Familiesenteret ivaretar det koordinerende ansvaret for TIBIR-programmet (Tidlig innsats for barn i risiko), et program som retter seg mot atferdsvansker hos barn i alderen 3-12 år. Bydelens tilbud innenfor TIBIR består blant annet av PMTO-veiledning, PMTO -rådgivning og PMTO-terapi. Det er et kontinuerlig arbeid rettet mot å ha tilstrekkelig med ressurser innen de ulike tilbudene i TIBIR.

I åpen barnehage har det i 2013 vært 2 266 barn på besøk, sammen med en eller to foreldre, en økning med 311 barn fra året før. Gjennomsnittlig utgjør dette 206 barn per måned, og omlag 50 barn per uke, en liten nedgang fra året før. Barnehagen har vært åpen tre dager hver uke, bortsett fra i ferier og det har vært arrangert turdag annenhver onsdag gjennom hele året.

Barneverntjenesten

Organisering, bemanning og kompetanse:

Barneverntjenesten er organisert i to likestilte enheter; Barnevernkontoret med 27,8 årsverk og Oppfølgings – og tiltakstjenesten (Ofot) med 13 årsverk. Barneverntjenesten er i 2013 styrket med 5 nye årsverk, hvorav 2,5 årsverk tildelt ved statlige styrkingsmidler. Tre årsverk ble tilført barnevernkontoret i form av to saksbehandlere og en ny teamleder, og to årsverk til Ofot ble opprettet i budsjett 2013 med formål å rekruttere egne fosterhjem for å unngå kostbare plasseringer i fosterhjem under institusjon, samtidig som man kunne tilby barna god omsorg i eget nærmiljø. Det ble høsten 2013 gjennomført en kampanje for å rekruttere fosterhjem i bydelen. Resultatet for 2013 var godkjenning av to fosterhjem.

Ved barnevernkontoret ble to team delt i tre, og ny teamleder ansatt fra oktober. Med dette fikk teamlederne færre saksbehandlere og færre saker for oppfølging, noe som er forventet å ha effekt både for faglig oppfølging og oversikt i sakene. En omfordeling av oppgaver ble gjennomført ved at to stillinger ble avsatt til mottak- og vaktoppgaver. Dette medførte redusert belastningen ved vaktansvar på øvrige ansatte, samt sikret en mer samordnet informasjon til øvrige samarbeidspartnere.

Barnevernkontoret fikk utvidet sine lokaler, da fagsenteret flyttet ut av bygget. De fysiske endringene med ny inndeling har medført bedre tilgang på møterom og kontorer. Gjennomgående for 2013 er et til dels høyt sykefravær, samt vakante stillingsprosenter i påvente av ansettelser i nye stillinger og vikariater ved barnevernkontoret. Dette har vært kompensert ved innleie av eksterne konsulenter, og i perioden april – juni var tre ansatte (to årsverk) fra Ofot beordret over til barnevernkontoret for å bistå i undersøkelser.

Barnevernet har arbeidet mye med å kvalitetssikre arbeidet internt, både med å utvikle prosedyrer og sikre internkontrollsystem. Fra mai og ut året ble 0,8 årsverk midlertidig avsatt

til internkontroll, prosedyreutvikling og faglig administrativt arbeid. Det ble vurdert å være risiko for utilstrekkelig oppfølging av fosterhjem og oppfølging av tiltakssaker, og dette er områder som barnevernet vil systematisere ytterligere.

Det har også vært arbeidet med faglig utvikling, hvor «barnesamtalen» som metode og opplæring i bruk av familieråd prioriteres. Tre nyansatte har deltatt i program for nytilsatte saksbehandlere i regi av Barne- og familieetaten. Videre er en fagdagsrekke om tilknytning og ny forskning gjennomført. Det har ved barnevernkontoret vært avholdt et to-dagers seminar med tema stressmestring og kommunikasjon i utfordrende situasjoner, og temaet videreføres i form av prosessutvikling i 2014.

I 2013 ble det innført en Oslostandard for samarbeidsavtaler mellom barnehager-barnevern og skoler-barnevern. Lokale avtaler med den enkelte skole i bydelen, samt med barnehagene, er utarbeidet.

Utvikling i antall meldinger og barn under tiltak:

I 2013 mottok barnevernet 501 nye bekymringsmeldinger, mot 442 i 2012. Det er i tillegg innkommet 10-15 meldinger per måned i eksisterende saker, som skal behandles og registreres på samme måte som nye meldinger.

Det har i 2013 til sammen vært arbeidet med 501 undersøkelser, hvorav 405 opprettet i 2013. Til sammenligning ble det i 2011 iverksatt 384 undersøkelser på bakgrunn av tilsvarende meldingstall som i 2013 (502 nye meldinger i 2011). I 2012 ble det iverksatt 366 nye undersøkelser, og totalt arbeidet med 443, noe som tilsier en relativt stor økning av undersøkelser. Krav om undersøkelsesplaner og rapporter i alle undersøkelser vurderes å ha hatt positiv effekt. Kvaliteten vurderes som bedret, og barneverntjenesten opplever å komme i posisjon til å iverksette tiltak overfor de barn og familier som er i behov av det. 5 undersøkelser ble i 2013 avsluttet med plasseringstiltak for barnet, hvorav 4 som frivillig tiltak. I 2012 ble 10 undersøkelser avsluttet med plasseringstiltak, hvorav 6 frivillig. Sakene vurderes ikke som mindre alvorlige, tvert om synes trenden om alvorlig bekymringsgrad i meldingene å være opprettholdt. Metodisk og systematisk undersøkelsesarbeid kan være en medvirkende årsak til at barneverntjenesten lettere kommer i posisjon til samarbeid med familier, samt iverksette tiltak i tråd med mildeste inngripens-prinsipp i barnevernloven.

Totalt mottok 324 barn hjelpetiltak i barnevernet, mot 240 i 2012. Per 31.12 2013 var tallet 215, mot 166 i 2012. Tallet har vært økende og forventet i tråd med praksis og føringer for tjenesten. Samtidig underbygger det økte antallet behovet for systematisk og konstruktiv oppfølging av hjelpetiltakssaker, ikke minst i form av samhandling med aktuelle instanser og lokalt tiltaksapparat.

I løpet av året har Ofot jobbet etter bestilling fra barnevernkontoret i 103 familier. Disse sakene kan være alt fra tilsynsoppgaver til familieveiledning og kartleggingsarbeid som har gått over lang tid.

Utvikling i plasseringer utenfor familien:

Det var totalt 126 barn under tiltak utenfor familien i 2013 mot 131 i 2012. Per 31.12.2013 var 7 av 114 barn under tiltak utenfor familien, akutt plasserte. Det var til sammen 11 akutt plasseringer i 2013. Flere av akutt plasseringene ble foretatt av barnevernvakten.

Barneverntjenesten har hatt flere saker der kompleksiteten og bekymringsgraden i sakene er så stor at situasjoner ikke kan avløses ved hjelpetiltak.

Det er vanskelig å finne tilfredsstillende alternativer til større barn. Per 31.12.2013 var til sammen 17 barn under 18 år institusjonsplasserte. 10 av disse var mellom 13 og 17 år. Av de institusjonsplasserte barna var fem under barneverntjenestens omsorg. Fem barn var under frivillig plasseringsparagraf, herav to etter adferdsparagraf og behov for behandling. I 2012 var sju barn under barnevernets omsorg plassert i institusjon. Vi har hatt eksempler hvor barn må flyttes tilbake i institusjon, etter at fosterhjemsplassing er foretatt.

48 barn var plassert i fosterhjem i 2013 mot 41 i 2012. Tallene kan indikere at vi i større grad klarer å plassere barn under omsorg i fosterhjem, og at mellomplasseringer for barn under omsorg på institusjon er redusert. Når det gjelder akuttplasserte barn, erfarer imidlertid barneverntjenesten at rettsbehandlinger og ankemuligheter bidrar til å forsinke prosessen med å finne egnede omsorgsbaser til barna. Det er også lagt opp til flere omsorgsaker i eksisterende hjelpetiltakssaker i 2013. Erfaringsvis viser skadene disse barna har dårlige prognoser for ordinære plasseringsalternativ.

Barnevernet har ved flere tilfeller plassert barn i eget familienettverk. Det er foretatt fem godkjenninger av familienettverk. Så langt er erfaringene med familieplassing gode, og dette vil være et videre satsningsområde ved kontoret.

Bydelens to akutthjem har i løpet av året hatt 538 plasseringsdøgn. Tallet er så høyt på grunn av at et barn har bodd i akutthjemmet hele året i påvente av ledig fosterhjem. Begge akutthjemmene er bosatt sentralt i bydelen, og det er gode erfaringer med muligheten for å kunne ha barn plassert i sitt nærmiljø.

Ettervern

Ofofot har ansvar for ettervernstiltak etter barnevernloven, dvs. tiltak som opprettholdes eller iverksettes for ungdom 18-23 år. 43 ungdommer mottok ettervernstiltak fra Ofofot ved utgangen av året, og tallet er stabilt. Ettervernstiltak omfatter ettervern i egen bolig, ettervern i fosterhjem eller råd – og veiledningstiltak. Noen få ungdommer får også oppfølging fra de institusjonstiltakene de hadde da de ble 18 år. I løpet av 2013 har 54 ungdom hatt ettervernstiltak i Ofofot. Det er varierende hvor lenge ungdom mottar tiltak, og omfanget av bistand. Det er et utstrakt samarbeid med andre instanser som for eksempel NAV, barne- og ungdomspsykiatrien BUP, voksenpsykiatrien DPS, skolene osv. Skolegang har stort fokus i ettervernsarbeidet, og det satses mye på at ungdom skal få fullført videregående skole.

Enslig mindreårige

Byggveien bofellesskap for enslig mindreårige asylsøkere åpnet i desember 2009 med fem plasser for jenter. Bofellesskapet har utvidet, tar imot både gutter og jenter og har nå ti plasser hvorav seks inne i bofellesskapet og fire i treningshybler i samme bygg. Dette er ment å skulle gi et differensiert tilbud til denne gruppa. Bofellesskapet har nå totalt 12,4 årsverk, hvorav en er leder og en er barnevernkonsulent med ansvar for ettervernsarbeid og oppfølging av ungdom som flytter ut fra bofellesskapet til en mer selvstendig tilværelse. Bofellesskapet har fokus på omsorg og selvstendigjøring som sin primære oppgave. Gjennom tett og omsorgsfull oppfølging av ungdommene skal ungdommene etter hvert bli trygge og aktive borgere.

I 2013 tok bofellesskapet imot 6 nye ungdommer. Samtlige ungdommer i bofellesskapet har skoleplass, på norsk kurs, grunnskole eller videregående skole. Ungdommene følges opp av sine særkontakter, og det er tett dialog med skole, helsetjenester og eventuelle andre aktuelle instanser. Bofellesskapet organiserte tre ukers sommerskole i samarbeid med to andre bydeler i 2013. Sommerskolen hadde 12 påmeldte elever.

Per i dag får 8 utflyttede ungdommer oppfølging via oppfølgingskonsulent i bofellesskapet. Det er også her etablert kontakt med skole og andre aktuelle instanser, og konsulenten har ukentlig kontakt med samtlige ungdommer. Bofellesskapet har fokus på kontinuitet for denne gruppen, og har lagt til rette for flere møtepunkter gjennom invitasjon til aktiviteter, deltagelse på middager, feiring av høytider og leksehjelp.

3.4.4 Hovedoversikt økonomi FO2B- netto driftsutgifter

Tall i 1000 kr.

Netto driftsutgifter pr. KOSTRA-funksjon	Regnskap 2012	Oppr. Budsjett 2013	Regulert budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik reg.bud/regnskap 2013
215 Skolefritids tilbud	-70	0	0	23	-23
231 Aktivitetstilbud for barn og unge	13 380	14 935	16 808	16 176	632
232 Forebygging - skole- og helsestasjonstjeneste	19 890	20 345	22 110	22 086	24
244 Barneverntjeneste	23 640	31 120	34 165	27 040	7 125
251 Barneverntiltak i familien	4 305	8 210	8 210	5 685	2 525
252 Barneverntiltak utenfor familien	68 397	67 318	69 156	71 862	-2 706
Sum netto utgifter *)	129 542	141 928	150 449	142 872	7 577

*) Tall overføres hovedoversikten, tabell 0.1.B

Bydelens vurderinger:

Kostra 231

Avviket på Kostra 231 kan forklares med følgende punkter:

- Kostraompostering av funksjon 120/130 utgjør et negativt avvik på 0,582 mill. kroner. Regnskapet på kostra 120/130 er fordelt på kostrafunksjoner, men ikke budsjettet.
- Uten kostraompostering har kostra 231 et mindreforbruk på ca 1,2 mill. kroner, hvorav ca. 1,1 mill. kroner gjelder øremerkede prosjekter som overføres til 2014.

Kostra 232

- har et positivt avvik på 0,8 mill. kroner, som i hovedsak er knyttet til helsestasjon, skolehelsetjeneste og lavere utgifter knyttet til egenandel AFP og uførepensjon.

Kostra 244

- Avviket på Kostra 244 kan forklares med følgende punkter:
  - Dersom vi ser bort fra ompostering av funksjon 120/130 har kostra 244 et samlet mindreforbruk på 7,9 mill. kroner. Ofot og barnevernkontoret har et samlet mindreforbruk på drift med 7,5 mill. kroner, hvorav 7,1 mill. kroner er knyttet til utgifter til ettervern og ubrukte lønnsmidler i Ofot. Utgiftene til ettervern er lavere enn forutsatt fordi enkelte ungdommer ikke ønsker ettervern. Videre har barnevern drift 0,4 mill. kroner i mindreforbruk knyttet til ubrukte lønnsmidler til blant annet nyopprettede stillinger(statlig styrking).
  - Det er lavere utgifter knyttet til egenandel AFP og uførepensjon på ca.0,6 mill. kroner
  - Det er ca. 0,2 mill. kroner i merforbruk knyttet til el-biler og ladestasjoner, som skyldes at det er ikke var budsjettet med el-biler på kostra 244.

Kostra 251

- har ca. 2,5 mill. kroner i mindreforbruk som skyldes lavere utgifter på eksternt kjøp av tiltak i hjemmet, utover det som gjennomføres av Ofot.

Kostra 252

- har ca. 2,9 mill. kroner i merforbruk som skyldes høyere utnyttelsesgrad av institusjonsplasser enn budsjettet for 2013. Per 31.12.2013 er gjennomsnittlig antall plasser i institusjon og fosterhjem under institusjon 25,3, mot budsjettet 20,8 plasser.

Samlet sett går funksjonsområde 2b med ca. 9,5 mill. kroner i mindreforbruk når vi ser bort fra ompostering av funksjon 120/130.

3.4.5 Måltall for tjenesteproduksjon

Obligatoriske måltall for funksjonsområde 2B - Barnevern	Resultat 2011	Resultat 2012	Måltall 2013	Resultat 2013	Avvik resultat - måltall
Andel avsluttede undersøkelser innen 3 mnd.	90 %	97 %	100 %	95 %	-5 %
Antall gjennomførte tilsynsbesøk pr fosterbarn under 18 år hvor Oslo har tilsynsansvaret	2,9	2,6	4,	3,39	-0,61
Antall gjennomførte oppfølgingsbesøk pr fosterbarn	3,7	3,6	4	3,42	0,58
Andel barn i hjelpetiltak med gyldig tiltaksplan pr 31.12.	100 %	99,4 %	100 %	92,4 %	-7,6 %

Bydelens vurderinger

Vedrørende fristoversittelser i undersøkelser, er to av disse ikke konkludert innen frist pga helligdag. Videre er det en topp på fristoverskridelser i perioden juli-sept. Hovedgrunnen er særdeles høyt meldingstall i februar og mars. 12 av 21 undersøkelser er konkludert 1-5 dager etter at fristen utgikk. En undersøkelse ble ikke konkludert i saksbehandlingsprogrammet, men hadde aktiv oppfølging. Årsaken var saksbehandlerskifte. På bakgrunn av vakanser, sykefravær og saksantall var det forventet noe fristoverskridelser, og korrigerende tiltak iverksatt.

Andel gjennomførte tilsynsbesøk har en positiv utvikling. Kontoret har bedret kontrollen ved å legge ansvaret for registreringer av rapporter, samt purre disse opp, til én person. Det forekommer imidlertid at rapporter på tidligere besøk kommer sent inn, slik at registreringen ikke samsvarer med utregning av periode.

Det er nedgang i oppfølgingsbesøk, noe som har sammenheng med sykefravær og fordeling av saker av denne karakter. Videre er det noen feilregistreringer i systemet ut fra hvordan saksbehandler har registrert fosterhjemsbesøket.

Nedgang i antall saker med gyldig tiltaksplaner har økt. Endringer i saksbehandlingsprogrammet har også medført at tiltaksplanen stoppet ved manglende registrering av

evaluering. Evaluering kan ha forekommet, men ikke registrert på riktig måte. Videre er det å anta at økning i saksantallet har medført svikt i oppfølging.

Nøkkeltall for: Nøkkeltall: Funksjonsområde 2B - Barnevern (EST)	Resultat 2010	Resultat 2011	Resultat 2012	Resultat 2013
Barn med tiltak i løpet av året	306	247	197	426
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	4,2	3,5	3,0	3
Netto driftsutgifter pr innbygger 0-17 år - barneverntjenesten	9 620	8 471	8 843	9 600
Netto driftsutgifter (f. 244, 251 og 252) pr barn i barnevernet	151 477	142 940	172 638	141 144
Brutto driftsutgifter pr barn (f. 244)	27 601	34 541	42 545	40 269
Brutto driftsutgifter pr barn i opprinnelig familie (f. 251)	43 108	22 652	21 853	27 445
Brutto driftsutgifter pr barn utenfor opprinnelig familie (f. 252)	541 583	548 062	588 454	429 421

Kilde: SSB/Kostra - barnevern, bydel - nivå 3, bydelene summert.

3.5 Funksjonsområde 3: PLEIE OG OMSORG

3.5.1 Ansvarsområde

Tiltak for funksjonshemmede 0-17

- Området gjelder tjenester for mennesker med nedsatt funksjonsevne 0-17 år. Tjenestene er hjemlet i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester og omfatter støttekontakt, avlastning, omsorgslønn, brukerstyrt personlig assistent og barnebolig. Til området følger også ansvar for tilbud om individuell plan til barn og unge som har behov for sammensatte, langvarige og koordinerte tjenester.

Tiltak for eldre og funksjonshemmede 18+

- Bestillerkontor 18+ med vedtaks- og myndighetsoppgaver til eldre og til mennesker med nedsatt funksjonsevne hjemlet i Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester
- Tilrettelagte boliger for mennesker med utviklingshemming
- Dagsentre for eldre og for mennesker med utviklingshemming
- Kjøp av institusjonsplasser, dagsenterplasser, avlastningsplasser, varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA) og andre tjenestetilbud
- Transport for mennesker med nedsatt funksjonsnivå eller mennesker med forflytningshemming
- Innkreving av vederlag og egenbetaling for ulike tjenester.
- 3 kommunale treffsenter 60Pluss (eldresentre): Manglerud, Oppsal og Rustad, samt driftstilskudd til Bøler seniorsenter, som er et privat senter drevet av Nasjonalforeningen for folkehelsen
- Omsorgsboliger, trygdeboliger og tilrettelagte boliger (boligkontoret)
- 1 kommunal frivillighetssentral, samt driftstilskudd til 2 private.
- Hjemmebaserte tjenester med hjemmesykepleie og praktisk bistand (hjemmehjelp)
- Omsorgsboliger med tjenester, dvs. med spisegrupper og fast stedlig bemanning
- Korttids boenhet

Psykisk helse barn og unge 0-17

- Ansvarsområdet psykisk helsearbeid involverer en rekke tjenester i avdelingene Barn og kultur og Velferd og fritid. Habilitering og psykisk helse, inkl Bestillerkontor 0-17 år, fatter enkeltvedtak iht helse- og omsorgstjenesteloven. For øvrig bidrar familiesenter, helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom, barnehager, fritidsklubber og utekontakt og barneverntjeneste, i arbeidet med å styrke barn og unges psykiske helse.

Psykisk helsearbeid 18+

- Bydelens ansvarsområde omfatter bo-, omsorgs- og aktivitetstilbud, både for dem som skal skrives ut fra spesialisthelsetjenesten og for dem som allerede bor i bydelen. Det psykiske helsearbeidet omhandler bl.a. individuell oppfølging med støttesamtaler, drift av treffsteder, miljøarbeid, samlokaliserte boliger med døgnbemannede personalbaser, støttekontakter, avlastning, brukerstyrt personlig assistent, samt kjøp av eksterne bo- og omsorgstilbud.
- Bestillerfunksjonen for psykisk helse voksne er lagt til psykisk helseteam ved Tiltakssenteret. Teamet består både av bestillere/ saksbehandlere innen psykisk helse, utførere i form av psykiske helsearbeidere, bydelssamarbeidet Vilje viser vei og treff- og aktivitetshusene i bydelen.
- Tjenestene er hjemlet i lov om helse- og omsorgstjenester og lov om sosiale tjenester i NAV.

3.5.2 Hovedmål

- Bestillerkontorene skal sørge for rettssikkerhet, likebehandling og kvalitet i vurdering av behov og tildeling av tjenester, og gjennom kartlegging av behov sikre riktig nivå på tjenester.
- Det skal legges til rette for at eldre, mennesker med funksjonshemming og mennesker med psykiske lidelser i størst mulig grad kan bevare sin selvstendighet og selvhjulpenhet. Dette gjøres ved blant annet å utvikle arenaer som bidrar til å øke deres sosiale nettverk, stimulere til egenaktivitet og som i tillegg kan fungere som en base for frivillige tiltak for og av eldre.
- Treffsentre skal være arenaer som bidrar til å øke eldres sosiale nettverk, gi mulighet til bedre kosthold, stimulere til egenaktivitet og et supplement til kommunale tjenester.
- Frivillighetssentralene bidrar til økt frivillig innsats mellom grupper, organisasjoner og enkeltmennesker i bydelen.
- Hjemmetjenesten skal yte tjenester av god kvalitet, i rett omfang og til rett tid, slik at brukerne kan bli mest mulig selvhjulpne og bo i eget hjem så lenge de selv ønsker og er i stand til det.
- Hjemmetjenester har ansvar for tilrettelegging og utvikling av tilbudet i omsorgsboliger med tjenester, det vil si omsorgsboliger med fast bemanning og aktivitets- og ernæringstilbud.

Psykisk helsearbeid 18 +

- Bydelen skal ha et tjenestetilbud til mennesker med psykiske lidelser som fremmer selvstendighet og evne til å mestre eget liv.

3.5.3 Situasjonsbeskrivelse

Tiltak for funksjonshemmede 0-17 år

Bestillerkontor 0-17 år fatter vedtak i henhold til helse- og omsorgstjenesteloven vedrørende avlastning, BPA (brukerstyrt personlig assistent) støttekontakt og omsorgslønn, samt individuell plan og ledsagerbevis for barn/ unge i alderen 0-17 år. Vedtak vedrørende hjemmehjelp, hjemmesykepleie, samt vedtak om TT (transporttjenester) ligger til Bestiller 18 + i Avdeling for rehabilitering og omsorg, også for barn og unge 0-17 år.

Bestillerkontor 0-17 år gir per november 2013 tilbud om tjenester til 91 barn og unge, mot 99 i 2012. Det er 27 vedtak om støttekontakt. 63 har vedtak om avlastning. Av disse har flest individuell avlastning, 16 har avlastning i gruppe/ bolig/ barnebolig. Noen har en kombinasjon av avlastningstilbudene. Vedtakene varierer fra 8 timer per måned til full tid hele året. De mest kostnadskrevene tiltakene er boligavlastning og barnebolig. 2 familier/ 3 barn har vedtak om brukerstyrt personlig assistent (BPA). 20 foresatte mottar omsorgslønn. Om lag 1/3 av sakene er saker innen psykisk helse, hvorav de fleste vedtakene er vedtak om individuell avlastning og støttekontakt.

9 ungdommer som har hatt tjenester fra Bestillerkontor 0-17 år, er i løpet av året overført til voksenavdelingene, hvorav 6 til Bestillerkontor 18+ og 3 til Tiltakssenteret. Prosedyrene for overføring mellom bestillerkontorene fungerer godt. Dette har trygget overganger for brukerne og flere familier har gitt gode tilbakemeldinger på dette.

I prosjekt Familieveiviser, 2008-2010, ble det jobbet målrettet med forbedringer mht brukermedvirkning, samordnende tjenester og hovedansvarlig tjenesteyter. Familieveiviser har medført at tjenester/vedtak nå er mer tilpasset bruker og brukers behov, mer målrettet og mer rettet mot utvikling. Bestiller 0- 17 år, som koordinerende enhet, fungerer som kontaktpunkt, både for brukere og for samarbeidspartnere.

Fagsenter barn og unge er innvilget prosjektmidler fra Helsedirektoratet til prosjekt Familiehjelpen. Prosjektet startet 01.10.2012 og ble avsluttet 30.09.2013. Midlene er benyttet til hel stilling som har jobbet i enkeltfamilier med praktisk hjelp og veiledning. Prosjektmedarbeider hadde ved avslutningen av prosjektet arbeidet i 13 familier. Prosjektet kan ses som en videreføring/ videreutvikling til prosjekt Familieveiviser. Innholdet i tjenesten vil bli vurdert videreført som drift, f.eks. som miljøarbeidertjeneste.

I 2013 mottok bydelen midler fra Helsedirektoratet til prosjekt Økt samhandlingskompetanse. Prosjektet retter seg mot tjenester i bydelen som jobber med habilitering og psykisk helse og mot Oslo Universitetssykehus Ullevål, ved barnehabiliteringen og barne- og ungdomspsykiatrien. Prosjektet skal ha fokus på samarbeidsavtaler, på modell for arbeid i enkeltsaker (ref. prosjekt Familieveiviser) og på å bli kjent med hverandre. Tiltak er under planlegging og vil bli gjennomført i 2014.

Fagsenter barn og unge har i enkeltsaker videreført fokuset på at barn og unge som har vedtak iht helse- og omsorgstjenesteloven skal kunne nyttiggjøre seg tilbud og aktiviteter rettet mot barn, unge og familier i bydelen. Dette kan være som del av vedtak, for eksempel aktivitetsgrupper knyttet opp mot fritidsklubbene og utekontakten, eller som supplement til vedtak, for eksempel foreldreveiledning, psykologhjelp og lignende. Målet er å ta i bruk de mulighetene som ligger i de tiltakene bydelen allerede har.

I 2013 har Bestillerkontor 0 – 17 år hatt to gruppetilbud for ungdom med støttekontaktvedtak. Ett med 5 ungdom og 3 ledere, ett med 3 barn og to ledere.

Vi har erfart at det i noen saker er behov for spesiell kompetanse hos avlastere/ støttekontakter. I slike saker har bydelen skreddersydd tjenester fra bestillerkontoret i tett samarbeid med psykisk helsevern og barnevernstjenesten. Erfaringene med slike skreddersydde opplegg er svært gode..

Familienettverket for familier med barn med funksjonshemming, er videreført i 2013. Familienettverket har i samarbeid med Fagsenter barn og unge og Lions gjennomført 5 treff/arrangementer i 2013 og planlegger nye treff/ arrangementer i 2014. Familienettverket er støttet av Lions, og er tidligere år også støttet av bydelen.

Alle som har behov for sammensatte, langvarige og koordinerte tjenester blir informert om retten til individuell plan og får tilbud om å få utarbeidet individuell plan. I aldersgruppen 0-17 år er det per 31.12.2013 66 barn og unge med nedsatt funksjonsevne som har individuell plan, 29 har individuell plan under utarbeidelse og 21 har takket nei.

Bydelen har ansvar for etterskoletilbud til elever med særskilte behov fra 8. trinn til fullført videregående skole, i form av fritidstilbud. Bestillerkontor 0-17 år har ansvar for tjenesten fram til fylte 18 år. Vårhalvåret 2013 ble det gitt fritidstilbud til 12 elever. 9 hadde tilbud i aktivitetsskolene ved «sin» skole, 1 hadde tilbud fra privat aktør, 1 hadde tilbud i form av avlaster hjemme. Høsten 2013 ble det gitt fritidstilbud til 8 elever. 5 hadde tilbud i aktivitetsskolene på egen skole, 2 hadde tilbud fra private aktører og 1 hadde tilbud i form av avlaster hjemme.

Psykisk helse barn og unge 0-17 år

Ressurser knyttet til psykisk helsearbeid barn og unge tilligger flere av tjenestene i barn og ungeavdelingene, og det konkrete arbeidet framkommer under de respektive områdene. Det er etablert rutiner og prosedyrer som skal sikre samordnede og godt koordinerte tjenester for aktuelle brukere.

Bestillerkontor 0-17 år fatter vedtak om tjenester til familier med psykisk syke barn/ unge iht helse- og omsorgstjenesteloven, for eksempel avlastning, BPA (brukerstyrt personlig assistent), støttekontakt, omsorgslønn, individuell plan og ledsagerbevis. Se avsnittet *Tiltak for funksjonshemmede 0-17 år* for omfang av saker innen psykisk helse barn og unge. Vedtak vedrørende hjemmehjelp, hjemmesykepleie, samt vedtak om TT (transporttjenester) ligger til Bestiller 18 + i Avdeling for rehabilitering og omsorg, for alle aldersgrupper.

Både fagsenter barn og unge og helsetjenester barn og unge ser at saker med psykisk syke barn/ unge er økende, og alvorlighetsgrad synes også å øke.

Psykisk helsearbeid voksne (18+)

Bydelens ansvarsområde omfatter bo-, omsorgs- og aktivitetstilbud, både for dem som skal skrives ut fra spesialisthelsetjenesten og for dem som allerede bor i bydelen. Det psykiske helsearbeidet omhandler bl.a. individuell oppfølging med støttesamtaler, drift av treffsteder, miljøarbeid, samlokaliserte boliger med døgnbemannede personalbaser, støttekontakter, avlastning, brukerstyrt personlig assistent, samt kjøp av eksterne bo- og omsorgstilbud. Bestillerfunksjonen for psykisk helse voksne er lagt til psykisk helseteam ved Tiltaksenteret. Teamet består både av bestillere/ saksbehandlere innen psykisk helse, utførere i form av psykiske helsearbeidere, bydelssamarbeidet Vilje viser vei og treff- og aktivitetshusene i bydelen.

Psykiske helsearbeidere følger opp mennesker med psykiske lidelser som bor i bydelen, og har en viktig oppgave med å forebygge re-/innleggelser i spesialisthelsetjenesten samt med å

yte bistand til å mestre selvstendige boforhold. Henvisningene kommer fra fastleger, spesialisthelsetjenesten, andre tjenestesteder i bydelen og fra brukere selv eller deres pårørende. Per 31.12.2013 var det registrert 135 personer i egen bolig som hadde oppfølging av psykisk helsearbeider. En tredjedel av brukerne var menn og to tredjedeler var kvinner. Sosialkonsulentene ved Tiltakssenteret hadde oppfølging av 241 brukere, hvorav en stor andel har psykiske lidelser i kombinasjon med rusmiddelavhengighet.

Per 31.12.2013 hadde 83 personer med psykiske lidelser innvilget støttekontakt, dette er en økning på 30 % fra fjoråret. En person hadde brukerstyrte personlige assistenter (BPA), og 5 personer hadde innvilget omsorgslønn.

Bydelssamarbeidet Vilje viser vei er et satsningsområde fra NAV som går ut på å legge til rette for at personer med psykiske lidelser skal komme ut i inntektsgivende arbeid. Bydelen har ansatt to tilretteleggere som per 31.12.2013 hadde 21 personer til oppfølging. I løpet av det siste året har 13 personer avsluttet tiltaket, 6 av disse er i jobb, 3 er i aktivt tiltak mens 4 personer er tilbake på trygd eller i passive tiltak. Det ble forsøkt igangsatt gruppetilbud for deltakerne innen Vilje viser vei. Evaluering viste vansker med rekruttering og oppmøte, så gruppetilbud videre ble lagt på is.

Treff- og aktivitetshusene Multehaug på Abildsø og Kafé X på Oppsal har åpent henholdsvis to og tre dager hver uke. Mandager er det ettermiddagsåpent på Kafé X med middagservering. Lokallaget av Mental Helse har tatt ansvar for å holde åpent noen søndager. Treff- og aktivitetshusene har hatt mange arrangementer i løpet av 2013. Et av arrangementene var markering av 5 års-jubileum for Kafé X med tilhørende utstilling på Oppsal bibliotek. Det ble også arrangert keramikk-kurs og fotokurs. Fotokurset var populært og endte med en utstilling i Bøler kirke. Samarbeid med Den Norske Kirke fortsetter, og personer fra Oppsal menighet arrangerte våren 2013 livssynsgruppe hver 14. dag på Kafé X. Høsten 2013 var det pause da gammel diakon sluttet. Gruppen igangsettes vår 2014 med ny diakon.

Treff- og aktivitetshusene fikk innvilget legatmidler til å gjennomføre overnattingstur til Vangen. Det har vært arrangert mange foredrag, både med eksterne foredragsholdere og med brukere av husene. Det lages program hvert halvår som sendes ut til samarbeidspartnere og som legges ut på bydelens internettsider. Det har de siste årene vært en økning i oppmøte på husene med rekord i oktober 2013 med 92 besøkende. Gjennomsnittlig har det vært 18,4 besøkende per dag på Kafé X og 15,4 på Multehaug. Det legges opp til brukermedvirkning gjennom husmøter og etterfølgende brukerforum rundt hver 6. uke.

En av bydelens største utfordringer er å framskaffe tilfredsstillende bo- og omsorgstilbud for mennesker med psykiske lidelser. Bydelen har arbeidet med å legge til rette for lokale tilbud, og har hatt fire samlokaliserte boliger for personer med psykiske lidelser. I 2012 flyttet Oppsal boliger til 3. etasje i Harry Fetts vei og høsten 2013 ble det gjort forberedelser til å slå sammen Oppsal boliger og Harry Fett veis bofellesskap til en bolig med virkning fra 2014. Bydelen har i dag til sammen 36 leiligheter i samlokaliserte boliger for personer med psykiske lidelser. Boligene har lagt til rette for aktivitet og ernæring. En av boligene har mattilbud fem dager i uken og en serverer mat en gang per uke. Det er i perioder en utfordring å få beboerne med på aktiviteter.

Bydel Østensjø hadde per 31.12.2013 kjøp av eksterne tilbud til 21 personer, samme antall som i 2012. En av de nye kom rett fra spesialisthelsetjenesten og to hadde en kortvarig plassering som endte med tilbakeflytting til egen bolig og oppfølging der. Bydelen har det

siste året også kjøpt booppfølgings-tjenester for ungdom som bor hjemme. Disse kontraktene evalueres jevnlig.

Det foreligger samarbeidsavtale mellom Oslo kommune og Oslo universitetssykehus som regulerer bydelens samarbeid med spesialisthelsetjenesten. I samarbeidsforum og i bydelvis arbeidsgrupper kan problemstillinger drøftes både på systemnivå og brukernivå. Bydel Østensjø hadde for 2013 samarbeidsavtale om faglig og økonomisk deling for tre brukere.

Bydel Østensjø og Nordstrand har i over to år hatt et samarbeid om brukerkurs i depresjonsmestring – KID-kurs. Våren 2013 ble det gjennomført KID-kurs for 8 deltakere.

Bydelene Søndre Nordstrand, Nordstrand og Østensjø samarbeider om etablering av bolig for personer med sammensatte lidelser. Bydelen har fått midler fra Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester til å lage en konseptutvalgsutredning med tanke på etablering av 6 personer med slik problematikk.

Høsten 2012 ble det gjennomført en brukerundersøkelse for brukere av tjenesten psykisk helsearbeid, treff- og aktivitetshusene, samt brukere som bor i samlokaliserte boliger. Det ble utarbeidet og gjennomført en tiltaksplan for 2013 i etterkant av brukerundersøkelsen. Ved evaluering av brukerundersøkelsen ble det bestemt at ved en ny brukerundersøkelse, skal målgruppen være mer spesifikk slik at eventuelle tiltak i etterkant kan spesifiseres ytterligere.

Bydel Østensjø igangsatte kompetanseprogrammet «Trygge traumeterapeuter» i 2013 i samarbeid med RVTS – Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging med 260 ansatte i bydelens ulike tjenester.

Bestillerkontoret 18+

Ny organisering av søknadskontoret

Fra 01.09.2013 er alle saksbehandlere for søknader om pleie, rehabilitering og omsorg samlet under en teamleder som også har personalansvar. Kontorets økonomikonsulent har fått personalansvar for saksbehandlere for vederlag, samt resepsjonen. I november 2013 ble det vedtatt en omorganisering av de 3 bestillerkontorene i bydelen fra 01.01.2014, hvor bestillerfunksjonene knyttet til barn og unge blir fordelt på avdeling Rehabilitering og omsorg (RO) og avdeling Voksne og familier (VOF). *Tiltak for funksjonshemmede 0-17 år* er overført til Bestillerkontoret 18+ i avdeling RO, som endrer navnet til Søknadskontoret. Videre er alle søknader knyttet til psykisk helseproblematikk lagt til Bestiller psykisk helse i avdeling VoF – også barn og unge.

Ved søknadskontoret i avdeling RO ansettes det en teamleder team habilitering i løpet av 2014, som nå vil ha ansvar for dette området for alle aldersgrupper.

Utskrivingsklare pasienter fra sykehus

Antall overliggerdøgn på sykehus var svært høyt første halvår i 2013, i snitt hadde bydelen 3,9 overliggerdøgn de første 5 månedene, mot budsjetterte 2. Bestillerkontoret har fokusert på å øke sirkulasjonen av korttidsplasser, og i andre halvår har bydelen betalt svært få antall overliggerdøgn. Totalt har bydelen betalt for 325 overliggerdøgn i 2013.

Intermediær avdeling på Abildsø sykehjem

Samarbeidet mellom Oslo Universitetssykehus og bydelene i Ullevål sektor om intermediær avdeling ble avsluttet 01.10.2013. Bydel Østensjø har i 2013 benyttet gjennomsnittlig ca 5 plasser på denne avdelingen.

Institusjonsplasser

Måltallet for institusjonsplasser i 2013 var 553. Det har vært et stort behov for sykehjemsplasser særlig i mars, juli og desember, se tabellen nedenfor. Bydelen har i gjennomsnitt brukt 562 institusjonsplasser i år, 9 plasser mer enn budsjettert. Høyt antall institusjonsplasser har likevel ikke ført til like stor økning i økonomisk merforbruk, da det har vært langt mindre bruk av dyrere plasser første halvåret enn budsjettert, og på grunn av nedgangen i overliggedøgn siste halvår 2013.

Gjennomsnittlig liggedøgn på korttidsopphold per bruker er redusert fra 25 dager i 2012 til 22 dager i 2013. Dette har ført til større sirkulasjon på korttid, som igjen resulterte i færre overliggere på sykehus. Bydelen har hatt en reduksjon i bruk av korttidsplasser, men økt kjøp av langtidsplasser. Tabellen nedenfor viser svingninger i bruk av korttids- og langtidsplasser, samt antall utskrivingsklare pasienter og antall dødsfall:

2013	Korttids- og vurderings- Plasser	Alle typer langtidsplasser	Sum plasser	UK- meldte Per mnd	Antall dødsfall per mnd
Jan	90	475	565	116	31
Feb	90	470	560	109	25
Mars	91	479	570	84	15
April	84	477	561	107	24
Mai	82	471	563	92	20
Juni	82	476	558	77	22
Juli	83	487	570	99	16
Aug	79	478	557	89	21
Sep	77	485	562	91	20
Okt	77	482	559	105	17
Nov	78	485	563	99	18
Des	75	492	567	110	20
Gj.snitt 2013	77	485	562	98	20,8
Måltall 2013	83	470	553	-	-
Gj.snitt 2012	83	465	548	104	19,6
Gj.snitt 2011	73	486	559	54	19
Gj.snitt 2010	71	482	553	65	18
Gj.snitt 2009	73	497	569	70	21
Gj snitt 2008	66	486	552	69	17

Østensjø korttidsleiligheter

Tjenesten er organisert under Innsatsteamet, og skal være et tilbud for de som ikke trenger å benytte ordinære korttidsplasser. Tilbudet har vist seg meget nyttig for de som vurderer omsorgsbolig med tjenester, de som er utrygge på hjemmesituasjonen etter sykehusopphold, enkle avlastningsopphold, ved baderomrehabilitering, mm.

75 brukere har benyttet tilbudet i 2013.

29,7 dager har vært gjennomsnittlig liggetid per bruker. Noen brukere har hatt flere opphold.

6,1 plasser har gjennomsnittlig vært i bruk gjennom året. Søknadskontoret jobber med å utnytte mulighetene i tilbudet for å øke andel benyttede plasser.

Hverdagsrehabilitering

Hverdagsrehabilitering er en tidsbegrenset rehabilitering hvor opptrening i dagliglivets gjøremål skjer hjemme hos bruker. Et tverrfaglig team bistår bruker i å nå sine mål. Målsettingen med hverdagsrehabilitering er at bruker blir mest mulig selvhjulpnen i daglige gjøremål slik at behov for tjenester utsettes.

Bydel Østensjø er med i et prosjekt om innføring av hverdagsrehabilitering i hjemmetjenesten, der det skal utvikles en Oslomodell. Prosjektet startet høsten 2013 og bydelen er nå i en planleggingsfase. Prosjektet varer til oktober 2015 forutsatt at det avsettes midler.

Demensteam

Fra 01.06.2013 har demensteamet bestått av to personer i 100 % stilling. Disse jobber med kartlegging, koordinerer tjenester, samarbeider med hjemmetjenesten, fastleger og pårørende, underviser og veileder. Ergoterapeut i demensteamet er i tillegg en ressurs når det gjelder velferdsteknologi. Teamet har i 2013 prøvd ut elektroniske dosetter, som gir beskjed til hjemmetjenesten dersom bruker ikke har tatt medisiner.

I perioden 01.06.2013 – 31.12.2013 har demensteamet hatt 99 henvendelser som hovedsakelig kom fra saksbehandlere, pårørende og fastleger. Bakgrunn for henvendelsene er ønske om kartlegging/vurdering av hjemmesituasjonen, ønske om utredning og ønske om råd/veiledning/informasjon. I samme periode har demensteamet gjennomført 18 demenskartlegginger. Det er foretatt 39 hjemmebesøk for kartlegging av hjemmesituasjonen. 28 brukere har deltatt i prosjekt «utredningslinje uten stans» i 2013, der også demensteamet har bidratt i deler av utredningen.

Samarbeidet med hjemmetjenesten vil bli satsningsområde i 2014. Hjemmetjenesten og demensteamet skal samarbeide om hjemmeboende demente slik at den enkelte bruker kan bo trygt hjemme så lenge som mulig.

Demensomsorgens ABC: Bydelen er i gang med et utdanningsløp over to år for ansatte i hjemmetjenesten. Demensteamet har ansvar for koordinering.

Innsatsteam

Søknadskontoret har hatt større behov for innsatsteamets tjenester for oppfølging, trygging og vurdering av pasienter fra sykehus og korttidsopphold sammenlignet med 2012. Mer enn 100 flere brukere har fått tjenester fra innsatsteamet i 2013 enn året før, som vist i tabellen nedenfor.

Innsats- teamet	Resultat 2012			Resultat 2013		
	Antall brukere	Ressursbruk i timer	Antall oppmøter	Antall brukere	Ressursbruk i timer	Antall oppmøter
	638	2 321	2 775	741	2 470	2 704

Kreftkoordinator

Helhetlig omsorg ved livets slutt forutsetter tverrfaglig tilnærming der behandlingsprosesser, pleie- og omsorgsprosesser, livsprosesser, får oppmerksomhet helt fram til døden. I tillegg kommer oppfølging av sorgprosesser hos nære pårørende i etterkant.

Kreftkoordinator samarbeider nært med

- fysio- og ergoterapeuter, sosionom, helsesøster og skole.
- sorgtjenesten i Franciskushjelpen
- Tiltakssenteret, utekontakten og ruskonsulent

Videre merkes et økende arbeid med psykososiale temaer (fattigdom, suicidproblematikk, barnevern, boforhold, økonomi/rettigheter).

Antall aktive brukere i 2013: 102 pasienter

Antall døde totalt i 2013: 57, hvorav 3 av disse ønsket, og fikk anledning til, å dø hjemme. 35 døde på sykehjem.

Kreftkoordinator har ved siden av direkte brukerkontakt hatt stort fokus på kompetanseheving /overføring av kunnskap til hjemmetjenesten.

Kreftkoordinator har deltatt i følgende kompetansehevende tiltak i 2013:

- Palliativ gruppe i bydelen, møter en gang per måned med ett fagtema hver gang.
- Undervisning/opplæring av prosedyrer til personalet på basen. Kreftkoordinator har også blitt med dem ut til pasienten i praksis. Dette for å trygge personalet.
- Ukentlige møter på basene
- Deltatt på fagdager i palliativt nettverk
- Bruk av ESAS (verktøy for registrering av symptomer hos palliative pasienter)
- Veiledning en gang i per mnd i Fransikushjelpens regi.
- Oppstart av palliativt prosjekt sammen med kreftsenteret ved Oslo universitetssykehus Ullevål (OUS), lindrende avdeling vår/høst 2013. Prosjektet er igangsatt
- Samarbeid med kompetanseteamet.

Antall brukere av hjemmetjenester

Tabellen nedenfor viser en kraftig nedgang i antall brukere i praktisk bistand det siste halvåret. Reduksjonen gjelder brukere av den kommunale utførertjenesten, mens antall brukere som har valgt privat leverandør har vært stabil gjennom året. Nedgangen skyldes effekt av tiltak iverksatt i 2013, hvor dedikerte saksbehandlere vurderer søknader om praktisk bistand i samarbeid med hjemmehjelpsgruppene.

Fritt brukervalg i praktisk bistand	Start 2006	Des 2006	Des 2007	Des 2008	Des 2009	Des 2010	Des 2011	Des 2012	April 2013	Des 2013
Kommunal leverandør	1 386	1 324	1 298	1 251	1 219	1 185	1 132	1 050	1 043	922
Private leverandører		51	112	146	179	204	236	296	300	296
SUM brukere		1 375	1 410	1 397	1 398	1 389	1 368	1 346	1 343	1 118

Tabellen nedenfor viser utvikling av antall brukere av hjemmesykepleie de siste årene. Gjennomsnittet for antall brukere ligger rett under måltallet for 2013 (både for kommunale og private).

Fritt brukervalg i hjemmesykepleien	Des	Des	April	Aug	Des
	2011	2012	2013	2013	2013
Kommunal leverandør	889	825	848	817	842
Private leverandører	11	22	20	21	24
SUM brukere	900	847	868	838	866

Tabellen nedenfor viser antall vedtak som er fattet innenfor de største saksområdene. Etter at samhandlingsreformen trådte i kraft 01.01 2012 har antall førstegangsvedtak om hjemmesykepleie og korttidsopphold økt hvert år. Mer fokus på sykehus og korttidspasienter har muligens ført til mindre revurdering av brukere med vedtak om hjemmesykepleie. I 2012 har søknadskontoret revurdert mange vedtak om praktisk bistand grunnet stort antall utgåtte vedtak.

Sakstype	Totalt antall vedtak fattet			1. gangsvedtak Innvilgelser			Revurderinger			Avslag		
	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
Hjemmesykepleie	2 606	2 419	2 018	589	648	707	2 015	1 769	1 309	2	2	1
Praktisk bistand	657	1 822	689	287	319	198	347	1 482	440	23	21	51
Dagrehabilitering	50	60	48	48	58	45	2	0	1	0	2	2
Dagsenter	124	141	150	88	94	104	36	45	44	0	2	2
Korttidsopphold	1 999	2 045	2 282	856	863	944	1 131	1 172	1 326	12	10	12
Langtidsopphold	260	273	266	202	225	233	39	44	28	19	4	5
Trygghetsalarm	336	311	265	336	311	265	0	0	0	0	0	0
Omsorgslønn	61	43	52	11	6	12	44	37	38	6	0	2
TT-kort	1 255	1 007	864	251	293	326	891	537	362	113	177	176
Totalt:	7 348	8 121	6 634	2 668	2 817	2 834	4 505	5 086	3 548	175	218	251

Bruk av dagsenter for eldre

I 2013 har søknadskontoret mottatt 38 flere søknader om dagsenter enn året før. De aller fleste dagsentersøknadene blir vurdert av forebyggende fagkonsulent, som er knyttet til treffsentrene i bydelen, for å kartlegge om søkeren isteden kan nyttiggjøre seg disse tilbudene, eventuelt med transport og trygghetsavtale.

Tabellene nedenfor viser hvordan dagsenterplassene fordeler seg ved de ulike sykehjemmene og i bydelens eget dagsenter.

Brukere ved dagsentrene i bydelen i 2013	Brukere per dag
Rustadgløtt – åpent 2 dager per uke, ca 15 brukere	7
Sum egne dagsenterplasser	7

Kjøp av plasser i dagsenter Sykehjemsetaten i 2013	Brukere per dag
Dagsenter på Langerud sykehjem	16
Rehabiliteringsdagsenter Langerud sykehjem	6
Dagsenterplasser Oppsalhjemmet	33
Dagsenter for demente Manglerudhjemmet	15
Sum	70

Tjenester til funksjonshemmede 18+

Boliger for mennesker med utviklingshemming og funksjonshemming

Bydel Østensjø drifter 44 leiligheter for mennesker med utviklingshemming i boliger med stedlig personalbase. Disse er samlokaliserte i 8 boliger/9 enheter. I tillegg får 5 personer som bor alene i egne leiligheter oppfølging fra personalbasen ved Bryn og Grenda bolig.

I 2013 kjøpte bydelen 14 heldøgns bo- og omsorgstilbud til målgruppen. Det ble kjøpt 6 plasser fra private og 8 fra kommunale leverandører. I tillegg ble 1 bruker som bor i barnebolig overført fra bestiller 0-17 år i november 2013.

Det er holdt avklarings- og informasjonsmøte med personer med psykisk utviklingshemming/deres pårørende om ulike muligheter for etablering av fremtidig bolig. En foreldregruppe har igangsatt arbeid med å etablere et privat samlokalisert bofellesskap.

Per 31.12 2013 er det 8 beboere i bydelens boliger som har vedtak om bruk av tvang og makt etter Lov om helse- og omsorgstjenester kapittel 9. Dette er en økning på 2 vedtak fra 2012. Ett nytt vedtak er under utarbeidelse. I tillegg har 4 personer som det kjøpes botilbud for, kapittel 9 vedtak.

Det gis systematisk opplæring i Lov om helse- og omsorgstjenester kapittel 9 til fast ansatte, deltidsansatte og vikarer som arbeider med mennesker med utviklingshemming. I 2013 er det i den forbindelse holdt kurs i Lov om helse- og omsorgstjenester kapittel 9, Målretta miljøarbeid og HAVA (metode for nødverge).

Ansatte ved to boliger har i regi av Oslo universitetssykehus HF ved Avdeling for nevrorehabilitering (ANH) deltatt i prosjekt «Effektiv opplæring av tjenesteytere». Prosjektet ønsket å øke kunnskap om hvordan man best mulig kan drive grunnopplæring av tjenesteytere i kommunale tjenester til utviklingshemmende. ANH har i tillegg gitt opplæring til to ansatte ved Grenda bolig som skal holde kurs for bydelens ansatte i Lov om helse- og omsorgstjenester kapittel 9.

En bolig har deltatt i bydelens sykefraværprosjekt, og tiltak som har medført reduksjon i sykefraværet videreføres i 2014.

Boligene sliter med å få rekruttert fagfolk som imøtekommer kompetansekrav knyttet til kapittel 9 og behovsstyrt bemanning (BOB). Det er fortsatt kun to av fem boliger som er godkjent for BOB.

Alle boliglederne har deltatt i bydelens lederutviklingsprogram som ble avsluttet i 2013.

Dagtilbud

Kjernehuset, bydelens eget dagtilbud for mennesker med utviklingshemming, gir tilbud til 8 personer. Det kjøpes i tillegg 35 dagsenterplasser, en økning på 3 plasser fra 2012, hvorav 13 dagsenterplasser er kommunale og 22 private. I tillegg kjøpes det 52 varig tilrettelagte arbeidsplasser (VTA), en økning på 5 plasser fra 2012.

Øvrige tjenester (BPA, støttekontakt, avlastning og omsorgslønn)

Blant brukere over 18 år er totalt 94 brukere tildelt støttekontakt, en økning på 12 fra samme periode i 2012. Mottakere av omsorgslønn er noe redusert fra 28 til 27 personer. Antall personer som mottar avlastning er uendret. Antall personer som mottar personlig assistanse (BPA) har økt fra 12 til 16 personer. Hovedårsaken er at flere personer med BPA har flyttet til bydelen.

Hjemmebaserte tjenester

Hjemmetjenesten ble i februar 2013 organisert under nyopprettet seksjonslederstilling for å ivareta behovet for tydelig ledelse og enhetlig praksis i hjemmetjenesten samt styrke det tverrfaglige samarbeidet. Samtidig ble ergo- og fysioterapitjenesten og fagutviklingssykepleier overført til hjemmetjenesten. Overføring av ergo- og fysioterapitjenesten til hjemmetjenesten styrker samarbeidet mellom tjenestene og bidrar til å sikre kvaliteten på tilbudet til brukerne.

Hjemmetjenesten ble videre styrket med 1 årsverk sykepleier i hjemmesykepleien og 0,5 årsverk koordinator i praktisk bistand for å øke fleksibiliteten i tjenesten og raskt kunne iverksette hjelpen.

Samtlige av hjemmetjenestens tjenesteledere deltok i bydelens lederopplæringsprogram.

Ressursbehovet i hjemmetjenesten er som tidligere år beregnet etter samme modell som grunnlaget for prismodellen i brukervalgordningen. Årsverkene er dimensjonert ut fra gjennomsnittlige brukerrater i Oslo, gjennomsnittlig vedtakstid og direkte brukertid.

Behovsstyrt bemanning (BOB) er innført i alle fire hjemmesykepleiegruppene. I praktisk bistand etterstrebes det å tildele en til to faste hjemmehjelpere per bruker.

Elektronisk arbeidsplansystem (GAT) er innført ved alle tjenestestedene i hjemmetjenesten utenom ergo- og fysioterapitjenesten.

Det er anskaffet håndholdte terminaler (PDA) til alle gruppene i hjemmesykepleien og det er delvis implementert i praktisk bistand. Det har i 2013 vært noen utfordringer med bruk av PDA som nærmest utelukkende skyldes systemfeil på flere innkjøpte PDA. Ytterligere innkjøp/utskifting av PDAer er derfor utsatt til 2014 i påvente av ny samkjøpsavtale.

Samhandlingsreformen trådte i kraft 01.01.2012 og med den stilles det store krav til hjemmetjenesten om å fokusere på forebygging og forhindre sykehusinnleggelse. Reformen har medført raskere utskrivning fra sykehus til hjemmet, og dermed krav til økt sykepleiefaglig kompetanse i tjenesten. Antall utskrivningsklare per måned har økt

betraktelig. Dette har medført større sirkulasjon av brukere i hjemmetjenesten ved at flere utskrivningsklare pasienter som før reformen ble rehabilitert i sykehuset og reiste hjem uten behov for hjemmetjenester, nå har behov for hjemmetjenester i en kortere periode. Sistnevnte brukere har ofte en nedsatt og ustabil helsetilstand, med større behov for teknisk sykepleiefaglig hjelp og krever mer koordinering og administrering/indirekte brukertid for tjenesten.

Det har pågått betydelige kompetansehevende tiltak i hjemmetjenesten i form av samhandlingsprosjekter og internopplæring som videreføres i 2014. Plassering av fagutviklingspsykepleierstillingen i seksjonsleders lederteam har styrket koordinering og innføring av prosjekter og implementering av fagutviklingstiltak.

Bydelen deltar sammen med bydelene Bjerke, Nordre Aker og Oslo Universitetssykehus Ullevål (OUS) i prosjektet "Akutt og subakutt funksjonssvikt hos eldre som er innskrevet i hjemmesykepleien". Prosjektet startet i 2012 og implementeringsfasen med bistand fra OUS avsluttes i mars 2014. Målet med prosjektet er å skape samarbeidsmodeller og tiltak mellom sykehus, fastleger og hjemmetjeneste som kan forhindre unødvendige innleggelser i sykehus. Hovedfokus i 2013 har vært opplæring i bruk av tiltaksplaner i Gerica samt opplæring og implementering av S.A.F.E.- skjema som er et kartleggingsverktøy for å avdekke funksjonssvikt, og ved behov foreta tidlig intervensjon.

Bydelen har også, sammen med Bydel Nordstrand og OUS, deltatt i samhandlingsprosjektet "Økt kvalitet på oppfølging av pasienter i hjemmetjenesten etter utskrivelse fra sykehus ved bruk av praksiskonsulent/sykepleier". Prosjektets varighet er fra 01.01.2012 til 31.01.2014. Praksiskonsulent skal sikre kompetanseoverføring fra sykehus til sykepleiere i bydelene for at bydelene, i tråd med samhandlingsreformen, skal være i stand til på kort varsel å ta imot pasienter med omfattende behov for sykepleie, og utføre oppgaver som overføres fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten. Fokus i 2013 har vært kompetanseheving innen sykepleiefaglige prosedyrer. Over 70 % av bydelens sykepleiere har gjennomført obligatorisk kursserie.

Bydelen samhandler også med OUS og Kreftsenteret i prosjektet «Ambulerende palliativt team». Prosjektets formål er, gjennom etablering av samhandlingslinjer og kompetanseoverføring mellom kommune- og spesialisttjenesten, å øke kvaliteten på tjenesten som gis til hjemmeboende brukere i en palliativ fase og redusere antall innleggelser/liggedøgn på sykehus. Prosjektets varighet er fra 15.04.2013 til 15.04.2014. Siden august 2013 har bydelens palliasjonsgruppe bestående av tolv sykepleiere, deltatt i teoretisk og praktisk kompetanseoverføring fra sykehus til kommunehelsetjenesten gjennom kurs og hospitering. I tillegg arbeider prosjektet med å etablere flerveis samarbeidslinjer mellom bruker, sykehus, fastlege og hjemmesykepleien.

Bydelen har i tråd med byrådets føringer iverksatt tiltak for å styrke fremmedspråkliges norskkunnskaper. Kartlegging viser at 19 ansatte i hjemmetjenesten har behov for opplæring for å imøtekomme kommunikasjonskravene. Det er i 2013 igangsatt et samarbeid med Skullerud voksenopplæring for norsk opplæring. Norskopplæringens varighet er fra 01.11.2013 til 30.04.2014.

Sytten ansatte i hjemmetjenesten startet høsten 2013 på Demensomsorgens ABC. Kursserien som inneholder fire studiesamlinger og selvdrevne arbeidsgrupper, pågår over to år og gir ansatte grunnleggende kunnskap om demens og arbeidet med personer med demens.

Fire tjenestesteder (ergo- og fysioterapitjenesten, to hjemmesykepleiegrupper og en praktisk bistand gruppe) deltok i bydelens sykefraværprosjekt. Prosjektet varte fra juli 2012 til desember 2013 med mål om å redusere høyt sykefravær/eller øke nærværet. Tall fra HR-systemet viser nedgang i sykefravær i hjemmetjenesten fra 14,72 % første halvår 2013 til 12,24 % andre halvår 2013. Tiltak som viste seg å ha effekt er innført i samtlige grupper i hjemmetjenesten.

Frivillig arbeid og aktivisering

Bydelen har 4 eldresentre/seniorsentre/treffsentre 60Pluss hvorav tre er kommunalt drevet og ett er privat og drives av Nasjonalforeningen for folkehelse, Oslo. Alle sentrene har et formalisert samarbeid for å lage gode tilbud for hele bydelens eldrebefolkning.

Treff- og seniorsentrene er svært viktige aktører på det nederste trinnet i bydelens omsorgstrapp. De har få faste ansatte/årsverk, og driften er basert på et stort antall frivilliges trofaste innsats.

Antall ansatte og frivillige ved treff- og seniorsentrene:

	Antall personer	Antall årsverk	Antall hjemler
Sum fast ansatte ved private og kommunale treff-/seniorsentre	15	12,05	12,05
Sum frivillige ved private og kommunale treff-/seniorsentre	332	29,56	-

Treff- og seniorsentrene har tilbud som i flere tilfeller helt eller delvis kan erstatte innbyggers behov for kommunale tjenester, som for eksempel dagsenter og hjelp til ernæring. Sentrene har et bredt tilbud innenfor kultur, kurs, kafeteria, reiser, foredrag, seniorveiledning med mer. Det vektlegges at tilbudene skal være attraktive både for de yngste eldre og de eldste eldre som alle er i målgruppen, mennesker over 60 år. Sentrene er møteplasser, et sted å knytte kontakt og bryte eller forhindre isolasjon.

Seniorveiledertjenesten og oppsøkende virksomhet er organisert sammen med treffsentrene. Bydelen har fokus på at brukere skal få tjenester på laveste effektive omsorgsnivå, og som et tiltak har bydelen etablert en ordning med trygghetsavtaler. Dette er en gjensidig forpliktende avtale som etableres mellom en bruker og enten en ansatt, en frivillig eller et treffsenter. Avtaler kan være knyttet til telefonoppfølging, besøksvenn eller bistand til å benytte treffsenterets tilbud. Målet med avtalene er at bruker skal oppleve egenmestring og aktiv deltakelse. Brukere kan ha trygghetsavtaler i kombinasjon med vedtaksbaserte tjenester eller som alternativ til vedtaksbaserte tjenester. Per 31.12.2014 har bydelen 56 slike avtaler som følges opp av treffsentrene og/eller forebyggende fagkonsulent.

Antall brukere av de ulike senior-/treffsentrene:

År	Bøler*	Oppsal	Manglerud	Rustad	SUM
2010	949	1 200	1 100	450	3 699
2011	930	1 200	1 100	450	3 680
2012	986	1 200	1 100	450	3 736
2013	993	1 200	1 100	450	3 743

*Tallene fra Bøler seniorsenter er basert på elektronisk medlemskort og registrering. Tallene fra de øvrige treffsentrene er basert på manuelle tellinger. Bydelen ser behov for å etablere et system hvor brukertall registreres elektronisk også på de kommunale treffsentrene.

Det er tre frivilligsentraler i bydelen. En sentral er kommunalt drevet, Bøler frivilligsentral, og de to andre drives privat. Frivilligsentralene retter seg mot alle aldersgrupper og er hjelpeløse der behovet for frivillig innsats synes viktig og naturlig. Det kan være følgetjeneste, besøkstjeneste, handleoppdrag, snømåking, bistand ved arrangementer, høytlesing, leksehjelp med mer. Hver sentral har en daglig leder, og får statlig tilskudd til deler av daglig leders lønn. De to private sentralene får også driftstilskudd fra bydelen. Bøler frivilligsentral har hatt lederskifte i 2013. Ny leder gjennomførte tiltak for å markedsføre sentralen for potensielle nye brukere og for å rekruttere nye frivillige, men dette ga liten endring i antall brukere og frivillige. Driften av sentralen har fra april vært styrt og fulgt opp fra Manglerud Gård. Dette ble vurdert som et tilfredsstillende alternativ, da aktiviteten ved sentralen var relativt lav, samtidig som det er igangsatt planlegging av en omfattende ombygging av bygget der sentralen har sine lokaler på Bøler. Bygget skal renoveres og etableres som Omsorg+.

Treffsentrene og frivillighetsentralene har få ansatte, og arbeidet som utføres av frivillige utgjør langt flere årsverk. Treffsentrene og frivilligsentralene arbeider kontinuerlig med rekruttering av nye frivillige.

Det finnes ikke lenger et oppdatert elektronisk system for å registrere antall oppdrag og frivillige årsverk for frivilligsentralene, og tallene er basert på manuelle tellinger. Det foreligger ikke tall fra Bøler frivilligsentral fra 2012 pga sykdom og usikkerhet knyttet til oppfølging av rapporteringsrutiner.

Antall oppdrag og årsverk utført av frivillige:

Frivilligsentral	2012 antall oppdrag	2012 frivillige årsverk	2013 antall oppdrag	2013 frivillige årsverk
Manglerud frivilligsentral	921	2,25	700	2
Oppsal frivilligsentral	1 225	2,51	1 475	2,99
Bøler frivilligsentral	-	-	1 261*	1,51

*Herav 742 familiebaserte oppdrag

Antall oppdrag sier ikke noe om omfanget og tidsbruk per oppdrag. Antall frivillige årsverk er basert på det antall timer frivillige har utført delt på det timetall som utgjør et årsverk.

Dagsenter

Bydelen har også i 2013 driftet et dagsenter for eldre, Rustadgløtt dagsenter, som har åpent to dager per uke for 15 brukere. Omregnet til heldagsplasser betyr det 7 plasser. Dagsenteret benytter de samme lokalene som Rustad treffsenter 60+ benytter tre dager per uke

I 2013 opprettet bydelen fast stilling som forebyggende fagkonsulent, knyttet til treffsentre og oppsøkende tjeneste. Denne stillingen var en prosjektstilling i deler av 2012. Fagkonsulenten har i samarbeid med søknadskontoret gjennomgått nye søknader og revurderinger til dagsenterplass i institusjon. Hensikten er å prøve ut om søkere til dagsenterplass kan benytte treffsentrene i stedet for, eller som et supplement til dagsenter i sykehjem. Forebyggende fagkonsulent har i 2013 også bidratt ved opprettelse av dagaktivitetstilbud for demente.

Dagaktiviteter for demente

Høsten 2012 startet bydelen planleggingsarbeidet for opprettelse av dagaktivitetstilbud for demente organisert sammen med bydelens lavterskeltilbud for eldre. Våren 2013 ble det i 3 måneder gjennomført et pilotprosjekt en dag per uke med utprøving av lokaler, aktiviteter, brukergruppe og samarbeid med Rustadgløtt dagsenter. I august 2013 startet dagaktivitetstilbudet opp 2 dager i uken for inntil 8 brukere per dag og med fast ansatte med høy kompetanse innen demens. I tillegg har dagaktivitetssenteret også etablert en turgruppe for 3-4 brukere en dag i uken. Bydelens demensteam, omtalt under bestillerkontor 18+, velger ut aktuelle brukere til dagaktivitetstilbudet. Det er planer om å utvide dagaktivitetstilbudet til 4-5 dager i 2014. Dette arbeidet gjøres i tett samarbeid med demensteam, hjemmetjeneste og søknadskontor.

Obligatoriske måltall for funksjonsområde 3 - Pleie og omsorg	Resultat 2011	Resultat 2012	Måltall 2013	Resultat 2013	Avvik resultat - måltall
Andel av bydelens årsverk i pleie og omsorg med relevant fagutdanning	76,50 %		66 %	67,48 %	1,48 %
Brukertilfredshet i hjemmetjenesten - andel fornøyde brukere <ul style="list-style-type: none"> • Hjemmesykepleie • Praktisk bistand 	86 % 88 %	80 % 80 %	80 %		

Bydelens kommentar: Brukerundersøkelsen for året 2013 er ikke gjennomført på grunn av avventing av retningslinjer/godkjenning fra datatilsynet.

Nøkkeltall for FO3 - Pleie- og omsorg (EST)	Resultat 2010	Resultat 2011	Resultat 2012	Resultat 2013	Kildegrunnlag (1)
Andel personer 80+ pr 31.12	6,50 %	6,40 %	6,40 %	6,28 %	Kostra, nivå 3
Netto driftsutgifter pleie og omsorg pr innbygger 1)	13 475	13 672	13 951	14 279	Kostra, nivå 2
Netto driftsutgifter pr. mottaker av pleie- og omsorgstjenester 1)	248 466	266 353	276 624	308 334	Kostra, nivå 3/årsstatistikk
Netto driftsutgifter pr. hjemmetjenestemottaker 1)	140 347	152 836	163 169	193 940	Kostra, nivå 3/årsstatistikk
Andel egne innbyggere 80 år og over som mottar hjemmetjenester 2)	35,40 %	35,40 %	35,60 %	34,45 %	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 66 år og under som mottar hjemmetjenester 2)	1,10 %	1,10 %	1 %	0,98 %	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 67 - 79 år som mottar hjemmetjenester 2)	10,30 %	9,10 %	8,70 %	8,16 %	Årsstatistikk

Nøkkeltall for FO3 - Pleie- og omsorg (EST)	Resultat 2010	Resultat 2011	Resultat 2012	Resultat 2013	Kildegrunnlag (1)
Andel egne innbyggere 80-89 år som mottar hjemmetjenester 2)	33,10 %	32,80 %	32,50 %	31,17 %	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 90 år og over som mottar hjemmetjenester 2)	48,30 %	49,80 %	51,40 %	50,82 %	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 80 år og over som bor i institusjon 3)	15,60 %	14,80 %	14,80 %	15,03 %	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 67 - 79 år som bor i institusjon 3)	2 %	2,10 %	2,40 %	2,30 %	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 80 - 89 år som bor i institusjon 3)	12,30 %	11,50 %	11,40 %	11,64 %	Årsstatistikk
Andel egne innbyggere 90 år og over som bor i institusjon 3)	34 %	33,30 %	32,20 %	32,45 %	Årsstatistikk
Andel sykehjemsbeboere på tidsbegrenset opphold 4)	13,80 %	14,80 %	16,60 %	12,43 %	Årsstatistikk

1) Netto driftsutgifter, kommuneregnskapet, Rapporteres kun ved årsslutt pr 31.12

2) Praktisk bistand og hjemmesykepleie (jfr. lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-2 første ledd nr.

6)Hjemmesykepleie skal også omfatte tjenester innenfor kategorien psykisk helsearbeid. I henhold til loven omfatter praktisk bistand: Hjemmehjelp, husmorvikar og annen hjelpevirksomhet i hjemmet, herunder miljøarbeid, opplæring i dagliglivets gjøremål, boveiledning og brukerstyrt personlig assistent.

3) Sykehjem, aldershjem og andre boformer med heldøgns omsorg som er hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-2 første ledd nr. 6, dvs boformer der det kan kreves vederlag for opphold i institusjon.

4) Sykehjem, hjemlet i lov om helsetjenesten i kommunene

3.5.4 Hovedoversikt økonomi FO3 – netto driftsutgifter

Tall i 1000 kr.

Netto driftsutgifter pr. KOSTRA-funksjon	Regnskap 2012	Oppr. Budsjett 2013	Regulert budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik reg.bud/regnskap 2013
234 Aktivisering og støttetjenester ovenfor eldre og funksjonshemmede	33 697	35 170	35 469	40 546	-5 077
253 Helse- og omsorgstj. i institusjon	335 222	326 736	345 185	342 899	2 286
254 Helse- og omsorgstj. til hjemmeboende	299 425	382 728	342 693	341 141	1 552
261 Institusjonslokaler					0
733 Transport (ordninger) for funksjonshemmede	24 628	24 768	24 768	22 999	1 769
Sum netto utgifter *)	692 972	769 402	748 115	747 585	530

*) Tall overføres hovedoversikten, tabell 0.1.B

Sammenligning av budsjett og regnskap på kostra lar seg som sagt ikke gjøre, men med utgangspunkt i kostnadssted og fullmaktsområdene er det mulig å gi noen kommentarer til årsresultatet på området.

Ved å ta utgangspunkt i fullmaktsområder har bydelens hjemmetjeneste på kostra 254, et regnskapsmessig merforbruk på 5,6 mill. kroner. I tillegg har hjemmetjenestens brukervalg et merforbruk på 4,7 mill. kroner. Økt refusjon for kostnadskrevende fra 2012 bidrar imidlertid til en merinntekt på kostra 254, slik at det samlet fremkommer med et positivt avvik.

Boliger innenfor psykisk helse (kostra 254) fikk et positivt resultat på 1,1 mill. kroner og boliger til utviklingshemmede et positivt resultat på 3,5 mill. kroner. Kjøp av tjenester til utviklingshemmede fikk imidlertid et merforbruk på ca 2 mill. kroner.

Utgifter til kjøp av sykehjems plasser (kostra 253) endte på et positivt resultat 0,7 mill. kroner.

3.5.5 Måltall for tjenesteproduksjon

Måltall i bydelsbudsjettene – FO 3 Pleie og omsorg	Måltall 2012	Resultat 2012	Måltall 2013	Resultat 2013
Andel innbyggere 66 år og under år som mottar hjemmetjenester 2)	1 %	1 %	1 %	1 %
Andel innbyggere 67-79 år som mottar hjemmetjenester per 31.12. 2)	8,7 %	8,7 %	8,8 %	8,2 %
Andel innbyggere 80-89 år som mottar hjemmetjenester per 31.12. 2)	32,9 %	32,5 %	32 %	31,2 %
Andel innbyggere 90 år og over som mottar hjemmetjenester per 31.12. 2)	46,4 %	51,4 %	47,3 %	50,8 %
Andel innbyggere 67-79 år som er beboere i institusjon per 31.12. 1)	1,8 %	2,4 %	2,2 %	2,3 %
Andel innbyggere 80-89 år som er beboere i institusjon per 31.12. 1)	12,6 %	11,4 %	11,4 %	11,6 %
Andel innbyggere 90 år og over som er beboere i institusjon per 31.12. 1)	33,3 %	32,2 %	32,5 %	32,5 %
Andel sykehjemsbeboere på tidsbegrenset opphold i sykehjem 3)	12,1 %	16,6 %	15,9 %	12,4 %
Antall boenheter Omsorg+ for innbyggere over 65 år 4)	Ingen måltall	2	Ikke måltall	3
Direkte tid hos bruker (nærværstid) - hjemmesykepleien 5)	53 %	Ingen sikre tall	53 %	Ingen sikre tall
Direkte tid hos bruker (nærværstid) - praktisk bistand 5)	62 %	Ingen sikre tall	62 %	Ingen sikre tall
Andel utførte timer av planlagte timer (reell planlagt tid/ressurstid) 6)	Ikke måltall	Ingen tall	Ikke måltall	Ingen sikre tall
Andel utførte av vedtatte timer hjemmetjeneste 7)	80 %	Ingen sikre tall	80 %	Ingen sikre tall

Bydelens vurderinger:

Per 31.12.2013 var andelen av innbyggere i aldersgruppen 67-79 år og 80-89 år som mottar hjemmetjenester lavere enn måltallet. Dette skyldes langt færre antall brukere i praktisk

bistand enn i 2012 på grunn av avslutning av tjenester som ble benyttet lite av brukere, og tildelingspraksis som legger vekt på brukerens ressurser.

Andel sykehjemsbeboere på korttidsopphold per 31.12.2013 er langt mindre enn måltallet. Dette skyldes raskere utskrivning av pasienter til langtidsplass eller hjemmet.

Andel av personer i aldersgruppen 67-79 år og 80-89 år i institusjon per 31.12.2013 var høyere enn måltallet.

3.6 Funksjonsområde 4: ØKONOMISK SOSIALHJELP OG KVALIFISERINGSPROGRAM

3.6.1 Ansvarsområde

Sosialtjenesten skal arbeide for å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet og forebygge sosiale problemer. Økonomisk sosialhjelp er en subsidiær ytelse som gis når alle andre muligheter er prøvd. Ytelsen skal sees i sammenheng med andre tiltak som kan fremme overgang til arbeid og aktiv deltakelse.

Kvalifiseringsprogram med tilhørende stønad er et aktivt tiltak for personer med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og med ingen eller svært begrensede ytelser i folketrygden. Kvalifiseringsprogrammet er forankret i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen.

3.6.2 Hovedmål

Mål:

- sørge for at sosialhjelpsmottakere i størst mulig grad blir selvhjulpne
- sørge for at unge voksne kommer i arbeid eller annen aktivitet

Strategier og tiltak:

- gi kvalifiserte råd og veiledning med sikte å gjøre den enkelte mest mulig selvhjulpne
- raskt tilby unge voksne opplæring og sysselsettingsfremmende aktiviteter for å gjøre dem selvhjulpne
- sikre at bostøtteordninger er utnyttet og sette vilkår ved tildeling av økonomisk sosialhjelp med sikte på å utnytte alle andre muligheter og gjøre den enkelte mest mulig selvhjulpne
- sørge for at klienter ved flytting får overført saken sin raskt, og at saker avsluttes i rett tid

3.6.3 Situasjonsbeskrivelse

Antall personer som har mottatt sosialhjelp er redusert i forhold til 2012. Det var 384 sosialhjelpsmottakere i gjennomsnitt per mnd i 2013, mot 392 i 2012, en reduksjon på 2 %. Det ble registrert 1 031 klienter totalt med utbetaling i 2013, noe som er svært likt 2012 hvor det var 1 030.

Samhandlingen mellom statlige og kommunale tjenester i NAV fungerer godt og publikumsmottaket i NAV har fokus på raskt å veilede nye klienter videre. Arbeidsledigheten i Bydel Østensjø er forholdsvis lav. I desember 2013 var det 2,9 % arbeidsledige i bydelen, noe som er 0,5 % over landsgjennomsnittet. For bydelen har arbeidsledigheten økt med 19 % fra desember 2012 (114 personer).

3.6.4 Hovedoversikt økonomi FO4 – netto driftsutgifter

Tall i 1000 kr

Netto driftsutgifter pr. KOSTRA-funksjon	Regnskap 2012	Oppr. Budsjett 2013	Regulert budsjett 2013	Regnskap 2013	Avvik reg.bud/regnskap 2013
276 Kvalifiseringsordning	17 232	19 272	21 545	20 311	1 234
281 Økonomisk sosialhjelp	46 243	44 947	44 927	49 654	-4 727
Sum FO4 *)	63 475	64 219	66 472	69 965	-3 493

*) Tall overføres hovedoversikten, tabell 0.1.B

Sosialhjelp merforbruk:

Bydelen har ca. 4,7 mill. kroner i merforbruket på økonomisk sosialhjelp. Tildelt ramme til økonomisk sosialhjelp ble i 2013 redusert med 4,3 mill. kroner sammenlignet med 2012 budsjettet. Merforbruket skyldes således for en stor del redusert sosialhjelpsramme for 2013 og ikke vekst i sosialhjelpsutgiftene.

KVP mindreforbruk:

Kvalifiseringsprogrammet har et mindreforbruk på ca. 1,2 mill. kroner. Mindreforbruket er knyttet til et lavere antall deltakere i programmet enn budsjettet.

Samlet sett er det et merforbruk på ca. 3,5 mill. kroner på FO4.

3.6.5 Måltall for tjenesteproduksjon

Måltall 2013 (Måltallet defineres som det antall deltakere som er i kvalifiseringsprogrammet 31.12. inkl. evt. i permisjon)	89,7
Registrerte søknader i 2013	93
Innvilgede søknader i 2013	35
Søknader vedtatt avslått	50
Antall deltakere som har vært i programmet i løpet av året	125
Deltakere 31.12. (Deltakere med kvalifiseringsstønad som løper inkl. evt. i permisjon)	72
Droppet ut i 2013 (Antall vedtak om varig stans i stønad som følge av ikke avtalt uteblivelser fra tiltak i programmet)	3
Antall deltakere med kvp 31.12. som har mottatt supplerende sosialhjelp samtidig med kvalifiseringsstønad i løpet av siste tertial.	12

Antall sosialhjelpsmottakere (KOSTRA bydel nivå 3)	1 031
Antall deltakere i introduksjonsordningen 31.12. (årsstatistikk)	50
Antall deltakere i kvalifiseringsprogrammet 31.12. (Qustback)	72
Utbetalt sosialhjelp (funksjon 281 brutto utgift i 1 000 kr.)	52 186
Utbetalt introduksjonslønn (funksjon 275 art 1089 i 1000 kr.)	7 149
Utbetalt kvalifiseringsstønad (funksjon 276 art 1089 i 1000 kr.)	13 207

Bydelens vurderinger:

Bydelens måltall for Kvalifiseringsprogrammet (Kvp) i 2013 har vært 89,7 deltakere i gjennomsnitt per måned. Gjennom største delen av året har vi hatt deltakere i program opp

mot måltallet, men mot slutten av året var det flere deltakere som avsluttet sitt program, mens inntak av nye deltakere ikke skjedde i samme tempo. Det har i 2013 kommet inn 93 nye søknader om deltakelse i kvalifiseringsprogram. Av de deltakerne som planmessig har avsluttet kvalifiseringsprogrammet i løpet av 2013, har 43 % skaffet seg ordinært arbeid, heltid eller deltid (mer enn 50 %). Dette betyr at nærmere halvparten av deltakerne i kvalifiseringsprogrammet i Bydel Østensjø oppnår målet om å skaffe seg arbeid. Tar vi med ulike arbeidsmarkedstiltak, skolegang og annen inntektssikring enn økonomisk sosialhjelp er måloppnåelsen 67 %.

Antall deltakere som har mottatt supplerende sosialhjelp samtidig med kvalifiseringsstønning er redusert med 45 % fra i fjor.

3.7 Gjennomførte omstillings- og effektiviseringstiltak, samt større ”prosjekter”

- *Prosjekt Oslobarnehagen*

Byrådet har igangsatt prosjekt *Oslobarnehagen* for kvalitetsløft i barnehagene og for å skape et likeverdig tilbud i alle barnehager. Bydelen implementerer fortløpende de ulike delprosjektene. Prosjektet med delprosjekter er omtalt under funksjonsområde 2A.

- *Kompetanseløft for barnehagene*

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har de senere årene årlig tildelt tilskudd til kompetanseheving i barnehagesektoren. Bydel Østensjø fikk på bakgrunn av søknad i 2013 tildelt 307 500 kr i henhold til den nasjonale satsingen «Vennskap og deltakelse». Satsningen er delt opp i følgende områder: Barnehagens psykososiale miljø, barns rett til medvirkning, språk, flerkulturell pedagogikk og språkstimulering, barn med spesielle behov, likestilling og likeverd i praksis og rekrutteringskompetanse. Tiltakene som ble gjennomført var innenfor disse områdene. Både kommunale og ikke-kommunale barnehager fikk informasjon om muligheten for å søke og en gruppe bestående av kommunale og ikke-kommunale styreere samt representanter fra administrasjonen behandlet søknadene samt planla og gjennomførte fellestiltak. Felles planleggingsdag med forelesning om *Barnehagens rom, barns mulighet for medvirkning* ble gjennomført av midlene. Flere barnehager gikk sammen om søknader og tiltak.

- *Nærvær og mestring*

Skolefraværprosjektet «Nærvær og mestring», som har vært gjennomført ved Skøyenåsen og Skullerud ungdomsskoler, ble avsluttet september 2013. Gjennom prosjektperioden har det vært økt helsesøsterressurs ved skolene, og målrettet samarbeid mellom skole og skolehelsetjeneste har vist seg å ha positiv effekt i det å fange opp elever med skolefravær på et tidlig stadium. Planlegging av hvordan resultater fra prosjektet kan implementeres i ordinær tjeneste er i gang.

- *Prosjekt ”Hva har du gjort i ferien”*

Bydelsutvalget vedtok i 2010 «Tiltaksplan mot sosial eksklusjon av barn og unge fra fattige familier 2011- 2014». Dette på bakgrunn av en Fafo-rapport i 2009 som dokumenterer at 1000 barn mellom 0- 17 år i Bydel Østensjø lever i fattige familier. Deretter ble det søkt om midler fra Arbeids- og velferdsdirektoratet og Fylkesmannen i Oslo og Akershus til prosjektet «Hva har du gjort i ferien?».

Bydelen fikk innvilget 1 mill. kroner i 2012 og 2013 for å forebygge og redusere fattigdom og sosial eksklusjon blant barn, unge og barnefamilier. Prosjektet er organisert under NAV, men

er et samarbeid mellom bl.a. utekontakten, fritidsklubbene, tiltakssenteret, introduksjonsprogrammet, barnevernstjenesten, Ofot, NAV og Salto- koordinator. I tillegg er det et samarbeid med private og frivillige aktører i enkelttiltak.

Målgruppen i prosjektet er barn og unge opp til 23 år som av økonomiske eller andre årsaker er ekskludert fra sosiale arenaer. Dette gjelder hovedsakelig barn og unge som bor i kommunale leiligheter, og barn og unge der foreldrene er i kontakt med de sosiale tjenestene i NAV, særlig foreldre som er i kvalifiseringsprogrammet, introduksjonsprogrammet eller mottar sosialhjelp.

I 2013 ble det gjennomført flere tiltak som jobber opp mot hovedmålet i prosjektet som er at barn og unge i Bydel Østensjø deltar i ferie- og fritidsaktiviteter uavhengig av foreldrenes økonomi, eksempelvis gruppeaktiviteter i alle feriene for målgruppen. I vinterferien var det et samarbeid med Skiforeningen om skiaktiviteter på Skullerud, og i sommerferien var det tur til Tusenfryd og Klatreparken Tryvann. Totalt 60 barn møtte opp på ett eller flere av tiltakene. Flere av disse ble viderefremmet til ordinære fritidsaktiviteter i etterkant.

Sørget for at familier i målgruppen benyttet seg av ferie- og fritidstilbud som allerede eksisterer, for eksempel; Røde Kors «Ferie for alle» og «Ferieklubb Bøler».

41 ungdom fikk sommerjobb i to uker. Ungdom som er i spesiell behov av jobb og som vanskelig skaffer dette selv, ble prioritert til intervju. Tiltaket styrker ungdommens tilknytning til arbeidslivet, noe som forebygger fattigdom, sosial eksklusjon og sosial arv.

- *Prosjekt "Snart ansatt"*

Bydelen får overført midler knyttet til Kvalifiseringsprogrammet tilsvarende 45 % av programinnholdet i alle kvalifiseringsprogram. I tillegg ble det i Oslo satt av 16 mill. kroner i 2012 for utvikling av tiltak knyttet til norskopplæring. Midlene er planlagt videreført ut 2015. Av disse midlene fikk bydelen innvilget midler til to stillinger som er knyttet opp mot praksisprogrammet "Snart ansatt". Det ble ansatt en norsklærer og en programrådgiver, som i 2013 har jobbet opp mot arbeidsgivere og faddere på ulike ordinære arbeidsplasser. I tillegg har en fast ansatt i bydelen arbeidet med «Snart ansatt», og dermed har dette vært et viktig satsningsområde for Nav Østensjø i 2013.

I 2013 har gjennomsnittlig antall deltakere i prosjektet «Snart ansatt» vært 15 personer per mnd. Disse har blitt fulgt opp av to programrådgivere og de som har hatt særskilt behov for det, har i tillegg blitt fulgt opp av norsklærer. I hovedsak er deltakerne i arbeidspraksis i seks mnd., men det skjer også at deltakerne av ulike grunner avsluttes etter 3 mnd. Det kan være et jobbtilbud som er grunnen, eller at jobbmulighetene likevel ikke var som forutsatt da deltakerne startet opp. I løpet av 2013 har 12 deltakere som har fullført avtalt praksistid, fått tilbud om arbeid. De som ikke fikk slikt tilbud har fått oppfølging videre fra norsklærer eller fått tilbud om annet arbeidsrettet tiltak.

I 2013 har bydelens «Snart ansatt»- prosjekt blitt et case i et prosjekt kalt «Place then train i Nav» initiert av Arbeidsforskningsinstituttet (AFI). Det er «supported employment», det vil si metoden vi bruker i prosjektet for å bistå brukere med nedsatt arbeidsevne til å skaffe seg arbeid, som det nå forskes på. Nav Tromsø er også et case i det samme prosjektet. Dette er et treårig prosjekt og vi ser fram til å videreføre samarbeidet med AFI samt til ytterligere erfaringsutveksling med Nav Tromsø.

- *Prosjekt «Bosatt Østensjø»*

Bydel Østensjø søkte om statlige midler i 2012 til styrking og utvikling av det boligsosiale arbeidet. Bydelen ble innvilget kr 1 100 000 fra statsbudsjettets kapittel 0621 post 63.

Bydelen ble også innvilget kr 1 100 000 fra statsbudsjettets kapittel 763 post 61 for individuell oppfølging av personer med rusavhengighet. Det er opprettet et prosjekt – «Bosatt Østensjø» - med en prosjektleder og tre prosjektmedarbeidere. Prosjektet integreres i det

øvrige boligbistandsarbeidet med individuell booppfølging og områderettet bomiljøarbeid, og det skal etterhvert knyttes mot etablering av nye boliger i samarbeid med Boligbygg.

- *Prosjekt «Ut av tåka»*

”Ut av tåka” er et prosjekt rettet mot ungdom i alderen 13-25 år som røyker cannabis. Tiltaket er todelt ved at man legger til rette for bevisstgjøringsamtaler, motivasjonssamtaler og et hasjavvenningsprogram. På denne måte har tilbudet omfattet både de som er i en utforskningsfase og de som har tyngre bruk av cannabis og som ønsker å slutte. Totalt har 50 ungdommer fått oppfølging av ”Ut av tåka” i 2013. ”Ut av tåka” har medført et økt fokus på cannabisproblematikk i bydelen. Bydelen søker midler for videreføring av dette som eget prosjekt i 2014.

- *Innføring av nytt HR-system*

Arbeidet med å innføre HR- systemet har vært et omfattende arbeid som ennå ikke er avsluttet. Innføring av systemet har blitt gjort trinnvis, og det er utarbeidet en videre fremdriftsplan for 2014. Ansatte og ledere har fått informasjon underveis i innføringsprosessen, og ledere har tatt i bruk HMS-modulen og rekrutteringsmodulen. Mottaksprosjektet vil videreføre sitt arbeid i 2014 og fokus vil da være ytterligere opplæring av ledere, innføring av ressursmodulen og kompetansemodulen.

- *Prosjekt «Oppfølging av tjenestesteder med høyt sykefravær 2012- 2013»*

Bydelen har gjennomført «Prosjekt oppfølging av tjenestesteder med høyt sykefravær 2012-2013». 17 tjenestesteder har deltatt i sykefraværprosjektet som ble iverksatt august 2012. Prosjektperioden ble avsluttet for 5 av tjenestestedene i juni 2013, mens resterende tjenestesteder ble videreført ut desember 2013. De deltakende tjenestestedene ble valgt ut på bakgrunn av forhøyet sykefravær. Prosjektets mål var at ansatte skulle øke sin arbeidsevne eller de skulle bli friskere som følge av iverksatte tiltak. I samarbeid mellom leder, verneombud, tillitsvalg og prosjektleder ble det utarbeidet behovstilpassede tiltaksplaner på hvert enkelt tjenestested. I regi av prosjektet har det også vært gjennomført flere felles opplæringstiltak for ledere. Til tross for systematisk arbeid og mye engasjement og entusiasme, nådde ikke alle tjenestestedene målet om redusert sykefravær. Majoriteten av deltakerne i sykefraværprosjektet har gitt tilbakemeldinger om at de har opplevd prosjektperioden som lærerik. Flere har oppgitt at deltakelse i prosjektet var det de trengte for å komme i gang med mer systematisk sykefraværarbeid. Mange tjenestesteder har gitt tilbakemeldinger om at de vil jobbe videre med problemstillingene som fremkom i prosjektperioden. Bydelens mål for sykefravær 2014 følges opp gjennom videreføring av metodikken fra sykefraværprosjektet. Det er utarbeidet totalrapport for prosjektet, og delrapporter for hver av de deltakende tjenestestedene.

Som en del av sykefraværprosjektet gjennomførte bydelen «Delprosjekt oppfølging av gravide medarbeidere». Gjennom hele 2013 har jordmor fra bedriftshelsetjenesten deltatt i oppfølgingssamtaler mellom ansatt og leder. Målsettingen var at regelmessig oppfølging i svangerskapet skulle bidra til at de gravide ansatte sto i jobb så lenge som mulig frem til foreldrepermisjon. Det er utarbeidet rapport for prosjektet.

Prosjekter knyttet til samhandlingsreformen

- *Prosjekt «Akutt og subakutt funksjonssvikt hos eldre som er innskrevet i hjemmesykepleien»*

Bydelen deltar sammen med bydelene Bjerke, Nordre Aker og Oslo Universitetssykehus Ullevål (OUS) i prosjektet ”Akutt og subakutt funksjonssvikt hos eldre som er innskrevet i hjemmesykepleien”. Prosjektet startet i 2012 og implementeringsfasen, med bistand fra OUS,

avsluttes i mars 2014. Målet med prosjektet er å skape samarbeidsmodeller og tiltak mellom sykehus, fastleger og hjemmetjeneste som kan forhindre unødvendige innleggelses i sykehus. Hovedfokus i 2013 har vært opplæring i bruk av tiltaksplaner i Gerica samt opplæring og implementering av S.A.F.E.- skjema som er et kartleggingsverktøy for å avdekke funksjonssvikt, og ved behov foreta tidlig intervensjon.

- *Prosjekt «Økt kvalitet på oppfølgings av pasienter i hjemmetjenesten etter utskrivelse fra sykehus ved bruk av praksiskonsulent/sykepleier»*

Bydelen har også, sammen med Bydel Nordstrand og OUS, deltatt i samhandlingsprosjektet "Økt kvalitet på oppfølging av pasienter i hjemmetjenesten etter utskrivelse fra sykehus ved bruk av praksiskonsulent/sykepleier". Prosjektets varighet er fra 01.01.2012 til 31.01.2014. Praksiskonsulent skal sikre kompetanseoverføring fra sykehus til sykepleiere i bydelene for at bydelene, i tråd med samhandlingsreformen, skal være i stand til på kort varsel å ta imot pasienter med omfattende behov for sykepleie, og utføre oppgaver som overføres fra spesialisthelsetjenesten til kommunehelsetjenesten. Fokus i 2013 har vært kompetanseheving innen sykepleiefaglige prosedyrer. Over 70 % av bydelens sykepleiere har gjennomført obligatorisk kursserie.

- *Prosjekt «Ambulerende palliativt team».*

Bydelen samhandler også med OUS og Kreftsenteret i prosjektet «Ambulerende palliativt team». Prosjektets formål er, gjennom etablering av samhandlingslinjer og kompetanseoverføring mellom kommune- og spesialisttjenesten, å øke kvaliteten på tjenesten som gis til hjemmeboende brukere i en palliativ fase og redusere antall innleggelses/liggedøgn på sykehus. Prosjektets varighet er fra 15.04.2013 til 15.04.2014. Siden august 2013 har bydelens palliasjonsgruppe bestående av tolv sykepleiere, deltatt i teoretisk og praktisk kompetanseoverføring fra sykehus til kommunehelsetjenesten gjennom kurs og hospitering. I tillegg arbeider prosjektet med å etablere flerveis samarbeidslinjer mellom bruker, sykehus, fastlege og hjemmesykepleien.

4 SÆRSKILT RAPPORTERING

4.1 Tiltak for å forbedre service overfor brukerne

Brukerundersøkelse i barnehagene

Alle barnehagene drøfter resultatene fra brukerundersøkelsen 2013 med foresatte og samarbeidsutvalget (SU) og lager plan for forbedring innenfor alle områdene i undersøkelsen. De kommunale barnehagene må legge fram vedtatt oppfølgingsplan i egne gruppemøter med administrasjonen. De ikke-kommunale barnehagene oppfordres også til å utarbeide og levere tiltaksplan. I tillegg fremkommer mål og tiltak i den enkelte barnehages årsplan.

Resultatet av brukerundersøkelsen er tema på tilsynsbesøk.

Resultatet av brukerundersøkelsen er tema på ledersamtalen mellom styrer i den enkelte kommunal barnehage og seksjonsleder for barnehagene.

Barnehager med en total score under 4,5 blir spesielt fulgt opp av barnehageadministrasjonen. Ikke-kommunale og kommunale barnehager med svært gode resultater i brukerundersøkelsen deler "suksessoppskriften" med de andre barnehagene i felles tjenesteledermøte og i gruppemøter.

Brukerundersøkelse i hjemmetjenesten

Det gjennomføres årlig brukerundersøkelse i hjemmetjenesten som ledd i Oslo kommunes kvalitetsmålingssystem. Brukerundersøkelsen for året 2013 er ikke gjennomført på grunn av avventing av retningslinjer/godkjenning fra datatilsynet.

Brukerundersøkelse NAV

Høsten 2013 ble det gjennomført en undersøkelse blant besøkende ved NAV sitt publikumsmottak i alle bydeler i Oslo. Hensikten var å måle brukeropplevelsen til de som besøkte det enkelte NAV kontor i en valgt undersøkelsesperiode.

På NAV Østensjø deltok 149 personer av et utvalg på 294. Dette gir en svarprosent på 51.

Det var høyest ja-andel ved NAV Østensjø på spørsmålene om de ble møtt med respekt av de ansatte (86 %), og om det er lett å orientere seg i publikumsmottaket (81 %). Lavest ja-andel er det på spørsmålene om det er enkelt å finne informasjon om NAV sine tjenester på internett (66 %) og om det er mulig å legge frem saken sin uten at andre hører det (66 %).

75 % av brukerne på NAV Østensjø oppgir at de er fornøyd med servicen i publikumsmottaket helhetlig sett. Dette er 2 prosentpoeng lavere enn andelen samlet i Oslo. Det er en nedgang på 11 prosentpoeng fra 2011, da 86 % av brukerne ved NAV Østensjø var fornøyd med servicen i publikumsmottaket helhetlig sett. Vi antar hovedårsaken til nedgangen kan være at det i høst var mange nyansatte i publikumsmottaket med behov for opplæring i statlige og kommunale regelverk. Fokus på god service til brukerne vil fortsette i 2014.

Åpent møte angående hjemmetjenester

Tilsynsutvalget for hjemmetjenester gjennomfører årlig et åpent møte for brukere og pårørende i hjemmetjenesten. Ledere fra hjemmetjenesten, Bestillerkontor 18+ og andre nøkkelpersoner innen avdeling rehabilitering og omsorg deltar på møtet. Dette møtet er godt besøkt og en god arena for tilbakemeldinger fra brukere og pårørende, samtidig som politikere og administrasjon kan besvare spørsmål. Møtet ble også i 2013 arrangert i tilknytning til bydelsdagene.

Bydelens internettsider

Det sentralt initierte prosjektet «Løftet», som skal modernisere kommunes nettsted, ble igangsatt 2. halvår 2013. Prosjektet eies av Byrådsleders kontor og involverer alle virksomheter i Oslo kommune. For virksomhetene innen EST-sektor, deriblant Bydel Østensjø, har det vært rettet spesielt fokus mot pleie- og omsorgstjenestene. Hensikten med prosjektet er å sikre rask og målrettet informasjon ut mot brukerne, slik at disse skal finne den informasjonen de er ute etter på en enklere måte, samt få utført sine brukeroppgaver elektronisk, også via mobile enheter. Lansering av nytt nettsted er ventet 3. kvartal 2014.

4.2 Saksbehandlingstid

Boligkontoret:

- 95 % av alle lånesøknader er behandlet innen 1 måned. Dette er marginalt svakere resultat enn i 2012, men betydelig over måltall som er 80 %. Mange av sakene er komplekse, og krever samarbeid og informasjonsutveksling mellom flere ulike tjenestesteder.
- 98 % av alle søknader om kommunal bolig er behandlet innen 3 måneder. Dette er noe bedre resultat enn i 2012, og over måltallet på 95 %.
- Boligkontoret følger veiledende frister i forvaltningsloven, og informerer søkere om en veiledende saksbehandlingstid på 2-4 uker. Forvaltningsmelding sendes dersom søknaden vil ha lengre behandlingstid enn 1 måned, i tråd med fvL. §11a (3).

NAV Sosialtjenesten:

- 79 % av søknadene er behandlet innen 14 dager. Dette er samme resultat som i 2012. Måltallet er på 95 %. Manglende måloppnåelse vurderes i hovedsak å relatere seg til opplæring av flere nyansatte gjennom hele 2013, spesielt i publikumsmottaket.
- Sosialtjenesten følger veiledende frister i forvaltningsloven. For søknader som har lenger behandlingstid enn to uker sendes rutinemessig forvaltningsmelding, med unntak av saker hvor klienten innkalles til time eller er i kontakt med sosialtjenesten på annen måte.
- Sosialtjenesten benytter restanselister i saksbehandlersystemet Oskar.

Bestillerenheten for barnehagene

- Samtlige rapporteringsfrister overholdes
- Søknader til barnehagene registreres i fagsystemet SATS-barnehage fortløpende
- Antall dager/måneder i kø for å få barnehageplass varierer sterkt og er avhengig av barnets alder og i hvilken barnehage det søkes plass mv.

Bestillerkontor 0-17 år

- Bestillerkontoret overholder, med få unntak, fristene i forvaltningsloven. I de tilfellene hvor saksbehandlingen av ulike grunner overstiger forvaltningslovens frister følges prosedyre med foreløpig svar til søker, samt vurdering av behov for midlertidige tiltak.

Bestillerkontor 18+

- Bestillerkontoret overholder fristene i forvaltningsloven, samt de frister som er satt av Oslo kommune i henhold til bystyrevedtak. Bestillerkontoret har skriftlige rutiner for all saksbehandling. Rutinen med foreløpige svar følges.
- For praktisk bistand har den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden gått opp fra 36,5 i 2012 til 46 dager i 2013. Grunnen er opplæring av nye saksbehandlere på dette området og mer grundigere saksbehandling av nye søknader og fokus på å avslutte tidligere, innvilgede vedtak. Det er en målsetting å redusere saksbehandlingstiden i 2014. Saksbehandlingstid for alle typer institusjonsplasser har gått ned fra 11,5 dager i 2012 til 9 dager i 2013.

4.3 Handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse

Områder fra handlingsplanen	Ja/nei
Har virksomheten utarbeidet handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse?	ja
Er det utarbeidet konkrete tiltak på handlingsplanens satsingsområder?	ja
Tiltak gjennomført i 2013	
Det er utarbeidet rutiner og gjennomført opplæring i forbindelse med utlysning, intervju og innstilling.	ja
Søknadsprosessene for helse og omsorgstjenester til barn og voksne er forenklet	ja
Kartlegging av boligbehov for mennesker med funksjonsnedsettelse følges opp med informasjonsmøte for brukere og pårørende. Velferdsetaten deltar i møte.	ja

Ledere gis opplæring i krav om tilrettelegging av fysiske forhold i forbindelse med opplæring for nye ledere (jf diskriminerings- og tilgjengelighetsloven)	ja
Nyansatte ledere gis opplæring i ansettelsesrutiner, herunder bestemmelser i lov, avtaleverk og handlingsplaner som vedrører likebehandling	ja

4.4 Tiltak/aktiviteter i tråd med Oslo kommunes folkehelseplan

Folkehelseiltak/prosjekter per 31.12.2013

Navn på tiltaket	Ansvarlig kommunal instans	Samarbeids-partnere	Finan-siering	Tidsrom	Avslutte t Ja/Nei	Kontakt-informasjon
Samarbeid med idrettslag og frivillige organisasjoner om aktivitetstilbud til utsatte grupper blant barn og unge	Aktuelle fag-avdelinger	Idrettslag, lokale menigheter i Den norske kirke, frivillige organisasjoner	Ordinært budsjett	Fort-løpende	Nei	
Gruppeaktiviteter for seniorer med vekt på fysisk aktivitet, balanse og helse	Avdeling RO - Treffsentre 60+	Idrettslag og frivillige organisasjoner	Ordinært budsjett	Fort-løpende	Nei	
Gruppeaktiviteter og turtilbud for personer med psykiske lidelser	Avdeling VoF – Tiltaks-senteret	Lokal menighet, frivillige organisasjoner, bibliotek	Ordinært budsjett	Fort-løpende	Nei	
Råd og veiledning om kosthold i helsestasjon og skolehelsetjeneste rettet mot gravide, barnefamilier og unge ut fra behov og risiko	Avdeling BoK – Helse-tjenester barn og unge		Ordinært budsjett	Fort-løpende	Nei	
Kostholdsveiledning og måltids-/kafétilbud for seniorer, personer i bofellesskap og personer med psykiske lidelser	Aktuelle fag-avdelinger		Ordinært budsjett	Fort-løpende	Nei	
Tilbud om gratis kjernetid for 4-5 åringer uten barnehageplass for språkopplæring og nettverksbygging	Avdeling BoK		Ordinært budsjett	Fort-løpende	Nei	

Folkehelseiltak/prosjekter per 31.12.2013

Navn på tiltaket	Ansvarlig kommunal instans	Samarbeidspartnere	Finansiering	Tidsrom	Avsluttet Ja/Nei	Kontaktinformasjon
Tiltak for aktiviteter og nettverksbygging for mindreårige flyktninger, personer med psykiske lidelser og seniorer	Aktuelle fagavdelinger	Frivillige organisasjoner	Ordinært budsjett	Fortløpende	Nei	
Foreldreveiledning til utsatte familier / tiltak for barn av rusmisbrukende eller psykisk syke foreldre	Aktuelle fagavdelinger	Utekontakten /arbeidstreningen spesialisthelse-tjenesten / DPS	Ordinært budsjett	Fortløpende	Nei	
Veiledning om forebyggende tannhelse i helsestasjon og skolehelsetjeneste med vekt på utsatte barn, unge og familier	Avdeling BoK – Helse-tjeneste barn og unge		Ordinært budsjett	Fortløpende	Nei	
Informasjon om tannhelse og sikring av nødvendig tannbehandling for nyankomne flyktninger	Avdeling VoF – Introduksjons-programmet /Barnevern-tjenesten	Tannhelse-tjenesten	Ordinært budsjett	Fortløpende	Nei	
Fokus på tannhelse hos psykisk syke og mottakere av hjemmesykepleie (LAR-brukere, pasienter med demens og / el. hjerneslag)	Aktuelle fagavdelinger	Tannhelse-tjenesten	Ordinært budsjett	Fortløpende	Nei	
Tilbud om målrettet informasjon og samtaler til gravide, barn og unges forhold til tobakksbruk som fast tema og med innsats etter behov i helsestasjon og skolehelsetjenesten	Avdeling BoK – Helse-tjenester barn og unge		Ordinært budsjett	Fortløpende	Nei	
Oppfordring til alle tjenestesteder om røykfrie inngangspartier /tilsyn ved brudd på røykeloven	Avdeling helse		Ordinært budsjett	Fortløpende	Nei	

Folkehelseiltak/prosjekter per 31.12.2013

Navn på tiltaket	Ansvarlig kommunal instans	Samarbeidspartnere	Finansiering	Tidsrom	Avsluttet Ja/Nei	Kontaktinformasjon
Informasjon om forebygging av hjemmeulykker på helsestasjonen og målrettet innsats etter behov	Avdeling BoK – Helse-tjenester barn og unge		Ordinært budsjett	Fortløpende	Nei	
Målrettet informasjon om forebyggende tiltak mot fallulykker i hjemmet	Avdeling RO – Treffsentre 60+/ergo- og fysioterapi-tjenesten og hjemmetjenesten		Ordinært budsjett	Fortløpende	Nei	

4.5 Likestilling og mangfold

Tilstandsrapportering likestilling

Deltid og fravær

Totalt i virksomheten (N)	Heltid		Deltid		Midlertidig ansatte		Fravær pga foreldrepermisjon		Personalpolitisk tiltak	
	M %	K %	M %	K %	M %	K %	M %	K %	M %	K %
2013	17%	83%	19%	81%	27%	73%	2 %	98 %	15%	85%
2012	17%	83%	18%	82%	28%	72%	3 %	97 %	46 %	54 %

Personalpolitiske tiltak:

I 2013 avsluttet bydelen et lederutviklingsprogram i regi av Bydel Østensjø og Utviklings- og kompetanseetaten, Oslo kommune. Målsetningen med programmet var at deltakerne etter gjennomført utviklingsprogram har en bevissthet om hva som kreves av ledere i Oslo kommune generelt og Bydel Østensjø spesielt. Det var til sammen 93 ledere og stabspersoner som deltok i lederutviklingsprogrammet. Av disse var 14 menn og 79 kvinner.

Tilstand kjønn og lønn

Kategori		Kjønnsbalanse			Lønnsbalanse		
		Menn %	Kvinner %	Total (N)	Menn (kr)	Kvinner (kr)	Kvinner andel av menn %
Totalt i virksomheten	2013	21	79	1679	22 926	26 742	116
	2012	21	79	1658	22 237	25 959	116
Toppleders ledergruppe inkl toppleder	2013	43	57	7	67 783	66 049	97
	2012	43	57	7	66 091	64 691	98
Pedagogisk leder	2013	12	88	142	32 324	36 056	111

Kategori		Kjønnsbalanse			Lønnsbalanse		
		Menn %	Kvinner %	Total (N)	Menn (kr)	Kvinner (kr)	Kvinner andel av menn %
	2012	14	86	130	33 826	33 912	100
Miljøarbeidere	2013	44	56	199	9 568	9 327	97
	2012	44	56	177	10 040	9 557	95
Hjelpepleiere	2013	23	77	73	24 963	18 757	75
	2012	21	79	75	20 138	22 859	88

Likestilling og mangfold

LIKESTILLINGSTILTAK

Tilstandsanalyse	Ja	Nei	Hvis nei, hvorfor ikke?
Har virksomheten i løpet av 2013 analysert hvilke likestillings- og mangfoldsutfordringer den står overfor?		X	Har ikke vært vurdert som nødvendig
I tilknytning til opplæring og kompetanseutvikling?		X	Har ikke vært vurdert som nødvendig
I arbeidet mot trakassering/diskriminering?		X	Har ikke vært vurdert som nødvendig

LIKESTILLINGSTILTAK

Likestillings- og mangfoldstiltak*	Bakgrunn/tilstand	Mål for tiltaket	Tidsplan	Status på rapporteringstidspunktet
Nyansatte ledere gis opplæring i ansettelsesrutiner, herunder bestemmelser i lov, avtaleverk og handlingsplaner som vedrører likebehandling		Bydelens ansatte gjenspeiler mangfoldet i bydelens befolkning	Innen 6 uker etter første arbeidsdag	utført
Ledere gis opplæring i krav om tilrettelegging av fysiske forhold i forbindelse med opplæring for nye ledere (jf diskriminerings- og tilgjengelighetsloven)		Bydelen har en positiv og aktiv holdning til å finne muligheter ved ansettelse av personer med nedsatt funksjonsevne	2013	utført
Det arrangeres temadager for ledere, ansatte og tillitsvalgte, med fokus på arbeid mot rasistiske og diskriminerende holdninger.		Bydelens ansatte opplever trygghet, respekt og trivsel på arbeidsplassen	2013	utført

Likestillingstiltak rettet mot byens innbyggere

Diskriminering

		Ja	Nei
Har virksomheten en overordnet plan for tilrettelegging av tjenestetilbud til en etnisk mangfoldig befolkning?			X
Hvis ja, beskriv kort hvilke områder eller tjenestesektorer dette gjelder			
Har virksomheten benyttet brukerundersøkelser i arbeidet med å tilrettelegge tjenester?		X	
Har virksomheten konsultert innvandrersorganisasjoner e.l. i arbeidet med å tilrettelegge tjenester			X
Har virksomheten gjennomført tiltak som gir ansatte økt innsikt i eller opplæring om mangfoldsspørsmål?		X	
Har virksomheten tilpassete og tilrettelagte tjenestetilbud for disse gruppene?		X	
Hvis ja, gjelder dette	Informasjonstiltak (oversettelse, tolk, o.l.)	X	
	Minoritetsrådgivere, linkarbeidere o.l.		X
	Samarbeid med frivillige aktører	X	
	Tilpasninger til brukernes tro og livssyn		X
Har virksomheten utviklet måter å tilrettelegge tjenester som har vært vellykket (eksempler på best practice)		X	

Merknad:

Samtlige av bydelens tjenestesteder er erklært rasismefri sone. Det har vært gjennomført holdningsskapende seminarer med tema mangfold, hvor tjenestestedene har vært representert. Det arrangeres årlig opplæring for nye ledere/tjenestesteder. Det enkelte tjenestested utarbeider årlig mål og tiltak vedrørende mangfold.

Bydelen har flerspråklige informasjonsbrosjyrer, blant annet har Nav informasjonsbrosjyrer om Kvalifiseringsprogram og Introduksjonsprogram på flere språk. Det jobbes løpende med opplæring i bruk av tolk, og å øke bruk av tolketjenesten. Bydelen samarbeider med frivillige aktører, blant annet Røde kors, Flyktningguiden og Home-start-familiekontakten. Bydelen har til enhver tid 20 frivillige lokale flyktningevenner som jobber inn mot nybosatte og det er etablert et kontaktforum/ integreringsforum bestående av innvandrere og andre som er aktive i frivillige arbeid, eksempelvis i idrettsklubber.

Det jobbes aktivt mot å forebygge barnefattigdom. Eksempelvis gjennom prosjektet «hva har du gjort i ferien», som skal sikre at utsatte barn og unge får delta på ferie og fritidsaktiviteter uavhengig av foreldrenes økonomi og grad av integrering. Dette gjelder hovedsakelig barn og

unge som bor i kommunale leiligheter, og barn og unge der foreldrene er i kontakt med de sosiale tjenestene i NAV, særlig foreldre som er i kvalifiseringsprogrammet, introduksjonsprogrammet eller mottar sosialhjelp. I 2013 ble det bl.a. satt i gang et sommerjobbtilbud for unge i målgruppen.

Bydelen driver prosjektet «Snart ansatt» hvor en norsklærer og en programrådgiver i 2013 har jobbet opp mot arbeidsgivere og faddere på ulike ordinære arbeidsplasser. I tillegg har en fast ansatt i bydelen arbeidet med «Snart ansatt». Dette har vært et viktig satsningsområde for NAV. I løpet av 2013 har 12 deltakere fullført avtalt praksistid og fått tilbud om arbeid. De som ikke fikk slikt tilbud har fått oppfølging videre fra norsklærer eller fått tilbud om annet arbeidsrettet tiltak.

Bydelen/ved NAV deltar i et forum for inkluderingskompetanse ved arbeidsforskningsinstituttet (AFI) for å kunne dra nytte av og lære av andre bydeler og kommuners erfaringer.

4.6 Rapportering innen HR-området og helse- miljø og sikkerhet (HMS)

Medarbeiderundersøkelsen

Medarbeiderundersøkelsen "Bedre kommune"	Resultat 2013	Resultat 2012	Kommentar
Gjennomsnittlig medarbeidertilfredshet	4,5	4,5	
Svarprosent på medarbeiderundersøkelsen	72 %	68 %	
Svarprosent på gjennomførte medarbeidersamtaler	80,2 %	84,9 %	Antall ansatte som har fått tilbud om medarbeidersamtale var 62,7 % i 2013 og 74,1 % i 2012

Helse, miljø og sikkerhet (HMS), herunder IA-avtalen, sykefravær og arbeidstid

HMS

MÅL	Ja	Nei	Kommentarer
Er det fastsatt egne mål på HMS-området?	X		Vedtatt årlig i AMU
På hvilke lovområder er det fastsatt HMS-mål (arbeidsmiljø, brannsikkerhet, el-sikkerhet, produktkontroll og ytre mål)			Det er fastsatt mål for arbeidsmiljø, brannsikkerhet, el-sikkerhet, produktkontroll og ytre miljø
Hvis ikke det er fastsatt på disse områdene; hvorfor?			
Med utgangspunkt i målformuleringene, er det utarbeidet tiltaksplaner/handlingsplaner?	X		Det utarbeides lokale HMS handlingsplaner på det enkelte tjenestested
Er handlingsplaner/tiltaksplaner innpasset i de årlige budsjetter og økonomiplaner?	X		Kostnadskrevende tiltak innarbeides i budsjettet

MÅL	Ja	Nei	Kommentarer
RISIKOVURDERINGER			
Er det gjennomført risikovurderinger innen HMS?	X		Bydelen har HMS prosedyrer som innbefatter at det skal risikovurderes bl.a. ved HMS kartlegging og omstilling. Det gis jevnlig opplæring i det å risikovurdere
Er det iverksatt tiltak for å redusere risiko?	X		Inngår blant annet i AMU saker om arbeidsmiljømessige konsekvenser ved omstilling
REVISJON			
Er det gjennomført internt tilsyn (systemrevisjon, verifikasjoner) i egen virksomhet for å sikre at HMS-systemet fungerer som forutsatt? (Det spørres ikke om det har vært gjort endringer - revisjon i eget HMS-system)	X		Det gjennomføres årlig HMS revisjon på 6 tjenestesteder
ARBEIDSTID			
Har virksomheten rutiner og internkontroll som sikrer etterlevelse av arbeidsmiljølovens arbeidstidsbestemmelser og som fanger opp og retter eventuelle avvik?	X		Bydelen benytter GAT for turnustjenestestedene og systemet varsler aml brudd. Bydelen har i tillegg rutine for månedlig oppfølging av overtid på individnivå for å kunne sette inn tiltak for å unngå avvik.
Er uttatte rapporter tilgjengelige for Arbeidstilsynet og tillitsvalgte, herunder vernetjenesten?	X		AMU saker som omhandler raaportering på overtid ligger tilgjengelig på bydelens intranett

IA-avtalen

Virksomhetene skal rapportere på de tre delmålene i IA-avtalen; 1) sykefravær, 2) redusert funksjonsevne og 3) økt avgangsalder og seniortiltak.

Delmål 1: Sykefravær

Sykefravær i % - Gjennomsnitt pr. år	2011	2012	2013	Endring i %-poeng 2012-2013
Menn	6,3	6,6	7,2	0,6
Kvinner	11,6	11,4	12,2	0,8
Totalt	10,7	10,6	11,4	0,8
Herav barnehager				
Menn		8,7	8,6	-0,1
Kvinner		12	14	2
Totalt barnehager		11,6	13,3	1,7

Tallene viser trolig en noe lavere sykefraværspersent i 2012 enn det som er reelt. Dette skyldes at fravær for oktober ble lagt inn både i det gamle og det nye lønssystemet, og rapporter kun kan tas ut fra det gamle lønssystemet. Fraværet i NLP (gammelt lønssystem)

for oktober viste 6,9 %. Resultatene fra 2013 bygger på sykefravær i perioden januar-november 2013 da dette er tilgjengelig statistikk.

Sykefraværet i bydelen har økt med 0,8 prosentpoeng fra 2012- 2013. Det totale sykefraværet for barnehagene har økt med 1,7 prosentpoeng.

Bydelen har i 2013 gjennomført følgende tiltak:

- Dialogmøter med til sammen 160 sykemeldte arbeidstakere. På disse møtene deltok ansatt, leder bedriftshelsetjenesten og personalkonsulent
- Tilbud om individuelle oppfølgingssamtaler og ergonomisk veiledning fra bedriftshelsetjenesten til ansatte
- Temadager for ledere og verneombud. Tema har vært nærværarbeid, ergonomi, støy og inneklima, psykososialt arbeidsmiljø, konflikthåndtering
- Bydelen har revidert IA-samhandlingsplan med NAV Arbeidslivssenteret som sikrer samarbeid omkring prioriterte områder
- Bydelen oppfordrer aktivt sine ansatte til å benytte Servicekontoret "Raskere tilbake", og har siden oppstart vært blant de virksomheter som har benyttet tilbudet mest
- Barnehagene har utarbeidet felles handlingsplan for hvordan de skal redusere sykefraværet i 2014
- Styrere i barnehagene har deltatt i IA- verksted. NAV Arbeidslivssenter har vært ansvarlig for gjennomføring av IA- verkstedene
- Gjennomført «Prosjekt oppfølging av tjenestesteder med høyt sykefravær 2012- 2013». Prosjektet ble avsluttet 31.12.2013. 17 tjenestesteder fra 3 fagavdelinger deltok med leder, verneombud, tillitsvalg og prosjektleder. I samarbeid utarbeidet tjenestestedene individuelle handlingsplaner.
- Gjennomført «Delprosjekt oppfølging av gravide medarbeidere». Jordmor fra bedriftshelsetjenesten har i 2013 deltatt i oppfølgingssamtaler med ansatt og leder. Målsettingen var at regelmessig oppfølging i svangerskapet skulle bidra til at de sto i jobb så lenge som mulig frem til foreldrepermisjon

Redusert funksjonsevne

Delmål 2: Redusert funksjonsevne

Delmål i IA-avtalen	Ja	Nei	Kommentar
Delmål 1. Har virksomheten oppdaterte mål og tiltaksplaner i forhold til sykefravær?	X		Nedfelt i IA handlingsplan 2011-2013
Delmål 2. Har virksomheten oppdaterte mål og tiltaksplaner for å ansette personer med nedsatt funksjonsevne?	X		Nedfelt i IA handlingsplan 2011-2013 og Handlingsplan for personer med nedsatt funksjonsevne 2013-2014
Delmål 3. Har virksomheten oppdaterte/gjeldende mål og tiltaksplaner for å øke avgangsalder for pensjonering blant ansatte.	X		Nedfelt i IA handlingsplan 2011-2013, samt i tiltaksplan for seniorpolitikk i Bydel Østensjø 2013-2014

Delmål 3: Økt avgangsalder og seniortiltak

Bydel Østensjø har en seniorpolitikk som skal bidra til at seniormedarbeidere velger å fortsette i arbeid i bydelen helt eller delvis etter fylte 62 år, slik at bydelen beholder kompetent arbeidskraft, øker gjennomsnittlige avgangsalder og begrenser kostnader til tidligpensjonering. Dette skal skje gjennom ulike seniorpolitiske tiltak og individuell tilrettelegging nedfelt i bydelens tiltaksplan for seniorpolitikk. I bydelens IA handlingsplan 2011-2013 og Handlingsplan for mennesker med funksjonsnedsettelse 2012-2014 er det

utarbeidet egne aktivitetsmål for å rekruttere og beholde personer med nedsatt funksjonsevne. Arbeidstakere med midlertidig eller varig funksjonsnedsettelse, vil på bakgrunn av tilrettelagte tiltak og sykefraværsoppfølging, kunne fortsette å stå i arbeid helt eller delvis.

4.7 Risikostyring og internkontroll

Prioriterte områder for risikostyring 2013	Risikostyring gjennomført 2013: Ja/Nei (resultat tas i styringsdialogen)	Tiltak/kontrollaktiviteter som er etablert/planlagt 2013 på bakgrunn av risikovurdering (stikkord, detaljer tas i styringsdialogen)
Informasjonssikkerhet	Ja	I forbindelse med oppgradering til Oslo fells 2.0 ble det foretatt en gjennomgang og vurdering av sikkerheten i bydelens nettverk og systemer. Sentral oppgradering av IKT-løsningen for virksomhetene ble gjennomført i november for Bydel Østensjø. Denne omleggingen har gjort store endringer i sikkerhetsnivået for dokumentbehandling, pålogging og utskriftsbehandling.
Anskaffelser	Ja	Lokal tiltaksplan 2013-2014
Internkontroll	Ja	Løpende økonomioppfølging og rapportering

Bydelen fremla sak om risikovurdering av budsjettet for bydelsutvalget i mars-møtet, med forskjellige scenarier ut fra de forskjellige risikoområdene. Dette, med tillegg av de vurderinger som fremkommer av startmøte med EST, danner grunnlaget for oppfølging av de større risikoområdene gjennom året.

Det avholdes månedlige møter med de større tjenesteområdene som danner grunnlag for månedsrapportering til bydelsutvalget. Nødvendige tiltak og aktivitetskorrigeringer vurderes løpende ut fra dette.

Økonomiavdelingen har regelmessig gjennomført opplæring/veiledning i økonomistyring av alle budsjettansvarlige/tjenesteledere, herunder gjennomgang av budsjett, lønnsrapport for ledere, regnskap/agresso og avviksrapportering. Oppdaterte regnskaps- og budsjettall legges månedlig over fra økonomisystemet Agresso til egen avviksrapporteringsmodell, og alle budsjettansvarlige kommenterer avvik og setter prognoser.

Innføring av nytt HR-system har gitt store utfordringer i oppfølging av lønnsrefusjon i 2013. Arbeidet med avstemming og oppfølging av krav har vært ressurskrevende. Ved utgangen av året er det meste gjennomgått og avklart selv om det gjenstår noe arbeid knyttet til oppfølging av eldre krav overfor NAV.

Bydelen har hatt god oversikt over den økonomiske utviklingen gjennom året. Det har imidlertid vært en vesentlig bedring i resultatet sammenlignet med siste avlagte rapport til bydelsutvalget. Mye av dette er knyttet til ekstrabevilgninger og økte refusjoner.

4.8 Forvaltning av kunstverk i Oslo kommunes virksomheter

Endringer i løpet av 2013. Rapportering på OKK.E.nr.*) og OKK.nr.**)

Type	Antall OKK registrerte kunstverk (Ref. liste)	Kunstverk ikke funnet 2013, oppgi OKK.E.nr.	Kunstverk stålet, oppgi OKK.E.nr.	Kunstverk skadet, oppgi OKK.E.nr.	Innkjøp 2012, antall uregistrerte kunstverk
Maleri	7	16060			
Grafikk	44			07657	
Skulptur	3				
Tekstil	0				
Foto	0				
Diverse	4				
Totalt	58	1		1	

*) Oslo kommunes kunstsamling, ekstern, registreringsnummeret for kunst

***) Oslo kommunes kunstsamling, registreringsnummeret for kunst

Merknad:

Det ble i 2013 oppdaget at OKK.E.nr. 16060 har vært forsvunnet i flere år. OKK.E.nr. 07657 er levert til reparasjon.

4.9 Rekruttering av lærlinger

Måltallet for budsjett 2013 var å ha til sammen 13 løpende lærekontrakter fordelt på barn- og ungdomsarbeiderfaget og helsearbeiderfaget. I 2013 ble det inngått 8 nye lærekontrakter, hvorav 3 i helsearbeiderfaget og 5 i barne- og ungdomsarbeiderfaget. Den ene lærlingen i barn- og ungdomsarbeiderfaget er prosjektlærling og skal være lærling i 4 år i kombinasjon med skole. Bydelen har ikke utgifter eller inntekter før 2. og 3. år av læretiden. Ved utgangen av året hadde bydelen 14 løpende lærekontrakter. Bydelen var ikke godkjent for nye lærefag i 2013.

4.10 Gjeldsofferassistanse

I 2011 fikk NAV kontoret styrket tjenesten økonomisk rådgivning / gjeldsrådgivning med en ny stilling. Det har medført at ventetiden på nye saker har gått ned og det er nå kort ventetid. I løpet av 2013 er det jobbet med 310 saker, hvorav 223 var nye i 2013. 241 saker ble avsluttet, hvorav 151 saker fikk varig løsning, 30 saker endte med søknad om offentlig gjeldsordning. 45 saker ble avsluttet på grunn av at klienten ikke fulgte opp. I tillegg er det gitt muntlig råd og veiledning til personer som har henvendt seg til NAV.

4.11 Språkstimulerende tiltak for barn i førskolealder

Språkenheten organiserer språkgrupper og gir bistand i barnehagene, både i direkte arbeid med barna, observasjon, veiledning av personalet og samtaler med foresatte. Språkenheten jobber for å øke språkforståelsen blant flerspråklige barn og bidrar til å øke flerkulturell kompetanse i barnehagene. Migrasjonspedagog og språkpedagog tilbyr språkgrupper ukentlig til barn uten barnehageplass. Tiltaket fungerer som en åpen barnehage der foreldrene er til stede sammen med barna. Det har også i 2013 blitt samarbeidet med musikkterapeut til flerkulturelt arbeid og språkstimulering gjennom musikk. I gruppene for øvrig blir det lagt til rette for enkeltsamtaler og mer uformell prat med temaer som tospråklig utvikling, kosthold og det å oppdra barn i Norge.

I tillegg har bydelen kjøpt språkstimulerende materiell og gjennomført kurs for alle barnehagene, ansatte i språkenheten og ressursenheten for førskolebarn.

Antall barn i alderen 3-5 år er 2 111. Ut i fra dette kan vi lese at anslagsvis 200 barn ikke går i barnehage. I 2013 har det vært gjennomført 11 ulike språkgrupper med 39 gruppesamlinger med til sammen 121 deltakere rettet mot barn uten barnehageplass. De er rekruttert via helsestasjonen og Home Start Familiekontakten (et familiestøtteprogram hvor frivillige besøker småbarnsfamilier). En sentral del av tiltaket er å motivere foreldrene til å søke og å ta i mot barnehageplass.

Med bakgrunn i kartlegging av språk på 2-årskonsultasjonen tilbys alle foresatte med barn med behov for språkstimulering og som ikke har barnehageplass, samtale med språkpedagog. Hensikten med samtalen er å veilede foreldrene i språkstimulering og formidle ulike tiltak.

KOSTRA-tall viser at antall barn fra språklige og kulturelle minoriteter som går i bydelens barnehager per 31.12.2013 er 680 barn. Dette er en økning fra i fjor på 91 barn, og utgjør 67,5 % av barn fra språklige og kulturelle minoriteter bosatt i bydelen. Tiltakene antas å ha effekt, uten at bydelen har sikre målinger på dette.

4.12 Vikarbruk i barnehager

Barnehagene har avsatte midler til vikar, både korttids og langtidsvikar. Små barnehager har en noe høyere andel av vikarmidlene enn store barnehager for å kompensere for sårbarheten i små barnehager. Styrene har fullmakt til å disponere sitt tjenestesteds budsjett og setter inn vikar etter en helhetlig vurdering av behovet i barnehagen.

4.13 Norskopplæring for ansatte i barnehagene

Antall ansatte med mangelfulle norskkunnskaper	Antall ansatte som har deltatt på norskkurs	Finansiering (sentrale eller bydelens midler)
35 per 31.12.2013	9 *	Sentrale midler

* Norskopplæring for 30 ansatte i kommunale og ikke-kommunale barnehager starter februar 2014

5 UTARBEIDELSE AV OSLO KOMMUNES MILJØ- OG KLIMARAPPORT 2013

Bydel Østensjø har sertifisert 58 av tjenestestedene. 13 tjenestesteder gjenstår og målet er at disse skal være ferdig sertifisert innen utgangen av 2014. For å nå målsettingen arrangerer bydelen temadag med opplæring i hvordan bli sertifisert og hvordan skrive gode miljørapporter. Bydelen benytter også Oslo Kommunes tilbud om fellesopplæring i Miljøfyrtårn.

6 OPPFØLGING AV VERBALVEDTAK OG FLERTALLSMERKNADER

6.1 Utkvittering av bystyrets verbalvedtak og merknader

6.1.1 FLERTALLSMERKNADER VEDRØRENDE ÅRSBERETNING 2013

6.1.2 FLERTALLSMERKNADER VEDRØRENDE BUDSJETT 2013

H7 Mottak av flyktninger

Oslo kommune tar i mot 450 flyktninger i 2013.

Bydelens kommentar:

Bydel Østensjø har bosatt 44 flyktninger i 2013 (kvote 35).

H15 Demensteam

Demensteam i alle bydeler må sikre at de som jobber i hjemmebasert omsorg har god opplæring i hvordan avdekke og rapportere kognitiv svikt.

Bydelens kommentar:

Bydelen har 2 årsverk demenskoordinator på plass og det er etablert dagsentertilbud 3 dager i uken i Rustadgrenda 1. Det jobbes med en opptrapping til 4 dager i uken i løpet av våren 2014.

H19 Informasjon om hjelpemidler

Alle brukere og deres pårørende i hjemmetjenesten skal få informasjon om aktuelle hjelpemidler som kan hjelpe dem i hverdagen.

Bydelens kommentar:

Bestillerkontoret og ergo- og fysioterapi tjenesten jobber med dette.

H27 Innføring av garanti i hjemmetjenesten

Byrådet bes så langt det er mulig organisere hjemmetjenesten slik at brukere har mulighet til å velge selv om de kun ønsker bistand fra personer av samme kjønn til intim hjelp som dusjing.

Bydelens kommentar:

Hjemmetjenesten prøver så langt som mulig å etterkomme brukers ønsker med hensyn til hvilket kjønn som skal bistå med veiledning eller utførelse av intim hjelp som dusjing.

H30 Vern for eldre

Byrådet bes sørge for at kontakttelefonen for eldre som er utsatt for vold blir bedre kjent i alle deler av befolkningen.

Bydelens kommentar:

Oppsøkende konsulenter på eldresentre, bestillerkontoret og hjemmetjenesten jobber aktivt med dette.

H32 Forebyggende helsearbeid i bydelene

Familieplanlegging skal inngå som en naturlig del av det forebyggende helsearbeidet i bydelene.

Bydelens kommentar:

Jordmortjenesten driver familieplanlegging for brukere som vurderes å ha behov for det

H45 Bekjempelse av barnefattigdom

Antall fattige barn i Oslo øker. En stor andel er barn i minoritetsfamilier. Byrådet bes gjennomgå de tiltak som er rettet inn mot å bekjempe barnefattigdom, for å se hvordan disse kan bli bedre og mer effektive, samt behovet for nye tiltak som bringer barn ut av fattigdom. *Verbalvedtak vedtatt i budsjettet for 2013 som bydelene bør være kjent med*

Bydelens kommentar:

Bydel Østensjø har vedtatt "Tiltaksplan mot sosial eksklusjon av barn og unge fra fattige familier 2011 – 2014". Med bakgrunn i tiltaksplanen har bydelen søkt om og fått tilskudd på 1 mill. kroner fra Fylkesmannen til prosjektet "Hva har du gjort i ferien", beregnet prosjektperiode er tre år, fra 2012 – 2014. Sentrale tiltak i prosjektet er samarbeid med aktuelle instanser og frivillige organisasjoner om forebygging og bekjempelse av barnefattigdom. I 2013 ble det bl.a. satt i gang et sommerjobbtilbud for unge i målgruppen.

H8 Kostnader ved å bosette flyktninger

Det gjennomføres en kartlegging for å undersøke hvorvidt integreringstilskuddet fra staten dekker de reelle kostnadene kommunen har i forbindelse med integrering, og om tilskuddsordningen er innrettet på en hensiktsmessig måte.

Bydelens kommentar:

Bydelen har ingen total kostnadsberegning når et gjelder bosetting av flyktninger

H11 Vilkår for tildeling av tilskudd til integrering og mangfold

Byrådet bes prioritere tverretniske tiltak ved tildeling av tilskudd til integrering og mangfold.

Bydelens kommentar:

Ingen kommentar

H18 Reell valgfrihet i hjemmetjenesten

Byrådet bes legge frem en sak om å gi brukerne av hjemmesykepleie og praktisk bistand reell valgfrihet. Med det menes større fleksibilitet i utførelsen av tjenesten, som for eksempel å kunne velge både person og tidspunkt for når tjenesten utføres.

Bydelens kommentar:

Bydelen strekker seg langt for å imøtekomme brukernes ønsker, noe blir vanskelig å etterleve til tider når flere brukere ønsker hjelp på samme tidspunkt, spesielt i helgene. BOB /behovsstyrt bemanningsmodellen og innføring av fast hjemmehjelp reduserer antall ansatte som besøker bruker og sikrer kontinuitet i tjenesten(e) som gis.

H22 Byomfattende tilskuddsordning for drift av eldresentrene

Byrådet bes opprette en byomfattende tilskuddsordning for drift av eldresentrene (jamfør tallforslaget).

Bydelens kommentar:

Bydelen mottak kr 492 000 til senior/eldresentre. Midlene er fordelt til endresentrene i henhold til byrådssak 6/2013.

H26 Lik konkurranse i hjemmetjenesten

Byrådet bes orientere komiteen om hvordan man sikrer at bydelenes hjemmetjeneste og private tilbydere konkurrerer på mest mulig like vilkår.

Bydelens kommentar:

Brukerne får både muntlig og skriftlig informasjon fra bestillerkontoret

H28 Kontrakter om etablering av Omsorg+

Ved inngåelse av nye kontrakter om etablering av Omsorg+ skal bydelene involveres slik at mulige synergieffekter mellom bydelstiltak og Omsorg+ kan sees i sammenheng.

Bydelens kommentar:

Bydelen har gjennomført KVVU og er i gang med forprosjekt for å etablere Omsorg+ i Utmarkveien 2. Forprosjektet forventes å være ferdig i løpet av oktober 2013.

H39 Veiledende normer for økonomisk sosialhjelp til livsopphold

Veiledende normer for økonomisk sosialhjelp til livsopphold pr. mnd. justeres med 3,4 % (deflator), og fastsettes slik for 2013:

Enslige aleneboende	6 068
Ektepar/samboere	9 525
Enslige forsørgere	6 909
Barnetillegg 0-10 år	1 365
Barnetillegg 11-18 år	1 812
Unge hjemmeboende 18-23 år	1 812

Bystyrevedtak 28.9.2011, sak 286:

Byrådet bes umiddelbart presisere overfor bydelene at barnefamilier med flere enn tre barn skal behandles individuelt ved utmåling av barnetillegg, og at eventuell praksis med automatikk i bortfall av ytterligere barnetillegg opphører. Denne presiseringen gjentas årlig i forbindelse med orientering om budsjettvedtak mht. sosialstønad.

Bydelens kommentar:

Bydelen har innført gode kartleggingsrutiner når det gjelder søknad om økonomisk sosialhjelp fra barnefamilier og vurderer alle søknader individuelt.

H41 Informasjon ved sosialhjelp

Ved tildeling av sosialstønad skal det gjøres oppmerksom på at sosialhjelp tildeles for livsopphold i Norge.

Bydelens kommentar:

Bydelen har dette som standardtekst i alle vedtak

H54 Salgspris for tjenester ved Villa Enerhaugen

Salgspris for tjenester ved Villa Enerhaugen skal være kostnadsdekkende og fastsatt i samsvar med vedtatte effektiviseringskrav og inntektsforutsetninger. Når avtaler om kjøp av tjenester inngås skal det være dialog med kjøperbydel om tjenesteinnhold. Justering av pris på avtaler om salg av tjenester til bydelene skal holdes innenfor kommunens deflator. Ved aktivitetsendringer i tjenestekjøpene skal avtalene reforhandles i dialog med kjøperbydelene.

Bydelens kommentar:

Bydelen er orientert.

H66 Bydelsbetaling for opphold på rusinstitusjoner under Velferdsetaten

- a) Bydelsbetaling for opphold på samtlige rusinstitusjoner under Velferdsetaten prisjusteres med 3,4 % og utgjør i 2013 kr. 280 pr. døgn pr. klient.
- b) Velferdsetaten gis i samarbeid med aktuell bydel fullmakt til å fastsette en høyere bydelsbetaling for særlig kostnadskrevenende klienter.

Bydelens kommentar:

Bydelen er orientert.

H67 Egenbetaling ved rusinstitusjoner

Rusinstitusjoner som til nå har benyttet vederlagsforskriften for klienters egenbetaling går fra 01.01.2013 over til å benytte en fastsatt egenbetaling slik som de øvrige rusinstitusjonene. Det vises til verbalvedtak H26/2008; Byrådet gis fullmakt til å fastsette egenbetaling for klienter ved rusinstitusjoner der vederlagsforskriften ikke brukes.

Administrativ presisering

Inntektsforventning i bydelsrammen er redusert med 8 mill. fra 2013 som følge av verbalvedtaket.

Bydelens kommentar:

Bydelen er orientert.

H74 Øremerket tilskudd til det kommunale barnevernet

Byrådet gis fullmakt til å utforme søknad til fylkesmannen om midler øremerket det kommunale barnevernet.

Bydelens kommentar:

Bydel Østensjø har mottatt midler til 2,5 årsverk i 2013 med virkning fra 01.04.2013. Stillingene er besatt.

H79 Brukerundersøkelse i barnevernet

Byrådet bes gjennomføre en brukerundersøkelse blant barn og ungdom som har tiltak fra barnevernet.

Bydelens kommentar:

Bydel Østensjø har i 2013 ikke gjennomført brukerundersøkelser blant barn og unge som har tiltak fra barnevernet.

H80 Brukerundersøkelse blant dem som har ettervern

Byrådet bes igangsette en brukerundersøkelse blant dem som har ettervern.

Bydelens kommentar:

Barneverntjenesten i Bydel Østensjø gjennomførte i 2011 en brukerundersøkelse blant ungdom med ettervernstiltak i egen bolig. Resultatet av undersøkelsen viste at de i all hovedsak var fornøyd med tiltak og oppfølging fra barneverntjenesten. Det er ikke gjennomført brukerundersøkelse innen ettervern etter dette.

F6. Forsøksprosjekt – salg av kommunale barnehager (FIN)

Byrådet bes gjennomføre et forsøksprosjekt med salg av ti kommunale barnehager i løpet av 2013 og konkurranseutsetting av ytterligere sju barnehager i løpet av 2013 og 2014. Det forutsettes at det finnes aktuelle kjøpere. Erfaringene brukes som grunnlag for å ta stilling til

mer omfattende salg og konkurranseutsetting av kommunale barnehager. Barnehagene skal konkurranseutsettes på seksårskontrakter, og det skal ikke legges til grunn kommunens bemanningsnorm som ble sagt opp pr. mai 2012. Byrådet bes fortrinnsvis konkurranseutsette de barnehagene som er dyrest i drift.

Bydelens kommentar:

Bydelen har gitt innspill iht bestilling fra KoU.

K9. Privat barnehageutbygging (KOU)

Byrådet bes om å legge til rette for at barnehageutbyggingen foretas i privat regi.

Bydelens kommentar:

Prosjekter med barnehageutbygging i privat regi i bydelen er under planlegging.

K34. Salg av barnehager (KOU)

Barnehager som er i så dårlig forfatning at de planlegges å rives for så å bygge nytt, skal selges til private barnehagebedrifter.

Bydelens kommentar:

Det er KoU som har ansvar for oppfølging av dette vedtaket.

K37. Barnehagebedrifter – utbytte (KOU)

Byrådet skal ikke stille krav om at barnehagebedrifter ikke skal ha anledning til å kunne ta ut utbytte av driften.

Bydelens kommentar:

Det er KoU som har ansvar for oppfølging av dette vedtaket.

B9. Brannsikkerhet i kommunale boliger (BYU)

Byrådet bes sørge for at Boligbygg KF prioriterer midler til nødvendig brannsikring av kommunale leiligheter og gårder.

Bydelens kommentar:

Ingen kommentar

6.1.3 VERBALVEDTAK FRA TIDLIGERE SOM FORTSATT GJELDER

H32/2012

Byrådet bes instruere bydelene om å skjerpe kravene til deltakelse på aktivitetstiltak som vilkår for utbetaling av sosialhjelp.

Bydelens kommentar:

Bydelen stiller vilkår og benytter alle aktuelle og tilgjengelige kommunale og statlige tiltak og program for å få sosialhjelpsmottakere i aktivitet. I tillegg har bydelen eget lokalt arbeidstreningstiltak for ungdom samt ulike prosjekter, f.eks. ”Snart ansatt” og ”Hva har du gjort i ferien”.

H9/2011 Krav om bestått eksamen i nasjonale fag

Før ansatte/søkere fra land både utenfor og innenfor EØS-området, med unntak av Norden som har egne avtaler for dette, kan få ansettelse som helsefagarbeider i Oslo kommune, kreves bestått eksamen i nasjonale fag.

Bydelens kommentar:

Bydelen har innarbeidet dette kravet i prosedyre for ansettelse i bydelens kvalitetssystem

H47/2011 Kvalitetsmålinger i sykehjem og hjemmetjenesten

Kvalitetsmålinger i sykehjem og hjemmetjenesten består av revisjonsbesøk, objektive indikatorer, brukerundersøkelser, pårørendeundersøkelser og medarbeiderundersøkelser. Brukerundersøkelser foretas årlig i samtlige sykehjem og brukere av hjemmetjenesten. Objektive indikatorer i sykehjem registreres per tertial og årlig i hjemmetjenesten. Revisjonsbesøk gjennomføres annet hvert år i bydelens bestillerkontor og hos kommunale og private utførere av hjemmetjenester og annet hvert år i sykehjemmene. Pårørendeundersøkelser gjennomføres årlig i samtlige sykehjem. Kvalitetsrevisjonene skal også omfatte sammenfatning av mottatte avviksmeldinger og eventuelle klager fra beboere/brukere. Analyse av medarbeiderundersøkelser skal presenteres sammen med resultater av kvalitetsmålinger.

Bydelens kommentar:

Bydelen sikrer at undersøkelser, kartlegginger og revisjoner blir gjennomført som beskrevet i verbalvedtaket.

H24/2008

Byrådet bes i samarbeid med bydelene medvirke til at sosialkontorene også legger vekt på barnas behov for fritidsaktiviteter når de vurderer støtte til barnefamilier.

Bydelens kommentar:

Bydelen har innført gode kartleggingsrutiner når det gjelder søknad om økonomisk sosialhjelp fra barnefamilier, herunder barns behov for fritidsaktiviteter, og vurderer alle søknader individuelt. Bydelen har bl.a. et tilbud om ferieklubb tre uker i sommerens skoleferier, hvor barn fra familier som mottar sosialstønader får tilbud om gratis deltakelse.

F8/2007. Lærlingplasser

Byrådet ber alle kommunens etater og virksomheter igangsette tiltak for å rekruttere flere lærlinger.

Administrativ presisering

Bystyret har i sak 311/11 økt inntak av lærlinger i Oslo kommunes virksomheter vedtatt at fra og med 2015 skal det tegnes 355 nye lærekontrakter årlig i kommunale virksomheter. Det er forventet at EST-sektor inngår 171 nye lærekontrakter årlig fra 2015.

Sykehjemsetaten skal analysere hvilke fagområder (stillingsgrupper) som er aktuelle å rekruttere til gjennom fag- og yrkesopplæringen. Sykehjemsetaten skal på bakgrunn av dette vurdere på hvilke områder det kan tas inn flere lærlinger, og hvor mange.

Byrådsavdelingen vil i samarbeid med bydelene fastsette måltall for nye lærekontrakter i løpet av første halvår 2013.

Bydelens kommentar:

I forbindelse med rapportering vedrørende verbalvedtaket bes det om at alle virksomhetene opplyser om følgende:

- *Hvor mange nye lærlinger ble tatt inn i 2012? I hvilke fag?*

Bydelen tok i 2012 inn 7 lærlinger, hvorav 5 i barne- og ungdomsarbeiderfaget og 2 i helsearbeiderfaget

- *Hvor mange nye lærlinger vil bli tatt inn i 2013? I hvilke fag?*

Bydelen vil i 2013 ta inn 6 nye lærlinger for å erstatte de 5 som er ferdige i år, og fylle opp 1 ledig plass. Planen er inntak av 4 lærlinger i barne- og ungdomsarbeiderfaget og 2 lærlinger i helsearbeiderfaget.

- *Hvor mange lærlinger planlegger virksomheten å ta inn i 2015?*

Beskriv fremdrift i arbeidet med opplæringsplan i aktuelle fag og oppnevning av ansvarlige for opplæringen.

Bydelen planlegger inntak av 11 lærlinger i 2015. Bydelen har opplæringsplaner både i barne- og ungdomsarbeiderfaget og i helsearbeiderfaget. Vi har en ansvarlig leder for lærlinger, og vi har tre faglige ledere (1 for helsefag og 2 for barn- og ungdomsfaget). I tillegg har bydelen instruktører ved alle lærestedene som er skolert gjennom kurs i regi av ressurskolen for helse og sosialfagene.

H5/2007 Opprettelse av seniorveiledertjeneste

Alle bydeler skal tilby en seniorveiledertjeneste som har ansvar for å tilrettelegge systematisk oppsøkende virksomhet og gjennomføre forebyggende hjemmebesøk hos alle over 80 år som ikke er i kontakt med kommunens tjenester. I tillegg skal det vurderes om andre målgrupper er aktuelle for dette.

Bydelens kommentar:

Bydelen har 1 årsverk som sikrer dette arbeidet.

K72 Det sentrale ungdomsrådet.

Det minnes om at det sentrale ungdomsrådet skal inkluderes som høringsinstans i de saker der det er naturlig.

Flertallsmerknader

Når det foreligger vedtak om flertallsmerknader fra bystyrekomiteenes behandling av byrådets årsberetning for 2012, samt kontrollutvalgets merknader til årsoppgjøret for 2012, som eventuelt krever oppfølging fra bydelenes side forutsetter byrådsavdelingen at disse følges opp. Flertallsmerknader fra bystyrets behandling av budsjett som krever utkwittering Samhandlingsreformen - utskrivingsklare

Komiteens flertall, medlemmene fra H, V, F og R, viser til at 2013 blir det første året der vi kan se virkningene av Samhandlingsreformen. Reformen har et folkehelseperspektiv og det blir viktig at byrådet har fokus på å se sammenhenger mellom det forebyggende arbeidet og de tiltakene der ansvaret deles mellom spesialist- og primærhelsetjenesten. Disse medlemmer minner også om den betydning det har for den enkelte og for samfunnet at alle pasienter som skrives ut av sykehusene og overføres til kommunen får et hensiktsmessig oppfølgings- og rehabiliteringstilbud. Det må derfor arbeides systematisk med å bygge opp kompetanse på dette området. Disse medlemmer er bekymret for at reformen er underfinansiert fra Statens side og forutsetter at byrådet orienterer bystyret jevnlig om situasjonen.

Administrativ presisering:

Spørsmål fra byrådsavdelingen knyttet til oppfølging av merknaden må påregnes.

HSK- komiteen

Komiteen er glad for at byrådet nå har innført "Sambogarantien" og mener denne gir en trygghet for eldre hjelpetrequende par. Sambogarantien sikrer at ektefelle og samboer/ektefelle, der begge har hjelpebehov, og en av dem har behov for sykehjemsplass, skal få tilbud om å bo sammen på sykehjem.

Administrativ presisering:

Bydelene må påregne å omtale status for "Sambogarantien" i tertial- og årsrapporteringen.

Bydelens kommentar:

Vedtak om "Sambogarantien" etterleves. Fattet 1 vedtak hittil i år.

6.2 Merknader fra kommunerevisjonen og kontrollutvalget

- Kommunerevisjonens Rapport 12/2013 "*Bydelsutvalgenes tilsyn - forståelse, organisering og rapportering*", ble lag frem til behandling i bydelsutvalgets møte 21.10.2013. Bydelsutvalget tok rapporten til orientering.
- Kommunerevisjonen har foretatt en gjennomgang av diverse interne kontrollrutiner i bydelen. Det ble påpekt svakheter i bydelens godkjenning av regninger vedrørende kredittkortbruk. Det var mulig for enkelte tjenesteledere med kort å godkjenne sin egen regning.
I tillegg ble det påpekt svakheter i oppfølging av variabel lønn til godkjenning i GAT. Enkelte godkjente lønnsbilag ble ikke overført til endelig utbetaling i Agresso HR. Avvik ble ikke fulgt opp og korrigert.
Nye prosedyrer er utarbeidet og implementert i henhold til kommunerevisjonens anbefalinger.

6.3 Andre spørsmål fra byrådet/bystyret

Bydelen har ikke mottatt andre spørsmål fra byrådet/bystyret